

مہر چیدگ

مہر اللہ مہر

بلوچی اکسٹریڈ می کوتھے
عدالت روڈ، کوتھے

(c) All rights are reserved.

اے کتاب، درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ءانت۔
بیداء اکیڈمی ءرضاء کس ایشی، مواداں چاپ گت نہ کنت۔

مہر، چیدگ
(آزمانک)

مہر اللہ مہر

ء، 2019

ISBN # 978-969-680-068-2

نہاد: _/200

بلوچی اکیڈمی ءاے کتاب ذکی پرنٹنگ پریس کراچی، چاپ کتگ۔

نامدارت

ولی عابدء

خ

تئی نام کہ من وانگئے

لڑ

تاکدیم

سرگال

شمار

6	*... آزمانک نولیٰ، سو گھمیں سنج... فقیر محمد عنبر ...	
9	*... منی راج، چاگرد... مہر اللہ مہر	
12	----- پچھار -----	- 1
13	----- دم جنتگیں آپ -----	- 2
19	----- چارو -----	- 3
22	----- "یک نہ شدد وشدہ" -----	- 4
27	----- لگانڈو -----	- 5
33	----- دُر -----	- 6
38	----- پُغُل -----	- 7
40	----- بدی، عمرز -----	- 8
43	----- مہر، چیدگ -----	- 9
48	----- آئی پادگانی سُرمب -----	- 10
52	----- بھیل -----	- 11
55	----- بُدگ -----	- 12

58	زُروم	- 13
62	اے وڑہم بیت	- 14
64	جن ۽ چور ڙتی	- 15
68	گڑاچے بیت؟	- 16
71	نیم تو نیم من	- 17
74	نوکیں ڏو رءونو کیں ڏو ز	- 18
77	من ہم چے "آئی"، کم نیاں	- 19
82	پُرس	- 20
87	گنو کانی سروک	- 21
91	شوم ۽ کشار ندا م بے دان انت	- 22
95	شہمات ۽ گلان گلو چگل دات	- 23
99	شپکنی	- 24
110	لُج	- 25

آزمائنک نویسی ۽ سوگھمیں سچ

راج ۽ پچار ۽ سد کیں لیکہ زبان انت۔ وہ دے کے کہ زبان ۽ مگر ۽ دیمروی ۽ دُرُزور
لبزاںک انت پر چا کہ لبزاںک راج ۽ زند، دودر بیدگ، محکمیں ساق، نمائیں بالاد،
ستبر یں جنجز ۽ بیدہ نیں بود ۽ دزو شماں دُریان ۽ کیت۔

بلوچ راج چہ بندرا یک شاہگانیں زندے ۽ ہوار یک شاہیتیں زبانے ۽
واہند بوتے۔ بلے پیہواں ۽ بہوشی جاور ۽ لبزاںک ۽ سات ۽ سسٹا ۽ محکمیں موہ ۽ نیمگ ۽
دیگوش گورنہ بوتے۔ اے زانت ہما وہاں مارگ بیت کہ بنداتی گذر ۽ مارشٹ شون
گیپت۔ بنداتی گذر وانگ انت ۽ پدالبزاںک ۽ پاہار ۽ مستریں ۽ محکمیں ڏیکی
شنگنگ کاری انت۔ شنگنگ کاری ۽ بودنا کی ۽ دو بھر انت گالواری، حالتا کی گالواری ٻزاں
ڏپگال، ٿنگلش (ریڈیو) ۽ نوکیں پنگان چوکہ ٿیلی ویژن، Internet، حالتا کی
روتاک، ماہتاک، تاکبند، اے ڊگہ واگنی بلوچی لبزاںک ٻنگیج 1948، 1949 ۽
ہما وہاں بوت، کہ کراچی ۽ لہتیں راج ڏرور ۽ زبان پروراں شہ سرکار ۽ لوٹ گرت کہ
بلوچی ۽ آئی شاہیتی ۽ شاہگانی ۽ درگت ۽ مئگ بہ بیت۔ شہ ٿنگلش ۽ شنگ ۽ تالان بوکیں
اے ڊگہ زبانانی لڑ ۽ ہوار کنگ بہ بیت۔ سرکار ۽ لوٹ ۽ منت شہ ٿنگلش کراچی ۽ آولی
گشتستان بلوچی زبان ۽ شنگنگ کاری پنا بوت۔ شہ ہمودا بلوچی لبزاںک ۽ نبشنہ ٻن ۾
ہشت ایر بوت۔ بلوچی زبان ۽ لبزاںک ۽ دیمروی ۽ مز نیں ڊلبلڈی یے ودی بوت۔

میزان میزان ۽ ہمے راج ڏرور ۽ زبان پروراں یک لبزاںکی گلے بندات گرت۔
زوت شہ ہمیں گل ۽ وسیلے ۽ بلوچی لبزاںک ۽ بندات ۽ سد کی شری ۽ دیم ۽ اتک۔ راجی
مارشٹ پدر بوت ۽ ہر نیمگ ۽ تک ۽ لبزاںک ۽ جنزو بالا بندی بوت۔ ہمے لبزاںکی گل ۽

لبرانک ء را مکیسمی ہندے ہاں جو گنگ ء دست دیم ء شانت، ”اومن“، نام، یک ماہتا کے چاپ ٹشنگ پنا کرت۔ ”اومن“، چاپ ٹشنگ لبرانک دوئیں ٹکال بڑا شعر ردا نک نبستہ کارانی گیشیں سات ٹسٹا ودی کرت۔ شعری تک ہمک تھر ئچہ، دستونک، راجی سوت، وزبت دیکھ بازیں مول، دروری بوت۔ وہے کہ ردا نک ئتھر ئحال احوال، گیدی کسہ، گشکنہ، دڑیں گپتار، آزمانک کسما نک دیکھ بازیں۔۔۔!

آزمانک بنیج منی نزء 1951ء بوت ہما وہاں کہ بلوچ زبان دروراں آولی بلوچی ماہتا ک ”اومن“ شہ کراچی چاپ ٹشنگ کرت، آولی آزمانک کہ منی چھاں گوست ”وُسو“ آت۔ نبستہ کارواجہ عبدالحکیم حلقو انت۔ اے ڈول، واجہ حلقو آزمانک بُن ہشت ایر کنوک انت۔ شہ ہمے آزمانک بلوچی لبرانک را دیروی ہبودنا کی موہ دست کپت۔ شاستگیں ٹشاہ گانی جنڑے پدر بوداں گوں نوکیں سب ہوا ہک میلاں دروری کنان اپے یک مکیسمی ہند ہسریں بُنیات مرد چی اتنک سر انت۔ جی پہ ہما سراں کہ آیاں اے موہ مارات، لبرانک را آپسے اے سر کرت۔ واجہ حلقو پد گیری آزمانک چکاس بلوچ سرز میں ہرنیمگ ہلکواں گندگ بوت۔ ہر کس وقی واک وس اے اے پڑ جہد کرت پیشداشت۔

لبرانک شاعری تک شہ ایراد دیکھ تھرے زانگ بیت۔ پمیش کا نبستہ کار گیشاں گیش شاعری میلان گندگ کا انت۔ ردا نک سر، شر گداری ایراد، ترس اے نیمگ، باز کم دلکوش دیگ اے انت۔ ہاں! ہما کساں کہ اے تک سد کیں جہد کرتے۔ شر گداری ایراد، ترس دل، نیا ورگ، آیاں شریں کرد پیش داشتگ۔ واجہ حلقو پد ہر ردا نکار، اے پڑ کم، باز دست شانتہ بلے ہورت، چارے تے واجہ صورت خان مری، ڈاکٹر نعمت اللہ چکی، پروفیسر غنی پرواز منیر بادینی، پہرہ زوری ستا

گرزايت۔ نوں مہر اللہ مہر آزمائی کاروان اے لڑاء ہوار بوجگ ۽ جانت، گول رید گیں جزم
۽ ہے وڑیں مُحکمیں جزم رداںکي لبزاںک ۽ پہاڑ ردم ۽ دُز رو او تاک زانگ انت۔
مہر اللہ مہر په توی آزمائی درشان ۽ اُسی اڑ ۽ جنجاں سرحال ڏرچتگ۔ لس
اُسی دیوان ۽ گپ ۽ تران ۽ چھرداںگ، تاں کے گیش ۽ گیوار ۽ سلہمیں مارِ شست دیما
بئیت، ہدوک په ۽ ڈایت، دزوت ۽ سیوت ۽ امیاز ۾ ہجسب کنت۔ وشیں دز چے۔
بلے جہد ۽ مُز اوسٹ ۽ مستریں مول انت۔ ہمودا کہ بندات جاہی انت سیوگیں سنج شکلیں
رُژن ۽ برمش انت، جژن ۽ ڏراہی انت۔ راجی زند ۽ پہاڑ ۽ مستریں ۽ مُحکم تریں ڈیکی
آبدمان ایت شالا۔

بَدْ نَعْ بَدْ رَاہِیَانِ گَرْ دَارِ نَاشِرِی ، نَادِودِی ، دُزْ نَگَانِ پَیْہَارِ ہَمَّاہِی ۽
سَنِیلِ ۽ سَوَادِ ۽ وَاجَہِ مَهَرِ ۽ وَالْگَانِ "مَهَرِ ۽ چِیدِ گ" ، ۽ دُرَائِیِسِ سرحالِ منِ سرجمی ۽ گولِ دِجَمی ۽
ونَتْ اَنَتْ ، وَاجَہِ اُسِ اَطْرَافِ جَنْجَالَانِ نِیْمَگ ۽ دِلْگُوشِ گُورَگَنگِ ۽ شَرِیِسِ جَہَدِے
کُرتگ۔ توی نبشاں کاں تھاڑ گریں لبز کارمز کنگ ۽ آبید واجہ ۽ نوکتریں حیال ۽ لیکہ
ہوار گرگتگ۔ ٻزاں اُس دیوانی گپ شپ، یک شریں تھرے کہ لبزاںک ۽ دیرودی
نمیرانی ۽ سنج انت۔ سات انت، مُحکمیں بُنیات انت۔

عنبر پنجگوری

منی راجء چاگرد

ماں لبزاںکءے آزمانک پھی یے؟ آزمانک لوٹ گذر پھی آنت؟ ته اے وڑیں جھست، پسہ، ہر یک ندکارے وتنی وڑاء دات گرت کنت۔ بلے وہدے کہ منی ٹڑب، ندکارے، ماں لبزاںکی گپ، ٹران، مناء جھست گرت کہ ”آزمانک چوں نبشنۃ گنگ بہیت کہ آئرا شرگدار، وانوک آزمانکے پہ مَن آنت۔۔۔؟ ته من آتی جھست، پسہ گونڈ گران، آئرا گشت:

”سال 1996ء پکرتاں اے وہدی من بلوچی لبزاںکءے بازیں تاک،“ ماہتا کاں ندکارانی پچھانی ہواری، وڑ وڑیں رداں کاں واناں، آہاناں، کہ چہ ہماروچ، پکرتاں روچ، مرپھی یک ندکارے، ماں وتنی رداںکءے اے گپ پُر رنہ گرتگ کہ پلاں ندکار آزمانک، ڈرائیں رپکاں سرپد انت، آتی ڈرائیں آزمانک وتنی آزمانکی لوٹ، گذر اس پیلو گنگ، آنت، انا۔۔۔ اگاں سک لاقار بوگ گراماں وتنی چمشاںکءے گلڈی، نبشنگ یے:

”پلانی اگاں جمہد پہ کنت دیکتر، شریں آزمانک لبزاںکءے دات کنت，“ بزاں چوش کہ من آزمانک، رپکاں سرپداں، شریں آزمانک نبشنۃ گرت کناں پلانی انگت چہ اے زانت، زبرہ انت۔ پمیشکا من گشاں کہ زانتکارے، گشتیگ:

”دچل، سر، ز، ہگ دوست نہیت،“ یا کہ گش آنت، ”دُوری دوستی یے،“ ہے پیم، اگاں ماڈنی زبان یے، آزمانکاں وانیں گڑاوتنی زبان، آزمانک نویساں پچ

مان نیاریں۔۔۔“ تاں منی گپ گران گشت:

”راست آنت زاناں پے اللہ تعالیٰ (تو بہ نعوذ باللہ) بلوچ ند کاران،
چہ اے زانت، ز بہر کرتگ، کہ بلوچ د گہ زبان، ند کارانی رند گیری، کن آنت،
اٹا ہر یک راجے، و تی لبزاںک، حق آست کہ آتی چا گرد، جا ورالاں گجام
تہراں چوں کہ نبشتے پہ کنت آتراموکل انت۔ من گشت۔

ہے واستادا اے گپ ہم گیر آرگ گرزایت کہ تو، و انوک من، مہر، و افگی
”مہر، چیدگ، ہمک ساچشت، پی کہ سر پد بئے، و تی دل، ز نگانی شودگ،
(بلے چ لبزاںک، دود، راہبندال دُن، انا) ہرچی کہ نبشتے کنے ترا موکل انت،
من چہ اے گپ، گشگ، ہم شمشکارنیاں کہ من و تی ساچشتاں نہ دُنی زبان،
ند کارانی گیگان، رند گیری کرتگ، نہ کہ گنگ لوٹاں۔ پی، کہ منی راج، دود، ربیدگ
منی ڈیہے، چا گرد، چ دُنی راج، دود، ربیدگ، آتی ڈیہے، چا گرد، شر تر، وش تر،
اے ہم یک تھکیں گپے کہ ہمک راج، دود، ربیدگ، ڈیہے، چا گرد، جا ورال چے
یک دومی، تپاوت دار آنت، گڑا من پرچے آتی آزمائی، رپکانی رند گیری،
کناں۔ چوش کہ ماں اے وڑیں گپاں بلوچی زبان، بابائے لبزاںک سید ظہور شاہ
ہاشمی گش ایت۔

ملک؟..... من، و تی، آست!

مردم؟..... من، و تی، آست!

رُبان؟..... من، و تی، آست!

راہبند؟..... من، و تی، آست!

پرچا شمنے چمد اربہ باں؟

من، ہم و تی، رُبان، شہزادتیں ند کارانی رند گیری کناں، گشاں کہ من و تی چا گرد

ءَچے که دیستگ؟ چے کہ مارا تگ؟ چے کہ سر پد بوتگاں آڈرا ہمیش آنت کہ وئی وانگی
 ”مہر، چیدگ“، باہوٹ گرتگ آنت۔ بلے وانگی ”مہر، چیدگ“ په وانگ ڦینپا سگ
 ڇڳلا سگ، ٿئی دست، ڈاتگ ٿئی دل، شاہیم، سنگ ڪجام نیمگ، گران، جھل بُوت
 حاطرمہ کن کتئی حاطر گنگ منی لبزا نکی کارانی باندات، زیان، دیمپان کنت، راءے گپ
 ہم راستے، کہ آبید ہاوند، گس چرداي، نزوری، پهک، نہ انت۔

شمعے نیکیں سو جانی را ہچار

مہر اللہ مہر

08-08-2018

پنجارگ

من سرپدراٽ آں، کہ آئی منی
 ترڻءُ تاپ ءِ داٽگیں گُدڻءُ چادر ڏُرٽاٽگ
 اٽ اٽ اٽ بلے من اے سرپدراٽ
 آں کہ ماں مَسیت ءِ منی گار بُوٽگیں
 چوٽ هم، ہمیشی ڏُرٽاٽگ اٽ اٽ
 اگاں نه مر پھی منی نا کوز ہگ ءِ منا
 اے گپ نه گشتگ اٽ، کہ منی
 لاری ءِ پاسنجر انی زَرٽءُ مالانی ڏُرٽ توئے
 کہ من تئی گد، چوٽ ڙءُ دُونکه ءِ چادر
 پچا آؤ رتگ اٽ۔

دَمْ جَتَّگِيں آپ

من ہمک موكلاں کہ وہدے چہ دبئی و تی ڈیہہ اتکاں تے، الٰم گوں ناجوڑی
یے ڈچار بوتاں۔ برے یک ڈاکٹرے گوراء پہ علاج ہشتاں ہبرے دومی ڈاکٹرے۔
بلے پچ پچ۔ وہدے واتر کہ دبئی ہشتاں، تے آنچوش زرنگ ہجوڑ بوتاں، گشنه زانا پچ
ناجوڑ نہ بوٹگاں۔ بلے اے رندی یئیں ناجوڑی چہ ساری ہنا جوڑی گیشتر منا تو رگ
ات۔ پمیشکا منی بزاس ہماراں منا گشت تئی ناجوڑی ڈاکٹری یے نہ انت، ملائی یے
--- چوش مہ بیت کتئی لوگبانک ترا ”سحر“ کنگ ہانت۔۔۔

آیاں اے بارہ دیگہ بازیں گپ جت، بلے من آچ و تی لوگبانکاں دھم
إتاں کہ من ہے ”سحر“ نہ کن انت۔ چی کہ آدویں تپاک آت انت ہ پہ من ہم شرّات
انت ہ من پہ آیاں۔۔۔!!

بلے منی گس ہے اے دیگہ مردمان منا پچ کرت، کہ تو الٰم و ت ہ ملایے ہ گوراء
پیش دار،

من لاچار بوتاں، چہ پچھاروکی، ہا سکن رازداریں سنگت ہ بیلاں شرّیں
ملا یے ہ بارواپٹ ہ پول ہ سرگردان بوتاں، تے سنگتے ہ منا گشت:

”چہ ناراخ ہ ملا یے اتلگ، ماں سیف آرات کور کر ہ و تی مردمانی و تاک
ہ مہلوںک ہ را دم ہ دوت کنگ ہ انت اشکنگ ہ و تی کارہ تھا سوب مندا نت۔۔۔“

گڑا ہے پیم ہ من و تی گس ہے اے دیگہ مردمان اگشت:

”من مرچی سیف آرات ہ رواں اشکنگ ہ او دا ملا یے آست۔۔۔“ منی

گپ سرجم نات، ته گہار ٻېز اس ڳشت:

”ما کا ایں گوں۔ مارا باور نہ کنت، کہ تو مُلّاء گوراء په روانے ---“

من چرات، کہ آنچ گنگ ۽ آنت۔ لاری ۽ سیط و چونا ہیگا حالی آنت۔ ته من آیاناں ڙرت۔ من جست ۽ پکنان مُلّاء و تاک ڏرگھت۔ بلے و تاک ۽ مردمان جا گکھ نیست ات۔ چندے مردم و تاک ۽ دیم ۽ (ماں پیتاپ ۽ کہ موسم اوں کوسارت ات) نشگ آت ۽ و تی باری ۽ ودار ۽ آت آنت۔ من ہم ماں آیانی رید ۽ و تی باری ۽ ودار نشناں۔ بلے آنگت مردم آیان ۽ ودار نندان آت آنت۔ من چوکہ اے مردمانی آیگ ۽ ودار گنگ ۽ رادیست، ته من دل ڳشت:

”تنا بیگاہ ۽ باریں منی باری گیت یا نہ سیت۔ من ہے بارہ ۽ جیڑگ ۽ اتائ، ته و تاک ۽ مردم ڙوت زوت ۽ در آیان ۽ ڈون ۽ پُتر ان ---“
وہدے من و تاک ۽ پُتر تاں، گوں مُلّاء سلام ۽ در ہبائی ۽ پدر، من و تی ناجوڑی ۽ بابت ۽ مُلّاء راس پد کرت، ته آئی و تی دیم ۽ ایریں واٹگی ۽ دپ پچ گرت ۽ گونڈیں دمانے ۽ وانگ ۽ پد ڏرائیت یے:

”ترا ”سحر“ گنگ بو تگ، تانکہ تئی ”سحر“ ڏر گنگ مہ بنت۔ تئی آکبت تھار دیم بیت۔ و تی مرضی ۽ واہندوت ٿئے، اگاں تو گشئے، من و در اش کن کناں۔ ترا شگرانہ ہم نہ گراں۔ چخو کہ دئے تئی ”کیف“ آنت۔ نہ دئے، من آچ تو کلدارے ہم نہ لوٹاں۔ تاہیت ترا اوارینگ بو تگ آنت ۽ ”سحر“ کنوک تئی چند ۾ مردم آنت۔ بلے نامان اش نہ گشاں، کہ ”حمد انخواستہ“ ڏکھے ---“

آئی ۽ اے تیو گیں گپ یکیں گین ۽ جت آنت ڳشت یے:

”اگاں بوت کنت تو ڙوت، ڙوت ۽ بُرو، بُز یکیں ڏکانے ۽ بو تله آپ پگر

بیار من تنا وہ دے اے دیکھ میریضاں۔ کے ماں ایشاں بازاں نچیں آست، کہ چہ
دُور دُور اتگلگ آنت۔ آنگلت ہے وڑیں گپ جنگ آت۔ بلے من ہم آئی
گپانی تھا دو رکرت گشت:

”واجہ ما ہم چہ دُور اتگلگ ایں۔ سُہمی تین یے وقت باری و دارہ لشگ
ایں، کہ۔“ منی گپ ہم سر جنم نہ ات، تآئی ڈرائیٹ:

”گڑا تو چوش پکن آپ ہے گر بیار، منا پہ دئے۔ کمودن ہے و دار پکن۔ من
اے ”مریضاں“ رُوت زوت ہے ”فارغ“ کناں۔ گوں تسلی ہے تی بوقل آپ ہے دم جناں،
ترادیاں۔ انشا اللہ تی ”سحر“ بلاس بنت ہے ترا آئندگ ہے ”سحر“ کارنہ کنت۔“

من چار ات، کہ اے و باز شریں مردے۔ علاج کنت، زرہم نہ لوٹ
ایت۔ من ہے بارہ جیڑاں ہے ماں دُکانے ہے بوتلے آپ گپت آورت۔ مُلّا ہے رادات
اتکاں، ماں لاری نشناں، تھے گھارہ مناجست گرت، لا لا! حال کن باریں مُلّا ہے تی
بیماری ہے بارہ ہے چے گشت؟

”تھے من ماں کمتو اری ہے کندان ہے گشت:

”دادا! مُلّا ہے گپانی ریدے شمئے گپ راست آنت۔ بلے منا۔“

تھے گھارہ منی گپ سر جنم بو ہگ ہے نیشست گشت یے:

”من زاناں تو گشتنے منا باور نہ کنت، تو گڑا مُلّا ہے راجست کرت، کہ منا کئے
”سحر“ کر گت۔“

”من آئی گپ ہے پسہ ہے ڈرائیٹ:

ہاں گشت یے:

”تھے چند ہے مرد ماں ترا ”سحر“ کر گت۔ بلے ناماں اش نہ گشاں کہ۔“
ما گوں ہے وڑیں گپاں مشکول ات ایں، تھا انا گہ منی چم پہ مُلّا ہے کپت

آنت، کہ آچے و تاک ۽ پہنات ۽ مز نیں دروازگ (گیٹ) ۽ دراتک۔ بو تلے آپ دست ۽ ات یے تچک ۽ و تاک ۽ پتھرت۔ ہمے دمان ۽ گونڈیں ز ہے ۽ اتک ۽ من ۽ گشت:

”” تراوا جے لو گ ۽ آنت ۔۔۔“

من و تاک ۽ شتنا، ته دو جنیا دم مُلّا ۽ دیم پر دیم ۽ نشانگ ۽ گوں مُلّا ۽ گپ ۽ آنت۔ من سلام دات، پہنا تے ۽ نشنا، ته مُلّا ۽ آیانا موکل دیان ۽ گشت:

” ہمے وڑ کہ من شمارا گشت، ہمے وڑ ۽ تاہیتاں کار مز پر کن ات، ۽ باندہ

من حال ہم پر دئیت ۔۔۔“

وہدے آچے و تاک ۽ دراتک آنت۔ مُلّا ۽ دیم گوں من کرت ۽ گشت:

” ترا ”سحر“ وارینگ بو تگ بو تگ آنت۔ اے بو تل ۽ آپاں پہ زور، کہ من دم جگتگ آنت۔ گس ۽ کہ روانے ایشاں و تی ٹھن ۽ پرو شگ ۽ چھ ۽ بور، اگاں تئی دل ۽ بد کرت، ۽ ترا ”دست“ اتک، گڑا پہ کم، کہ تئی ”سحر“ در آیگ ۽ آنت۔ اگاں نہ گڑا باندہ پدا بیا من ترا ۔۔۔“

من بو تل ۽ آپ دست گپت آنت ۽ دست کیتو ۽ بُرت، کہ مُلّا ۽ شگرانہ دیاں، ته مُلّا ۽ منی کیتو چاراں ۽ درائیت:

” من چے آمُلّا باں نیاں، کہ دم ۽ تاہیت بہا کن آنت۔ ہر کس ۽ راخدا ” توفیق“ دنن و تی گنجائشت ۽ کساس ۽ منا پہ دنن۔ اگاں نہ من کس ۽ رانہ گشاں کہ منا اپنچو پر دئیت، چی ۽ کہ شمنے ہمے داتگیں کلداراں پتگ ۽ سر ۽ من پسے گشاں حیرات کنا ۔۔۔“

وہدے من دست چے کیتو ۽ گش ات، ته آئی ۽ منی پنجگ ۽ کلدار دیست آنت، ته چم یے رُثناہ بو ت آنت۔ من پنجگ ۽ کلدار آئی کوٹ ۽ کیسگ ۽ دیان ۽ آئرا موکل

کرت، تچک ء گس ء اتکیں۔ شام، ورگ ء نوشگ ء پدچہ مُلّا، دم جنگیں بوتل، آپاں
گلا سے نوش کرت، گونڈیں ساعتے، رند، مُلّا، گشگ، رداء منی دل بد بوتل، لپ،
روتاں ہم زیرے بندات کرت۔ ہمینچو بوت کہ من ماں پسیل، سربوتاں۔ شریں پئیے
ء سبک بوت، چہ پسیل، دراٹکاں۔ بلے انگت گس، سرنہ بوتگ، اتاں کہ پدا چھیل
اومنا۔!! ہے پیم، شپ، گیشتی بہر من پے پسیل، روگ، آیگ، گوازینت۔
بلے منی نادرابی، تھائیچ پیمیں پرک، تپاوت نیا ہتگ ات۔ پمیشکا منی دل یکرندے پدا
چوشیں ملہانی کردانی بابت، جیڑان، وقی ساری، کشک، رہاگ بوتل، آپ
اول نہ وارت آنت۔ سہب، سر، مہله منی وسرک، ہم منی حال، گرگ، اتک۔ تے گپ
ماں گپ، آلی، مناجح کرت، کہ آپاں بور، اے مُلّا، نامی نیں مُلّا یے۔ ایشی، توئی
وڑیں بازیں بیارانی "سحر" کش اتگ آنت۔ آجور، وش بوتگ آنت، تو چو بے باور مہ
بو، کہ۔۔۔

آنگت ہے وڑیں گپ جنگ، ات، تے من بچکنداں، وقی توار بُرزتر
کرت، ناشت:

"تو چو آیانی وڑ، سادگ مہ بو۔ اے مُلّا یے نہ انت گلے، ایشی بوتل،
آپاں، جلا بمان کر تگ آنت۔۔۔"

تے آزہر، زہر پادا تک، پدچہ بوتل، آپاں (کہ بوتل ٹیبل، سر، ایرات) گلا سے
ء کساس، نوش کرت، اتک منی دیم پے دیم، ناشت، مُلّا، تو سیپ، بندات بوت۔
بلے منا یکرندے پدالاپ، پے پسیل، روگ، لاچار کرت۔ پمیشکا من آنرا گشت:
"تو پہند من وت، کمکو سبک ترکناں، کایاں۔۔۔" من انگت چہ پسیل،
درنیا تگ اتاں، تے کسے، پسیل، دروازگ، ٹک ات، گڑا من گشت، تو کئے؟ کمکو سبر

کن، کہ منی لاپ---، ”منی گپ سرجم نہات، تہ آلی ڈر انہینت:

”من پلانی آں، زوت درے کہ اے مُلّا ۽ ووئی دست ۽ دیم سیاہ کر گت آنت۔“

من دروازگ چھ کرت، تہ منی وسرک انت دروازگ ۽ پہنات ۽ اوشتاًگ
ڳوں دوئیں دستاں ووئی لاط ۽ جگ ۽ انت۔ من ماں بُرز تواری ۽ کندگے جھت۔ تہ
آلی ۽ چھ پَشلی ۽ کمتواری ۽ کندگے جھت ۽ ووئی سر جھمل کرت ۽ ماں پسیل ۽ پُترت،
من دیم په گس ۽ نیمگ ۽ رہاگ بوتاں۔ ساعتے ۽ رند آتک، نشت، منے گپ ۽
کندگانی جمبراں انگت نہ بُڑاً تگ آت، تہ آیکرندے پدا دیم په پسیل شت۔ بلے
وہد یکہ واتراتک، تہ گشگ ۽ لگ ات:

”اگاں من تئی گپ باور نہ کرت ۽ په مُلّا ۽ پلہ مَرزاٰ ۽ اے بوتل ۽ جلا بی آپ
وارت انت، گڑا تئی براز ہگ ۽ لاط پچی ۽ رُوگ ۽ انت کہ من ماں پسیل ۽ اتاں، تہ
آلی ۽ پسیل ۽ دروازگ ٹک ات کہ زوت زوت درے منی لاپ ہم راب انت---“

ماہمے گپ ۽ ات ایں، تہ آتک، ماں مُلوریں گالوارے ۽ درانہینت یے:

”مرچی منی لاپ ہم راب انت---“

تہ منی دپ ۽ دراتک: ”ما و اے بوتل ۽ آپاناں وارتگ کہ منے لاط
رچگ ۽ انت، تئی لاط پچی ۽---، ”منی گپ آلی آسر بو ہگ ۽ نہ نیشٹ ۽ گشگ ۽
لگ ات:

”من ہم چھ ہمیں ٹیبل ۽ سر ۽ بوتل ۽ آپاں لہتیں گٹ نوش کرت کہ---“

چارو

مرچی سے روج آت، کہ من ۽ گلگ ۽ تپ ۽ نیمسر ۽ بیڑ آور ٹگ آت۔
بلوچی ڏرمان ۽ بازیں کارمز گنگ ۽ پد، تپ ۽ گلگ کم تر ٹگ ات آنت۔ بلے
نیمسر انگت من ۽ یلہ دیگ ۽ نہ آت۔ پمیش کا من گندلانی باہوت اتاں ۽ منی لوگباں ک
منی کرس ۽ نشیگ آت، ته ڏن ۽ پادر ڦمشے ۽ توار بُوت۔ من پادر ڦمش ۽ نیمگ ۽ چاراٹ
تہ دیست کہ گونڈیں جنکے ماں لوگ ۽ اتک وی چنپل یے کش ات آنت ۽ راستیں
چنپل ۽ چپیں چنپل ۽ سر ۽ ایر گرت ۽ گشگ ۽ گلگ ات:

” آما بیا بچار منی چنپل سوار آنت، دیم اش دبئ ۽ نیمگ ۽ نیمگ ات آنت۔ من دبئ ۽
روال، من دبئ ۽ روال..... انکل و پیگ..... ”

ما و ھبکہ ۽ حیران بوتیں، اے گے را آما گشگ ۽ نیمگ ات آنت ۽ منا..... ” منی
لوگباں ک ڏن ۽ ڏراتک، ته سہر گلدي زالبو لے اتک ۽ دروازگ ۽ پہنات ۽ نیشت،
منی لوگباں ک ۽ آنرا چونا ۽ لکشیں دز ہباتی گرت، ۽ پہ گس ۽ آیگ ۽ نادینگ ۽ دومی
گس ۽ دپ ٿچ گرت، ته جنیا دم ۽ در ڏرائیت:

ما ادا (آئی وی ڏست منی کمپاں ۽ گونڈیں ڏردازگ ۽ نیمگ ۽ ٹال گرت
کہ اے دروازگ ۽ دپ زر بار ۽ نیمگ ۽ چچ آت) شمے ہسا ڳ واشکیانی لوگ ۽
بُوگ ایں ماٹنگ ایں..... ”

منی لوگباں ک ۽ شیشگ ۽ گلا سے شُشت، چ ڳ کمب ۽ آپ مان گرت
ڏلات۔ چہ ہے گلا س ۽ آپاں گٹے گٹے ماس ۽ ز ڳ ۽ دارت ۽ سرا ٹنگیں آپ ماسی ۽

وٽی پُشٽی نیمگ ۽ رہت آنت۔

ماسی ۽ گشت ما سک ڻتگ ایں، بلے آپ اش نہ وارت آنت.....
من دل ۽ ہے بارہ ڳڙ منج ۽ اتا، منی لوگبائنک ۽ آیاناں بُرٽگ، کمپان ۽ گوریچان ۽
نیمگ ۽ دروازگ ۽ راہ داتگ آنت ۽ واتر پیدا ک ات۔ وہدے آگس ۽ پترت، ته
گشتگ ۽ لگ ات:

”ماسی گشیت: ”ما آئُون چھے ہے دروازگ ۽ پتراتگ ایں، دروازگ ۽
پہنات ۽ سیاہ نیں چکے وسپوک بوٽگ ما ٹرس اتگ ایں کہ چوش مہ بیت مارا
بوارت، من دست جھل گرتگ کہ سنگے چناں... ته آجستگ ...“

آئی ۽ اے گپانی اشکنگ ۽ من گلیشور حیرانگی ۽ زرء اوژناگ بوتاں۔ کہ اے
ماسی پر چاۓ بلاہیں سد گوانز ۽ دیوال ۽ ما نتر کنان ۽ منی کمپان ۽ گوریچان ۽ دروازگ
۽ اتگ۔ وہدے کہ منی کمپان ۽ زربار ۽ دروازگ گوں منے واشکی ہمسا ڳ ۽ کمپان ۽
دروازگ ۽ ہمدپ انت۔ ته آئی بارہ ۽ من وٽی لوگبائنک ۽ راجست کرت ته آئی
گشت من ۽ نزانان.....“

دوئی روچ ۽ وہدے منی نیم سر ۽ درد گم تربوت، ته من بازار ۽ شتاں۔ وہدے
چپ بازار ۽ واتراتکاں۔ ته منی لوگبائنک ۽ دُر ۽ نینت:

”ہاما سی کہ زی گوں یک گونڈیں ز ہے منے لوگ ۽ اتگ آت آنت۔
گشت ما داوا اشکیانی گس ۽ بوٽگ ایں۔ ہمیش ادا منے ہمسا ڳ واجداد (کہ آئی
کمپان منے کمپان ۽ رو در انکی نیمگ ۽ انت) ۽ لوگ ۽ ہم شتگ آنت، کہ آئی جنین
آئُون تئ آیگ ۽ گم ساری پادا تک وٽی گس ۽ شت۔ آگشیت:

”زی سبارگ ۽ وہدے یک نادرستی سُہر گلدي ما سی یے گوں یک
گونڈیں جنکے ۽ منے لوگ ۽ اتگ آت۔ گونڈو ۽ وٽی چنپل سر ماں چک گرتگ

آنت ڦشتگ یے:

”منی چنپل سوار آنت دیم اش دبئی ء نیمگ آنت، من دبئی ء رواں...“
 گونڈو ہے گپاں گشان ء منے ڈپچیں درستیں گسانی تھا پتراتگ ۽ دراتگ - ما
 ہے پہمتگ کہ گونڈو گردا یت گوازی کنت - ماسی ء گشتگ ما ٹنگ ایں
 ما آپ داتگ آنت - بلے گمو گمو آپ اش داراتگ ڙوت پادا ٹنگ ٿئی کمپاں ء
 گوریچان ء نیمگ ۽ دروازگ ء رہا گ بو ٹگ آنت - ڏمانے ء رند دو ڈپونکه والا
 پر پٹ سوار منے کمپاں ء پتراتگ آنت، ڳوں گر ڻنہراں و تاس اش منے سرء داشتگ
 ۽ منے گس ۽ پیتیانی کلیت اش آچ ما چ گپتگ آنت ۽ منے زر، سُہر ۽ موبائل اش
 بُرگ آنت -

”یک نہ شد و شد“

میران ۽ وتي مزنيں لاريءے بیگواهیءے FIR وتي ڏيئه گار آباد، تھانه نبشه
کنا سينگ آت۔ بلے آترا چه تھانهءے نيمگ ۽ جميں حالے نه رست۔ پميشکا آلى چه
وتي هند ۽ سرکارءے دل اىکيم گرت ۽ وتي ڦليور يا رک، همراهیءے تچك ۽ ديم په مزنيں
شہر شپستان، ميٽنگ ٹڪ آباد، بدلاڻ، ٻوليءے شت آنت۔ آلىءے بدلاڻ، ڳشت:
”مرچي ده روچ آنت که مني لاري گوں سده پنجاه گونی پيازءے بیگواه آنت۔

اگاں تئي ٻوليءے مردماء دَرگيتک من شمنے مڙ، شمارا دسياں۔۔۔،
بدلاڻ، آترا جست گرت که تئي لاريءے نمبر، نشاني چه چه آنت۔۔۔؟
ٿه آلىءوتي لاريءے نمبر دات آنت، ايش هم ڳشت که:
”مني لاريءے سڀانى سره، حاکي رنگ، کمبلے، جعيٽه تبرزى، يك چورتى یه
ماں سڀط، درازءآنت، لاريءے ديم، مزنيں شيشگ، ڪوٽل آنت۔۔۔،
ٿه بدلاڻ، آيان، ڳشت:

شام رچي بروات پوشى واتر بيا ات، من جهند کنا، تئي لاريءے دَرگيجاں!!
میران، آلىءے ڦليور بدلاڻ، گشك، ۾ ده سيني روچ، بدلاڻ، ”گينگ،“
شت آنت ديسٽ اش بدلاڻ، ڪرڻ، يك مزن بروتىں مرد که تشگ ات که آوت
ماں وٽ گپ، آنت۔ ميران، ڦليور، آيان سلام، دز هباتي گرت آنت۔ ٿه
بدلاڻ، ميران، ڳشت:

”واجه! منا په بکش، من تئي لاري دَرگيتک نه گرت۔ من وتي مردم بازىں هند،“

ڈمگاں پتئی لاری ۽ پول ۽ دیم دات آنت۔ بلهٗ تئی لاری ۽ بارہ ۽ مارا پچ سر پدی نه
آرسنات۔ پلور آباد ۽ پولیس ”تحانہ“ آست۔ اشکنگ ۽ آ”تحانہ“ S.H.O ڳچل ۽
ڈز ۽ انگیں TRUCK لاری یے ذگیر گرتگ من نہ زاناں تئی انت یا دگرنیگ انت۔
من سر پد نیاں، چی ۽ کہ مارا گوں S.H.O ڳچل ۽ پچ پیمیں واسٹہ ڻز کی نیست ۽ آئی
”تحانہ“ ۽ گوانکونمبر ہم گوں من نیست انت۔ کہ تراپ ڏنیاں---،

تہ بدلاں ۽ کر ۽ نشانگیں مزن بروتیں مردک ۽ وی دیم میران ۽ نیمگ ۽

تریینت ۽ گشت:

”منی ہم پر پٹے بیکوواہ انت، من دورونج پیسر S.H.O ڳچل ۽ گوراء شتاں
وی پر پٹ ۽ بیکوواہی ۽ F.I.R نبستہ کنائیں۔ بلهٗ تاں اے وہدی انگت منی پر پٹ
بیکوواہ انت۔ پمیشکا من مرچی وی ”عرض“ واجہ بدلاں ۽ گوراء آورتگ که---!!
آئی ۽ گپ سرجم نہ آت کہ میران ماس آئی گپ ۽ دور گرت ۽ گشت:
”واجہ گڑا تئی گوراء S.H.O ڳچل ۽ موبائل نمبر اسٹ---؟
مزن بروت ۽ ڳچل ۽ موبائل نمبر نبستہ کرت ۽ آترادات۔ میران وی ڈلیور
یا رک ۽ ہمراہی ۽ تچک ۽ پلور آباد ۽ گشت۔

میران S.H.O ڳچل ۽ زنگ جت۔ ڳچل ۽ وی ”تحانہ“ ۽ ڈس ۽ نشان
آتر گشت انت۔ آ ڳچل ۽ گشگ ۽ رید ”تحانہ“ ۽ گشت سربوت انت۔ آیاں دیست
تہ گواچنی اے ”تحانہ“ ۽ سپاہی چہ اے دیگہ ”تحانہ“ سپاہیاں کوشش تر ۽ تمرد گندگ ۽
کایینت۔ سلام ۽ در ہبائی ۽ رند ڳچل ۽ آیاں ۽ مجست گرت ۽ گشت :

شماؤتی حالاں په دیست باریں---؟؟

تہ میران شاکار گے جت ۽ ڈرائیں:

”واجہ منی لاری یے لک ۽ کوہانی تھا ڈز گ بوتگ کہ لاری ۽ راسد ۽ پنجاہ

گونی پیاز مان بوتگ ۽ دیم په ہمینگو شپستان آیگ ۽ بوتگ ---
 گچل آئی ۽ ڈپ ڳ پل ات ۽ وئی چم آئی ملوریں دیم ۽ سک دات
 آنت ۽ گشگ ۽ لگ ات:

”ما یک TRUCK لاری یے چڑراں پیچ گپتگ، کہ آئی سیٹانی سرءے
 یک حاکی رنگ ۽ کبلے تالان انت۔ سیٹ ۽ درازے ۽ تھا جپتے تبری انت، یک
 چوربی یے ۽ لاری ۽ دیم ۽ شیشگ کموتل انت---“،
 تہ میران ۽ چم رُڑناہ بوت انت ۽ گشگ ۽ لگ ات:
 ”پک ۽ منی لاری ہمیش انت۔ گواچنی نوں من دلجمان منی لاری منا
 دست کپت---“،

آئی وئی دست کلیتو ۽ بُرت ۽ پلاسٹک کش ات کہ ماں پلاسٹک ۽ لہتیں
 کا گدات انت۔ آئی کا گدچ پلاسٹک کش ات انت۔ S.H.O ۽ دیم ۽ ٹیبل ۽ سرءے
 ایرگرت انت ۽ گشت یے :

”اے منی لاری ۽ ”کاغذات“ انت---“،
 S.H.O ۽ کا گدانال چاران ۽ گشت:

”کا گداں ہمدا ۽ ایرکن کا گدرندہ چارگ بنت۔ بلے اداکلدار ۽ ٻستارچہ
 اے کا گداں دیم ۽ تر انت۔ اگاں تو زانے کہ مارا سے لگ کلدار دینے گڑاباندہ بیاوئی
 لاری ۽ چہ ہمیٹ ۽ بر اگاں نہ من لاری ۽ سرءے ”دفعہ 9/C ڪیس“ ۽ ---“

میران ۽ آئی ۽ گپ آسر بو گہ ۽ نہ نیشت ۽ وئی نیستی ۽ لاچاری ۽ پڈر کنان ۽
 دولک ۽ پنجاہ ہزا رکلدار حساب کرت ۽ S.H.O ۽ دیم ۽ ایرگرت انت ۽ گشت یے:

”منے ڏرائیں کلدار ہمیں دولک ۽ پنجاہ ہزا را انت۔ مارا دیگ کلدار نیست۔“
 S.H.O ۽ فرندان ۽ کلدار ٹیبل ۽ دراز ۽ تھا ایرگرت انت ۽ گشت یے:

”کلدار کم آنت، بلے حیر شاچہ ڈوریں ہند ڈیہے کہ آتگ ات، پمیشکا منا شمنے سر ٻڙگ بیت باندء بیا ات چھ ہئے گیٹ ۽ وی لاری ۽ بر ات۔ بلے لاری حالی انت ٻزاں لاری ۽ را پیا زمان نیست بلکیناں شما په گش ات---“

میران گوں وی ڈلیور یا رُک بچکنداں ۽ ہمتو اری ۽ گشت:

”منے لاری ڏست کپتگ مارا بیز ار انت چپیا زال---“

اے ڏگه روچ ۽ وہ دے آ (میران ۽ یا رُک) پلور آباد ۽ ”تحانہ“ اتک آنت، دیست اش تاں ”تحانہ“ ۽ مز نیں دروازگ ۽ را دو مز نیں گبل جنوک انت ۽ ماں ”تحانہ“ ۽ مردم ۽ بر مش ۽ توار نیست۔

آیاں ”تحانہ“ ۽ دروازگ تاں دیر ڦک ات۔ بلے چھ ته ۽ نیمگ ۽ پچ ڪس ۽ توار نیا اتک۔ میران O.H.S ڳچل ۽ ما موبائل ۽ زنگ ۽ جہد کرت۔ بلے ڳچل ۽ موبائل نمبر بندات۔ پمیشکا آیاں ”تحانہ“ ۽ پہنات ۽ دروازگ ڻک ات۔ ته یک پیر مردے ڏراتک آیا ناں سلام ۽ دڑ ہباتی گرت ۽ چا آیاں جست کرت:

”شما زاناں باڑہ والا لوگ لوٹ ات، که لشکو ۽ حائیکس کمپان ۽ مز نیں ڏروازگ ۽ ڻک ات۔ په ڏروازگ ۽ ڻک ۽ کمپان ۽ واہند و نہ نیت۔ چی ۽ کہ آئی لوگ اداچہ کمو گستا انت۔ پمیشکا آئی وی موبائل نمبر ماں اے کا گد (آئی وی ”گیٹ“ ۽ سر ڦچینگ گلیں کا گد ۽ نیمگ ۽ ٹال گرت ۽ گشت) نبشتگلیں دانکانی گلڈی ۽ نبشتہ گرتگ---،“

آ بے توار بوت آنت ۽ پیر مرد ۽ ڏپ ۽ چار گ ۽ ڻک ات آنت۔ پیر مرد ۽ وی چم لشکو ۽ کمپان ۽ مز نیں دروازگ ۽ نیمگ ۽ شانک دات آنت ۽ چار، پچ گام (دیم په لشکو ۽ کمپان ۽ دروازگ ۽ نیمگ) ۽ جمنزان ۽ گشت:

”شما زاناں ”گیٹ“، سرے اے لچیننگلیں کا گد نونگ کہ---“
 تے میران ٿیار ک آئی پشت ئ روان بوت آنت ڇمیران و تی سرگ گچینان
 : ۽ درائینت :

”واجہ! ماہر دو وانگ نہ زانیں، تہنا موبائل نمبر چارگ ڏائل کنگ
 زانیں---“

پیر مرد لشکوء ”گیٹ“، کر ۽ اوشتات آیاناں گشگ ۽ لگ ات:
 ”اے کا گد نبستہ انت، کہ کمپان پہ باڑھ ۽ حالیگ انت، کمپان ۽
 ڈرانیں کوئی پراہ ڇاہ گان انت۔ کمپان آپ، بھلی ڳیس ۽ آسراتی ھم اسٹ انت
 ۽ واجہ لشکوء موبائل نمبر ایش انت کا گد گلڈی ۽ نبستہ انت۔ اگاں شمارا کمپان پہ باڑھ
 زورگی انت ته ہمیں نمبر ۽ سر لشکوء زنگ ٻجن ات ---“

آیانی ڏپ چھ ات ۽ پیر مرد ڏپ ۽ چارگ ۽ ات انت، کہ پیر مرد
 یکرندے پد ۽ تی ڏپ پُر گرت آیان ۽ چارات ۽ گشت:

”دور وچ ساری لہتیں باڑھ والا مردم ات لگ ات انت، کہ ذی بیگاہ ۽ واتر لڈ
 ات ۽ شست انت ۽ پریری سہب ۽ ساعت آ“، ات لگ ات، کہ من ھم ھمد ۽ ساڑی
 ات اس۔ آیاں لشکوء را ہز ارکلدار پیشگی دات ۽ گشت اش:

”آئی مایش تاپ ایں باند ۽ تی ساما ناں کاریں لوگانی تھا ٺھیں ایں پوشی تئ
 اے ڊگہ حساب ۽ کتاب ڪنیں---“

لگانڈو

وہدے پس چھ ما جتا بُوت، وئی آبدی جاہءُ شُت، ته مَسْتَرِ یں بڑا س وئی لوگ بائکانی پنست پر یکاں بُوت آنت، وئی نکان جِتا گرت آنت، کہ چھ آیا نی اے کرداں منا پس، اے گپ ندام گیر کيت، کہ ”منے پیریناں گشٹگ:“ یک پسے چچنو ز ہگ کہ پہ بنت، آ (پس، ماس) ڈرستاناں یک وڑاءِ چار آنت، لاپ دئینت، بلے پس، ماس وہدے پیر، عاجز پہ بنت، ته آڈرستین ز ہگ وئی پس، ماس، حیالداری، (چوشکہ لگنگ لوت ایت) گرت نہ کن آنت۔۔۔

پمیشکا من ماس، گھار، حریج، درج، ڈببہ وئی نزوریں کو گاں رُرتگ ات۔ برے من گوں بانبندیں مَسْتَرِ یاں گلکاری گرت، برے گوچکاں بزرگری۔ ہمے داب، وئی رونچ، شپاں پهواری یے گواز یینگ، آتیں، ته ماس، ہم دڑا جکشیں ناذر ای یے پد (کہ آزرا بازیں ڈاکٹر، طبیبانی گوراءِ علاج کنا ہیئت۔ بلے ہما بُوت، کہ پاوند، رادوست بُوت) بڑاں ماس، ہم مارا یلہ دات، وئی آبدی جاہءُ شُت، کہ پہ ماہر دودھم، نیک دعا ہی، در بند بُوت آنت۔ نوں زندمان، اڑڑ جنجال نہ مریینگ، ات آنت۔ پوریات برے اسست ات، برے نیست آت۔ پمیشکا منی لہتیں، ہمسروئیں سنگتاں ماں آپی گراب، دھئی رُوگ، سوڑگ گرت۔ من ہم گوں ہمیشانی ٹولی، رہا گ بُوتا۔ وہدے ما گوا دراءِ سر بوئیں، ته منے سنگتاں وئی کلدار خدا بخش، دات آنت، گشت اش، تو بڑا ناحدا۔۔۔ کہ تو اچ ما عمر، مَسْتَرِ یے،

ساری ء مال زیرء بازرنداں دئی ء شستہ ء اتگ ک منے راہشون توئے ---

آئی ء ہم منے پیشیں مرڈمانی گلدار (کہ کسے ء چار ہزار کسے ء کمتر) دست گپت آنت ء ترشت ء ناحداء رادات آنت کہ مغرب ء نمازء پد منے سواری دیم پوئی منزل ء رہا گ بُوت۔ شپ ء وقی سیاہیں چادر تالان کرت۔ گوئیں ساعتے ء رُوگ ء پد، چورتی ء رُثنا ہی یے کشی کنان ء منے سواری ء نیمگ ء آیاں بُوت کہ منے سواری ء ناحدا آستوا آئی کرک ء شست، اوشتات، آہم منے سواری ء وڑینے ات۔ منے سواری ء ناحداء مارا گشت:

”شانوں پر روات آتھشت ء سوار پہ بہت، کہ من واتر باں ---“
ما وقی راہشون ء ناحدا ء گلپانی رید ء آدیکہ ترشت ء سوار بُوتیں۔ بلے اے ناحدا پنجابی یے ات۔ وہدے ما پہ گیگ مال سواری ء نشتنیں، تے اے سواری ء واہند ء ترند ترند سواری ء واگ تریخت آنت ء دیم پوئی منزل ء شول گران بُوت، ما گوں یک دومی ء ترشت ء بوجیگ ء اے دیگہ مزن ء کسانیں لانچانی بابت ء گپت جنан آتیں، تے منے راہشون خدا بخش دڑاہینت:

”وہدے ما دئی ء پہ کار روزگار بُوتیں، گڑا چوش مہ بیت کہ ما یک دومی ء بے حیال پہ کنیں ء اے گپ ء ہم مہ شموش ات کہ او دی پوریا گری ء شوہا زگنگ ء وڑا ڈول ء منے ڈیہہ ء پوریا گری ء شوہا زگنگ ء وڑا ڈول باز تپاوت دار آنت۔ من اے ہم نہ گشاں کہ او دی دُراہیں مرڈم پارسا آنت، إنا! او دا بلکیناں انچیں مرڈم (حا سکن ”خارجی“) آست کہ آئی کار کسب بے ویزا نیں مرڈمانی گراہینگ ء زندان ء بند کناہینگ یا واتر کناہینگ انت، کہ آیاں ء پرے کار ء شریں پیئے ء گلدار رسیت۔ پمیشکا من گشاں شیوار پہ بہت ء ووت ء چپے اے وڑیں مردمائ پر رکین ات، او د

ءے بدو! تاں مز نیں مدد تے، وہ پیشکار، ماں وڑوڑیں چکاس، دوار دینیت کہ ماں
چوشیں ساعت اس شمارا ہوش، عساکار گرگی انت، سگ، اوپار لگنگی انت، جہد ہے، پہ بیت
کہ کاروا ہند شمئے چوشیں آدمی، نزوری یے پھر مہ گند انت کہ آچہ شما لگرانی درشان پہ
کننت، پھی، کہ منے اودا روگ، مول، مراد پور یا گری کنگ، وہ حق، مژ، گرگ
انت۔ کس، اے وڈن لوت ایت، کہ من وہ مردم، ڈیہہ، راج، میل، پہ کناں، دیگہ ڈیہہ
راج، گاند، گلامی، پہ کناں۔ بلے پہ لاپ، جل، تو سگ، تو جیلے لوت ایت، چیا کہ
اے یک آنچیں لاچاری یے کہ مردم، را وڑوڑیں کار، ہند، جاہاں، تگ، تاچ
پرمایت، اودا آنچیں مردم (پیشکار) آست انت کہ آہما روچ، دبئی، بازار، گند انت
کہ آدبئی، بالی، پئٹ، سر بنت، آیانی مردم آیاں، پہ لہتیں کلاک، ماں بازار، سنتیل،
سواد، برائی، سالے دو، پید، وہ دے موکلاں، وہ ڈیہہ، روگ، چن، لاچ، بنت، تہ
ہماروچ، بازار، روانہ، پہ مردم، میکی، گرائیں۔ اول، واش، کہ بُد، وکار، وہ دہ
وہ پیشکار، بازار، دیگہ، ہند، مینگاں، روگ، نیل، انت۔ اگاں کل، انت، اش، گڑا، آیانی
کار، آنچیں بازاں، کہ آیان بازار، دیگہ، جاگہ، روگ، موه، رسیت۔ بلے، دڑا، اے وڈ
نہ انت۔ بڑاں، اے ہام مردم انت، کہ ماں بڑے جبلاں، باغپان، یا شوانگ انت۔

آہمے وڈیں دیگہ ماڑیں گت، جنگ، ات، تناحداء، دڑا، دینیت:

”بھئی میں راستہ بھول گیا ہوں۔ میرا دماغ کام نہیں کر رہا ہے۔ اگر آپ لوگ دریا کے رُخ کے بارے میں کچھ جانتے ہیں، تو مجھے بتا دیں ورنہ ہم گم ہو گئے ہیں۔۔۔“

آماں ہے بارہ دیگہ بازیں گپت جنگ ات بلے ما بے تواری آئی گپت گوشدارگ آتیں۔ آئی چار ات، کہ اے تک ٹنک بوت آنت آئی چڑھرے سواری پہ تیز تاچینگ ازور پر دیان گرت۔ خدا بخش یک رندے پدامنے دلگوش

گوں وت ء کرت ء کمتو اری ء گشت:

”چوش کہ ناحدا ء گپ انت، گواچنی ما الٰم ء گارا ایں، پر چاکہ ممن په دبئی ء روگ ء آیگ ء وڑوڑیں بوجیگانی سرء سپر کر تگ، اگاں نزیک ء نہ! چے دور دورء بوجیگ ء اے دگہ آپی سوار یانی رُثنا ہی الٰم ء دیستگ انت۔ بلے ماہما انت کہ وتنی سپر بندات کر تگ چچ پیمیں لیٹ ء رُثنا ہی گندگ ء نہ ایں---“

ما ہے بارہ ء گوں یک دومی ء گپ ء اتیں۔ بلے ناحدا یک حساب ء، سواری ء ماں زیرء شول دیاں ات۔ تھر میں ساعتے ء روگ ء پد، تر شت ء ”انجمن“ بند بُوت۔ ناحدا ء پہ آتی ء چالو گنگ ء باز جہد کرت۔ بلے آ چالو نہ بُوت۔ تھ آتی ملُوریں گالوارے ء گشت:

”بھئی انکی تیل ختم ہو گئی ہے اگر کسی کو تیرنا آتا ہے، تو گودلیں، ورنہ ہم سب انکے ساتھ ڈوب کر مر جائیں گے---“

خدا بخش دڑائیں ت:

”بھائی صاحب ہم سب دیہات کے لوگ بیں، ہمیں تیرنا نہیں آتا اگر آپ کو تیرنا آتا ہے، تو گودلو۔ ہم تو ایک بھی نہیں گو دلیں گے---“

ماڈرستان پچھی ء گشت:

”ہم نہیں گو دلیں گے---“

آچھے منے گپاں سر پدات، کہ اے ماں زیرء دور نہ کن انت۔ بلے انگت بُجھ کنگ ء ات۔ پیش کا خدا بخش ء منے دیکھوں گوں وت ء کرت ء گشت:

”ایشی ء گپاں وت ء پریشان مہ کن ات۔ وتنی اوست ء پہ خدا بندات---“

نوں بام ء ہم ساپی داتگ ات۔ بلے ما انگت گوں یک دومی ء گل منج ء

اتیں، ته شَّرِیں ساعتے ءَرندُور لیٹ ءَوڑیں (بلے) زَر دیں رُزناہی یے ودی بُوت۔ ماگل بُوتیں کہ ماگار نہ ایں۔ بلے رُزناہی وہدے گیشتر بُوت، ته ماسر پد بُوتیں کہ اے لیٹے نہ انت۔ بلکیناں روچ ءَرُزناہی انت کہ شپ ءَفْلینگ ءَمُتاگ گرگ ءَاًنت۔ نوں ماوٽی چمپ پہ ہے اُمیت ءَتاں دُور دُور ءَتا چینت انت کہ بلکیناں بوجیگ، راچن، یکڈار گٹی یے گندگ پہ بیت۔ بلے آبید چپ زرءَ مُستیں چول، روچ ءَ تُرندیں بِرِمش نیلیں آزمان ءَدِگہ چیز گندگ نہ بوہگ ءَات منے سواری زرگیں چولانی باہوت ات۔ ما انچوش منجاء پریشان اتیں کہ مارا چچ سماں کپت اے تیر ماہی روچ گدی پہ شپ ءَبدل بُوتگ ءَاے شپ پہ دگہ روچے ء۔۔۔ ماہر یکے گوں ہاوند ءَوڑوڑیں کول ءَمسام گنگ ءَشگ ءَبُوتیں یا حاوند! تو مارا چھ اے گزا ءَپر رگین من گوکے گشاں تئی نام ءَحیرات کناں۔ کسے ءَگشت، من سی پس ءَگوکے۔۔۔ ہزاں ہر یکے ءَوتی گنجائش ءَکساس ءَہاوند ءَنام ءَحیراتی گشت انت۔ نوں منے ورگی آپ ءَدِگہ چندے وردن کہ مارا گون ات انت، مرچی سیبی روچ ءَکٹ اتگ ات انت ءَدگہ دور روچ ما پُٹن ءَگڑن گوازینت۔ بلے تاں ششمی روچ ءَگور بام ءَمن ہوش ءَاتاں۔ چڈ پدمک وہدے سما کرت، ته من ءَمنی اے دگہ ہمراہ یک پراہ ءَ شاہزادگانیں کوٹی یے ءَتحتانی سرءَوپتگ ایں ءَمارا درستان ”ڈرپ“ چاڑینگ بوہگ ءَ انت۔ وہدے من چھ خدا بخش جسٹ کرت (کہ آمنی پہنات ءَتحت سرءَوپتگ ات) ”مارا ادا کے آورتگ، کہ ما۔۔۔؟

تہ آئی منی گپ ءَسر جم بوہگ ءَساری دَرائیت:

”شما و ششمی روچ ءَگور بام ءَوتی آپ جنگ ءَچھ سرءَ پُرمی تڑاں کپت ات۔ من تاں ہپتگی روچ ءَدر آیگ ءَانگت چھ وہی گونڈیں بیگ ءَبوتل ءَآپاں گٹے

گھٹے وران گرت کہ من شے وڑے بے ہوش مہ باں۔ بلے پتھمی روچ ء کمود رآ یگ ء پد
 من دیست، ته گونڈیں آپی گرabe مئے نیمگ ء پیداک ات۔ بلے من ماں دل ء
 گشت، بوت کنت مئے گوراء مہ داریت ء په گوزیت۔ من ہے حیال کنان ء چادر
 ژرت مز نیں جنجلے ء پد، پاداٹک ء اوشتاتاں آہزاوی نیمگ ء آیگ ء په کشی گنگ ء
 چادر چکر بینت، ته آاٹک مئے سواری ء کرے اوشتات، کہ آدم مردم ات آنت۔
 آیاں وہدے شمار الکلو ڈی ء دیست چہ آیاں یکے ء ماں موبائل ء گوں کسے ء گپھ ء
 تزان گرت۔ ساعتے ء رند آپی گرabe اتک۔ آیاں مارا ماں وی آپی گراب ء گرت
 ”ایے زندان ء ناڈرہ جاہ ء آؤرت۔۔۔“

وُزْ

مرچی من مہله چے واب ء پادا تکاں ۽ ووت ء زوت ساجو گرت که منا پچگوراء
 رؤگی آت۔ پمیشکا من جوڑ ہے گل ماں پلاسٹک ء گرت ۽ دیم پہ بازارءِ رہا دگ
 بوتاں۔ وہدے من بس ”آڈھ“، سر بوتاں ته دیست کہ لیاقت ء گونڈیں بیگے دست ء
 انت ۽ ”بس آڈھ“، اوشا تگ۔ من سلام دات ۽ جوڑ ۽ دڑ ہباقی ء رند پہ بچکندا آنرا
 جبست گرت ترا مرچی بیگے دست ء انت ۽ ”بس آڈھ“، اوشا تگ نے تو زانال پہ
 سپرے ء رؤگ ء...؟ منی گپ سرجم نہ بوت ته آئی ء پہ بچکندا درائینت:
 ”ہاں من مرچی ارادہ گرتگ کہ پہ سلامت ۽ حیر پچگوراء پہ رواں، بلے
 VAN ء دیر گرت...“

زانادور شنگ۔ من جبست گرت؟
 ”اینگو بیدتی مردمے ء رند ء ششت۔ ڈلیورءِ مارا گشت شما ہمید ء پہ نند ات
 منی سواری یے ادا بیدتی ء انت، رواں کاران یے گڑا روایں۔ مانوں ہمالی ودارءِ
 شنگ ایں...“

گڑا من گشت شریں من اوں ارادہ گرتگ کہ پچگوراء رواں، ما ء شما
 ہمسپر بینیں شر تر انت۔ ته آئی گشت:

”چونا ہیگا مردم و سک بازا نت باریں حالی نیں سیٹ بیت یانہ بیت...؟“
 سیٹ بیت کہ من زی سلیم ء گشتگ کہ پہ من سیٹے ڈل... پچی ء کہ من وتنی باڑہ زی آنرا

داتگ آنت، پمیش کامن دلجمان من گشت۔

ما ہے گپ آتیں، تسلیم گوں لاری آتاک منے کر ڈاوشناٹ ڈگشت یے:
 ”زوت، زوت سوار پہ ات کہ مرچی بے وہ انت۔ مارا شپ مہ کپ
 ایت مارا گلیشور ہے ڈر ڈنگال پریشاں گرتگ کہ خدا آیاناں گرگ پہ کنت، کہ۔۔۔
 سلیم باریں دگہ چے چے ڈر انی باہت ڈگپ جنگ ڈ آیاناں آ بد ڈجر

گشگ آت۔ چہ ہے پاسخراں دومردم کیے دومی ڈگشگ آت:

”منی واماں پہ دئے۔۔۔“

دومی ڈگشت:

”آنُوں من ترازِ رندیاں۔۔۔“

ما وہ دے ڈر آتیں مردم سوار بُوتیں تڈ لیور آہارن یے جھت ڈ مدانا مدان آ
 لاری را گپت تھ کلینڈر ڈچلو ڈگشت۔ آئی لاری آ رازور پر دیاں کرت۔ وہ دے ماچہ
 ہلک ڈ مینگال ڈراتکیں۔ لاری دیم پہ وقتی منزل ڈشوں گران بُوت۔ بلے ہے دوئیں
 مردمانی بھج یک رندے پدابندات بُوت، کہ کیے ڈگش ایت:

”منی واماں الٰم آنُوں پہ دئے، کہ آنُوں ترازِ رباز گون انت کہ تو پہ وقتی

ڈکان آ ایرانی سامان ڈگرگ آ روگ آئے۔۔۔“

دومی ڈگش ایت:

”من پہ ڈکان آ سامان ڈگرگ آ روگ آں تو کہ پدی آ کائے من تئی
 پنجیں ہزاراں الٰم آ دیاں، تو منا ایچو ڈنگ کہ کن...، بلے ایدگہ مردم ڈھج کرتگاں
 ڈگشگ آت:

”منی ڈکلداراں آنُوں پہ دئے، تو من آ باز رنداء رپینگنگ بلے مرچی ترا

من ترا یله نہ دیاں...،

ہمے پیم آما، لاری ء ایدگہ ڈرائیس مردم چہ اے دوئیناں بازیں لبھجگ ہ کوکاراں گوشائیں کسات ایں ہ مئے پنٹ پ آیاں پیچ نہ ات آنت۔ مکروچے ساری ہھور ہم بونگ آت، چہ ہھور گورانی سبب راہ سرے بلاہ بلاہ نیں ڈوک ایرات آنت ڈلیور لاری ء چہ مزن مز نیں سنگاں گیشیناں مدان مدان آروان ات کہ لاری ء پشت ء طائیرے پنچر بوت۔ ڈلیور ہ لاری چہ ڈگ ء ڈن ریکانی تھا اوشتارینت ہ جند ہ چہ لاری ء ایر کپت ہ دیم یے گوں ہمے دوئیں لبھو کیں مرد کاں کرت ہ گشت یے:

”شمئے بازیں گوکار ہ جگا ہاں مئے حیال گوں شمات کہ شما پہ پیچ ہزا کلدار ہ یکے دومی ء پہ کارچ مہ جن ات، ایش انت مئے لاری ء طائیر سنگے ء لگ ات پنچر بوت۔“

آئڑا ڈگہ زیاتی نیں طائیر (اسٹپنی) اول گون نہ ات، ماڈراچہ لاری ء ایر انکیں۔ کلینڈر ہ طائیر پیچ کرت۔ گوں ٹوپ ہ پنچر ہ گرگ ہ مشکول ات۔ لہتیں مردم دیگر ہ نماز ہ وانگ ہ لگ ات انت۔ لہتیں مردم ہ ملسون ہ سار تیں سکانی سرے نشت انت۔ وہدے آئی ہ ٹوپ ہ پنچر جت ہ طائیر پہ فٹ کنگ ہ ساجو کرت۔ تہ کلینڈر ویت اے دیم ہ آدمیم ہ ریکاں پشکانڈ گ ہ لگ ات گش ایت:

”نٹ گار آنت۔“

ماڈرائیں مرڈماں ہمے جاہ ہ ریکاں پشکانڈ ات، بلے نٹ گندگ نہ بوت آنت۔ گڈی ہ ماڈل ایکیم کرت کہ نوں نٹ گندگ نہ بنت۔ بڑاں مئے ہمراں یک کسے ہ را گونڈیں زہے ہم گوں ات کہ تیوگیں نٹ ہمے زہگ ہ زر تگ انت ہ دازے ہ بُن ہ نشیگ ہ گوں بٹاں گوازی کنگ ہ انت۔ وہدے بٹاں چہ گونڈ وہ پیچ گپت انت ہ طائیر ہ رافٹ کرت۔ اے وہداں مغرب ہ نماز ہم نڑ یک ات، پمیشکا ساعتے ہ رند مغرب ہ نماز وانگ بوت چہ نماز ہ رند، مالاری ہ سوار بُوتیں ہ لاری کوہ ہ کنڈ گانی تھا

گوں وئی مر مر انکیں لیٹیاں دیکم پہ منزل ء رہا دگ آت۔

وہدے ماء گر کر کوہانی تنسکی ء اتنکیں دیست راہ ء سر رہ بلاہ بلاہیں ڈوک ایرانت ء
راہ بند انت۔ بڑاں ہے وہداں وام گروکیں مردم واب انت۔ بلے وامدار آگاہ
انت۔ ایشی و پکم ات کہ راہ ڈرال بستگ۔ آلم مئنے کلداراں آچ ماچ گرانت۔
آئی زوت زوت ء چپے کیسیگ ء پچ ہزار کلدار د رکرت ء آتراچہ واب ء ٹوہینت مئنے
حیال ء دلکوش ہم گوں ووت ء گور کنا نینت ء گشت یے:

”واجہ شما گندگ ء ات ناں من واجہ بنگل ء پچ ہزار کلداراں دیگ ء آں
شامنی شاہد ات۔ پاندار وچ ء پہ گشیت کہ منی وام تو نہ دا تگ انت۔۔۔“
بڑاں بنگل ء ہمادمان ء کلدار کیسیگ ء جت انت ء گشگ ء لگ ء ات کہ:
”گڑا شما پہ منی زر رانی دیگ ء و است لاری ء راوہ مداشت ایں۔۔۔“
چی ء کہ آئی واب سرجم نہ ات ء آبو شاروات۔ پمیشکا آئی نہ پکم ات کہ
لاری پر چہ او شتا تگ؟

ما ہے گڑ منج ء آتیں تھے چار دپونکہ والا مردم گوں دوی تیری (کلاشنکوف) ء
لاری ء دیکی نیمگ ء چپے کوہ ء جڑ ء دراتک انت مال ہمیشان دوکس گوں سی تیری
تو پک ء چپے لاری ء دو را شتات انت ء دوکس مئنے نیمگ ء اتک انت کہ یک کسے ء را
وتا سے اوں گون ات۔ یک کسے حالی دست ء مئنے لاری ء دروازگ ء نیمگ ء اتک
کہ (من وئی زندگی ء تھا اے وڑیں زندیں مردم پچ نہ دیستگ ات) گوں بُر ز تواری ء
گشت یے:

”شا باش جلدی جلدی گاڑی سے اُتریں۔۔۔ اپنے پیسے اور جو کچھ
تمہارے پاس ہیں ہمارے حوالے کر دیں۔ وگرنہ۔۔۔“

وتا س والا چپے لاری ء کمکو گستا او شتات۔ آوچ ایشی گیشتروتی بیک ء مارا پیشدار گ
ء ات ء مارا اوڑوڑیں بد جبر گشگ ء ات۔ ماہتیں مردم ووت چپے لاری ء ایراتک ایں ء

چیخو کلدار کہ مارا گون آت۔ آئی پُل ات آنت لہتیں مردم کہ چہ لاری ء ایرنیا تک آنت، آیا ن ء آئی ء پے زور ڙپ ات ء چہ لاری ء بُن ء چُغل دات آنت۔ مشت ء لگت کرت ء کلدار انال پُل ات آنت ء منے ڏپ چھات ء آیا چارگ ء آتیں، کہ آچ و تی اول ء آیگ ء راه ء بِرَزَال جُرَّءَ بالاشت آنت۔

ما گوں نا کامیں دِلے پدا لاری ء سوار بُوتیں۔ لاری دیم په و تی منزل ء رہا گ بُوت۔ وہ دے ما پنجکو رء سر بُوتیں تے ایدگہ رونج ء لیاقت گوں دیگہ سنگت ء ”سونار گلی“ ء گوں من ڈیک وارت۔ سلام ء دڑ ہبائی ء رند آ کندگ کندگ ء تہا گشگ ء لگ ات:

”اگاں دُرُزاں منے رِزاں پُل ات آنت، بلے شر بُوت کمنی ہشت ء گہہ اش نہ پُل ات کمن حاص پہ ہمے گہہ ء بہا گنگ ء پنجکو رء اتک گاں---“
من پہ حیرانی ء جست کرت کہ تئی ہشت ء گہہ زانا کجا بُوتگ کہ دُرُزاں نہ دیستگ۔۔۔؟ دُرُزاں و منے پادء بُوت کش ات ء پئٹ ات آنت۔ گڑا تئی ہشت ء گہہ چونی ء پشتنکپت؟ تے آئی من ء دست ء گپت ء ما ”سونار“ ء دکان ء تہا ٹھیں گوں ”سونار“ ء سلام ء دڑ ہبائی ء رند ما گرسیانی سرء په گیگ نشین، تے لیاقت و تی گٹ ء تائیت ڈرگرت ء پے کارچ یے تائیت ء بندیک یے بُلات آنت ء چہ تائیت ء پوش ء تہا گہہ ء ہشت کش ات ء گشت یے:

”گہہ ء ہشت ایش انت کہ زی منی ماس ء تائیت گرت ء منی گٹ ء دات ء گشت ء:

”اگاں بے بلا دُرے گوں تو ڈیک بوارت بلکیناں تئی رِزاں په بارت بلے تئی گٹ ء تائیت ء نہ بارت---“

پُغُل

چې امروزء باز میں دست گئیاں روچء منا پوا نگ نېشتہ کنگ ئېچ موه نه رست۔ پمیش کا وہ دے من شپ ء گپ گپ کوکیں لایین چراگ ئدیم ء پوا نگ نېشتہ کنگ ئېشتاں، ته آسٹک جنان ء الْمَ ئ چراگ ئکر کړء اتک، زهرا کانی ء من ء چارگ ئې لگ ات۔ گڑا من هم آترا گوں روپگ ئرپت ئچ گس ئ ڈن چغل دات۔ وہ دے من آتی همک شپ ء آیگ دیست آنت، ته من ء گوں آتی سک بد اتک ئپرانی ئېبزگ هم بوت۔ بد اتک اے واسته که آمنی وانگی ئوتالانیں کا گدانی کړء اتک وتي زنوك ئچیر ئچ انجوش گواٹ دات که من ہے سرپد بوتاں ایشی دپ چآپ ئپرداشت۔ نوں اے دیم نه آدیم اے وتي دپ ئآپاں منی وانگی ئکا گدانی سرء ہپ کنت۔ پمیش کا من زوت زوت آترا گوں روپگ ئرپت ئ ڈن ئچغل دات... ئېبزگ منا پا آتی اے واسته بوت که برے برے من آتی ئے باروا ہے سسا پکر گرت، کہ اے پراہ ئدرا جیں گس ئ تھا آدیگ نیمگے ئه روت تچک ئتچک چراگ منی وانگی ئکا گدانی کړء کیت، سُفت ئدزنگ کنت، مناروک روک ئچارا یت ئ برے برے منا انجوش گمان بوت که ایشرا الْمَ گوں من ”عرض“، دستبندی یے آست یانکه پ چراگ ئ بشر، اگاں آترا پ من کارے چ کپ ایت من آتی ئ دستبندی ئ ”عرض“، سرپدنه باں ئ آمنی گپیاں سرپدنه بیت۔ گڑا من چوں آتی اڑا بوج ات کناں۔ من ہے حیالاں لو نجان اتاں، ته من ئ گیر اتک۔ گواچنی من همک سهہب ئ کہ دیم پ وتي کار جاه ئ رو ای گڑا کشک ئ سرء الْمَ یک، دو مرگیں پُغُل گند آک کہ بدیں زورا کاں لگت داتگ آنت... باز میں اٹکل جنگ ئ جیڑگ ئ پد من ہے آسرء سر بوتاں که بوت کنت ایشی همک شپ ایوک ئ منی کړء آیگ ئ

مول ۽ مراد ایش انت، کہ توءؑ مهرمني گلوہاں ہمانا سرپدیں بنی آدمان سرپکن کے سُنٹ
إاش ماں نو دان آنت۔ جھل ۽ نہ چار آنت۔ مار او تی لگتا نی چیر ۽ شیر تینا ن آر و آنت۔
آیاناں بے گوش ما ہم چے اللہ تعالیٰ ۽ ہڑ دہ هزار ”مخلوقات“، تھا یک ”مخلوق“ ایں
مارا ہم امروز ۽ وژ دلیں زندگو از بینگ ۽ حق است۔۔۔

من دل ۽ ہے جیڑگ ۽ اتائ تھھڑ یاں ۽ شپ ۽ دوازدہ نج ۽ جارجت۔
منا ہم گلڈ گ ۽ گپتگ ات۔ پمیش کا من و تی واگنی ۽ تالا نیں کا گدنز ۽ آورت آنت
چراگ ۽ وٹ جھل گرت و تی نپادانی سر ۽ دراج بُوت ۽ واب کپتاں۔ بلے من واب ۽
دیست کہ من چو و تی مدامی نیں وڑ ۽ بی ۽ دیم ۽ نشیگ ۽ وانگ ۽ آں تھا پھل
اتک۔ بلے من ہم روپگ ۽ را چست کرت کہ ساری ۽ وڑ ۽ گر کنان ۽ ڈن ۽ چھل
۽ یے دیاں، تھ آئی و تی سُنٹ چست کرت ۽ گشگ ۽ لگ ات:

”من مدام تئی کر ۽ کایاں کہ و تی ”عرض“ پر یات ۽ گوں تو درشان کناں
بلے تو ہم ہما بدیں زورا کانی وڑ ۽ من ۽ بے دردی تیلانک دیاں ۽ واتر گلیں ٿے...“
گوں آئی اے گپانی اشکنگ ۽ من دست ۽ واگنی ایر کرت ۽ آتر گشت:
”پ گش باریں تو پے گشک لوٹ ٿے؟ تھ آئی و تی زنوك ۽ چیر ۽ نج
گوانت دات ۽ گشگ ۽ لگ ات:

”من ۽ دیر انت کہ و تی بیل ۽ ہمسبلاناں سرپد گنگ ۽ گشگ ۽ آں کہ شمنے
باندات ۽ را په شما وژ دلی ۽ مستا گے گون ۽ پیدا ک انت بلے آمنی گپاں په دلگوش
گوشدار گ ۽ نہ آنت، نوں تو اش پ گش کہ چہ اے پوچھلیں ہوز ۽ گند ۽ گسر یں آپ
۽ ڈن در بیا ات پ تپا کی ۽ ہواری آپ ۽ چمگ ۽ بُنزہ ۽ راویں کہ اود ۽ وردن ۽ اد ۽
وردن زمین ۽ آزمان ۽ تپاوت دار آنت۔۔۔“

بَدْيٰ عِمْزٌ

منے ہنگام، آپ پیتگ، سر، بزاں ہپت روچ، پد منے بھر، کپتگ
 آت۔ یک پتگے ماں روچ، بوتگ، دومی پتگ، ماں شپ۔ ہے پیم، منی پیریں
 پس، روچ، آپ، راماں سبز یاں تالینگ۔ وہ یکہ شپ، آپ، باری بوتگ گڑامنی
 پس، پیش، وڑ، محچانی جوتل، گورگ، دپ، پچ کرتگ، گس، واتر بوتگ پھی، کہ آپ
 اپنومزن نہ بوتگ کہ چیر، بنگو، ہنگام، کشاراں تاوانے پہ داتین ات۔ ہے پیم،
 بزاں دورنداں پس، شپ، آپ، راماں محچانی جوتل، یلہ کرتگ وہدے کہ سہب،
 شنگ، چاراٹگ، تھماں بُن حشک، انت آخیر ان بیت کہ من شپ، آپ، محچانی جوتل
 ، تھا راہ دیاں، ووت، گس، روواں، بلے روچ، کایاں چاراں تھماں بُن حشک، انت،
 آپ، بنگو، محچان شنگ، آبنگو، جبست کنت:

”” تو منی شپ، آپ، پرچہ گرئے، ووتی محچان کنے۔۔۔؟
 تہنگو نہ مَنِ ایت، گش ایت:

”” من تئی آپ نہ گپتگ، تئی گورگ، آپ، ووت بُرگ، منی ڈگار، اتگ
 کہ منی ڈگار، گورگ، دپ، ہر وہ، پچ انت....!!

ہے پیم، دومی پتگ، شپ، آپ، منی پس، مغرب، وہ، گیپت، محچان
 کنت، ووت گورگ، پہنات، مجھے، بُن، آندیم، نند ایت، ہے باروا، دل، جیڑ
 ایت، اے چونیں کسے کہ کیت گورگ، حاک، سِنگاں جوتل، تھا تالان کنت،

آپ ء منی مچاں روگ ء نیل ایت... منی مجھ تھن ء مرگ ء آنت... بزاں بنگو
 چاریت تہ اے پیریں مرد اے رندی و تی گورگ ء کرے بے توارة نشگ۔ ساعتے
 رند وہ دیکھ شپ ء تھاری ماں شان ایت گڑا بنگو گونی یہ زوریت و تی بدء ایرکنٹ
 گوکلو کنان ء منی پس ء نیمگ ء روت۔ وہ دیکھ منی پس ء چم پ آئی کپ آنت تہ آہے
 پکھم ایت کہ ناہارے په منی جنگ ء پیدا ک انت۔ آبیوس و تی بردء چغل دنت
 نچک ء ماں گس ء کیت۔

بزاں پدء اے دومی پتگ ء شپ ء منے آپ ء باری ات، گڑا من و تی پس
 ء را گشت کہ انشپی من و ت روائی مچاں آپ بندال۔--

آئی وڑا نینت کہ:

”دیکھ سنگنے و ت عہ برگوں بلکیناں شومرو چیں ناہارے ترا بے بلا۔--“
 ہے پیم ء من سے سنگت و تی ہمراہ گرت دیکھ پ ڈگارء رہا دگ بُوتیں۔
 جمبراں ہم بستگ ات وہدے ما ڈگارء سر بوتیں تہ ہور ء شنزگ پنا بُوت ء شپ ء ہم
 و تی سیا بیں چادر دنیاء سرء تالاں گرتگ ات۔ چونا ہیگا منے ہنگام ء گورگ ء کرے ڈگر
 تاں گوراء، کاش، کل ہ گزات آنت دا آوہدء ناہار ہم سک بازات د آچ ماہر یک
 مرد مے ء رالٹے، تپرے د کولا ڈے گون ات کہ بلکیناں ناہارے گوں ما ڈچار بہ
 کپ ایت، تہ ما آتر اپ سلامت ء روگ ء نیل ایں۔ وہدے ما گورگ ء نیمگ ء
 شست ایں تہ دیست کہ یک سیاہ نیں چیزے گورگ ء کرے سہرا ابو ہگ ء انت من
 جنت کو کارے کہ ہمیش انت ڈئے ناہار۔-- بزاں آئی ء جنت گرگے ء ماں کل
 کاشانی تھا تچگ ء لگ ات، چ آئی ء تچگ ء رند کاش ء گلا تی شپر شپر گیشتر بُوت۔
 ساعتے ء رند یک گوکارے منے گوشان کپت کہ گشگ ء ات:

”زُوت بیا ات من ۽ نا ۾ راء گشت۔۔۔“

وہ دیکھ میں وئی سنگستان ۽ چاراٹ ته ماڈرا ہمید ۽ ساطری ایس، بلے آدیگہ توارے کہ چہ کاش ۽ گلائی نیمگ ۽ آیگ ۽ انت۔ دمانے ۽ رند کہ ما او داسر بوتیں چاریں ته ہمے نہ انت بنگو کپنگ ۽ حون ۽ میچل انت۔

مہر ۽ چیدگ

مغرب ۽ نماز ۽ رند ما لہتیں مرڈم مسیت ۽ دیم ۽ نشگ ۽ گپ ۽ آتیں ته
مستری لیلو اتک سلام ۽ دز ہباتی ۽ رند کمتواری ۽ گشگ ۽ لگ ات:

مولوی صاحب ڪجا انت؟

نه مُلا ھم چه مسیت ۽ دراتک لیلو ۽ دیم گوں مُلا ۽ گرت ۽ گشت:
واجہ! منی لوگبانک زگ ۽ سر ۽ بیران بوگ، شما گوں من مدت ۽ مگ په کن
اٹت۔ بزاں قبر ۽ کارت ۽ تیاری ۽ پہ کن ات، پھی ۽ کہ منی پچھارو کیں مردم شمات منارا
ادا بزاں شمے ڏیہہ ۽ دیگ سیاد ۽ وارث نیست کہ منی مدت ۽ مک ۽ پہ کنست۔ بلے ڙوت
توکل په کن ات کہ او دا مردگ ۽ گور ۽ آبید ۽ چھ منی پیش کار ماسی زرگل ۽ دیگ کس نیست
غ.... آئی ۽ گپ بلاس نهات کہ آچ ما یک ۽ ڈرائینت ۽ گشت:

”ننگ زندگ انت یا کہ...؟؟.....؟؟

ننگ زندگ انت، ننگ بچکے ... لیلو ۽ گپ انگت سر جنم نهات ته دیگ
کسے ۽ گشت:

”شما گڑا گنج ٿيئے...“ ایشی ۽ گپ ھم سر جنم نه بُوت، کہ لیلو ۽ ڈرائینت:
”من یک وہ ڙما نگے افغانستان ۽ یک کار جا ٿيئے ڪار ۽ اتات کہ ماں
اے کار جا ۾ چنک ۽ بچک ٻهواری ۽ کار کنگ ۽ آت آنت، ته اے در گت ۽ (کہ ٿيئے¹)
منی لوگبانک ات) منے گوں یک دومي ۽ دوستي پندات بُوت، من ۽ آہم زبان آتیں۔
وہ دے ما په سور ۽ ساجو بُوتیں، ته آئی پس ۽ ماس ۽ نه مَن ات۔ پھی ۽ کہ آکسانی ۽ په وتي

ٿُر وز ڳڻ ء ناميئنگ بوٽگ آت - گڙاما چار اٽ دِگه ڏرچ نيسٽ ، مala چار بُوتٽين ، که
گوں يک دومي ۽ شور ۽ بناء پڏما کراچي ء اٽک ”کورٽ“ ئ ”نکاح“ گرت
ههے چيم ئ آلي وٽي گپ گونڈ گران ئ آسر گرت ، بلے عشا نما زه رندما آلي ئ
مُرڏگ قبر ۽ کسار اٽ گرت ۽ هرڪس وٽي گسا شٽين - وہدے اے دِگه روچ ئ ما
لهٽين مردم ليلو ۽ گس ئ شٽين که بلکيناں پُرس په داريٽ ، گڙاما آلي مدت ۽ گمک ئ بلے
ليلو ئ مارا اے بابت ئ مهه کن گرت ۽ گشت که من پُرس نه دارااا ---
ههے چيم ئ ما و اتر بُوتٽين -

لیلوءے چارات تہ اے ننگ گوں من اے وہدی سیل ات نہ کنت۔ پمیشکا
آئی ننگ ء را چست گرت، ما سی زر گل ء دات ء اے دیگہ روچ ء ٹکٹ گرت دیکم پہ
و تی ڈیہہ پنجاب ء شست۔
ما سی زر گل ہے ننگ ء راوی گس ء برت۔ و تی اے دیگہ زہک ء نما سگانی
پیم ء و تی گوراء داشت ء آئی نام بابل ایر گرت۔

روچ مال ماھ ء، ماھ مال سال ء بدل بووان ات آنت۔ بابل ہم رُست ء
 ٹیپر بُوت۔ وہدے آئی گوں و تی ہمسر میں بچکاں گوازی کرت، تہ آیاں بابل ء گشت
 منے گس ء مردمان مارا گشتگ تئی و دی بو گک ء پدتئی ماس مُرتگ۔ تئی پس ء تر اماں
 زرگل ء داتگ ء جندے باریں کجا شنگ۔۔۔ آیاں بابل ء دیگہ وڑیں گپ
 گشت۔ بابل ء بچکانی اے وڑیں گپاں تورینت، پمیشکا آئی یک روچے ماںی زرگل
 ء جوست کہ بچک من ء مدام اے وڑاے وڑیں گپ گش آنت۔“ تاں پڈے ء
 ماںی زرگل آئراستی نہ گشت۔ بلے چہ ہر روچیں بابل ء جوست ء باوستان ماںی زرگل
 لاچار بُوت ء آئی گوست ء تیوگیں گپ گوں آئی جت آنت۔ بلے زوت پشومن بُوت

ڏيل ۽ گشت یئے چوش مه بیت کہ بابل جوست ۽ پُر کنان ۽ وٽی ماں ۽ مرڈ مانی یا پیش ۽ پکڻ ۽ پول ۽ سر گردان ٻه بیت۔ پمیشکا آئی بابل چھ وٽی زهگ ۽ نماسگاں گیش دوست داشت۔ آئی زهگ ۽ نماسگاں دیست، ته ٻلگ چوش کہ بابل ۽ دوست داریت ۽ گوں آئی مہر کنت، ته مارا اپنچو دوست نہ داریت پمیشکا آیاناں گوں بابل بداتک ۽ هر وہدَ آءِ را بد ۽ ردِ اش گشت ۽ برے برے آئی ہمسروگ گوں آئی هڑاٹ آنت آنرا جت اش، ماں و ڈوڑیں جنحال ۽ پچل ۽ دورِ اش دات۔ ٻلگ ۽ باز جہد کرت، کہ آئی زهگ ۽ نماسگ بابل ۽ تنگ ۽ پریشان مہ کن آنت۔ بلے آپ دروگ ۽ لچکا تی ۽ چه ٻلگ ۽ گیش ات آنت۔

ہے پیم ۽ ماہ ۽ سال گوزان ات آنت۔ بابل گوں بانبند یں مستر یاں برے برے گلکاری ۽ گشت، ماں زرگل پیر ۽ عاجز ات۔ بلے آوتی وس ۽ کساس ۽ شر یں پیئے ۽ ماں زرگل ۽ خدمت ۽ گنگ ۽ آت۔ یکروچے انا گہ ۽ زرگل ۽ ناسگوکیں ناجوڑی یئے ۽ مان روپت۔ آئی زهگ ۽ نماسگاں آنرا پہ علاج ۽ مزن مز نیں ہسپتالاں بُرت۔ بلے ڏاکڑاں گشت کہ ایشراپل ۽ جبل بکن ات، کہ اے۔۔۔

ہے پیم ۽ لہتیں روچ ۽ پد ماں زرگل بیران بُوت۔ بابل چاراٹ، ته آسا گ ۽ چیر ۽ کہ من زندگو زازینگ ۽ اتاں، آچے من چتابوت۔ کمپاں ۽ اے دیگه مرڈم گوں من ڇن ۽ گند کو آنت۔ پمیشکا آماں بے تواری ۽ چھ میتگ ۽ دراٹک، دُور ۽ دیگه میتگ ۽ گشت، ماں گلتا ۽ کارجا ہے ۽ کار ۽ لگت ات۔ روچ ۽ کارجا ۽ کاراں دوست گت، شپ ۽ ماں باڑ ہی ہو ٹلے ۽ وٽی زندمان ۽ میتگیں روچاں گوزازینگ ۽ ات، ته یکروچے آئی پیش ۽ وٽی زهگ (بابل) ۽ پر جنگ ۽ ماں زرگل ۽ لوگ ۽ اتک۔ بلے ماں زرگل ۽ زهگ ۽ نماسگاں آنرا زرگل ۽ بابل ۽ تیوگیں کسہ اشکنا نینت آنت، ته آگوں ارماني

تئیں دل ۽ گشگ ۽ لگ ات: ”دریگتیں من هما زوتاں واتر په گرتین آت پلکینیاں
--- بلے اے ہم راستے که گش آنت ”نبشته نہ بیت گزشتہ“ من چھ ادء روگ ۽ پد
آرس گرت، من لوٹ ات، کہ وتنی لوگبانک ۽ زوراں یکرندے پدء ہمینگو شمنے ہند ۽
ڈیہہ ۽ کایاں۔ بلے ہما زوتاں من ماں جیڑ ہے ۽ مانگیشت آں، آچ من ناگہانی
مردمے گشگ بُوت۔ دراج گشیں زندانے ۽ پد، مرچی ہمیشہ انت کساس دہ روچ
بیت، کہ چھ زندان ۽ آجو بوتگ ۽ اتکگاں ۽ اتک، کہ وتنی زہگ ۽ واتروتی ڈیہہ ۽
برال۔ بلے شما گش ات، منی زہگ۔--

آئی په وتنی زہگ بابل ۽ پت ۽ پول ۽ بازیں ہند ۽ میتگ گول ات آنت
بلے آنراوتنی زہگ ۽ سونچ جاہ ۽ نہ رس ات۔ ۽ آنراپہ وتنی دوزبیں لاپ ۽ والینگ ۽
چوشیں کار ۽ کسب، کہ ماں کراچی ۽ دست کپت، وتنی ڈیہہ ۽ ہند ۽ ہم دست نہ
کپت۔ پمیشکا آنرا کساس پنج ۽ شش ماہ بوتگ ات کہ، آچندے سال ۽ پد
یکرندے پد اماں کراچی ۽ گوں ڙگاں اتگ ات۔ بلے اے رندی آئی چھ ساری ۽
میتگ ۽ گوگستاد گہ میتگ ۽ گونڈیں کمپانے په باڑہ ڙرگ ات، گوں وتنی زہگاں وتنی
وہد ۽ په وشحائی گوازینگ ۽ ات، کہ اے وہاں بابل ہم وتنی ورنائی ۽ سیمسراں سر
بوتگ ات۔ وہدے مسقط ۽ فوج ۽ ”بھرتی“ والا اماں کراچی ۽ په ”بھرتی“ گنگ
اتک، ته بابل ہم وتنی لہتیں ہسر وگانی ہواری ۽ ماں ”بھرتی“ ۽ چھین گنگ بُوت۔ آ
ماں مسقط ۽ شست۔ وہد گوں وتنی تیزیں گامان روان ات۔ ہمے میتگ ۽ کہ لیلو ۽
کمپانے په باڑہ ڙرگ ات، بابل ہم کمپانے ٻہا ڙرگ ات۔ آئی مسقط ۽ روگ ۽
موکلاں وتنی ڈیہہ ۽ آیگ جاڑی ات، کہ اے رندی تئیں موکلاں آدمیانگ ات، کہ
آرس بکنست ۽ وتنی لوگبانک ۽ ہم مسقط ۽ بارٹ۔ پمیشکا آئی بُلک سگین ۽ (کہ آئی

ءے ہسا گاٹ) وتی گس ۽ لوٹائینت چیزے گلدار ملام دات ڳشت، کہ منامنی چند
ڳوم ٻزاں پنجابی یے ڙاماں په کنا ٿين...“

ہے پیم ۽ بُلک سنگین تچک ۽ لیلو ۽ گور ۽ په با بل ڙاماں ۽ گشت - لیلو ڇار
اٽ، با بل مسقط والا یے پیشکا آئی ۽ بُلک سنگین ۽ گشت با بل ۽ په گش من ترا
ڙاماں کنا، بلے منے دو داں تو سر پدئے تا نک جنک ۽ چند چک ۽ پسند مه کنت،
ما آئرا پ زور...“

اے د گه روچ ۽ بُلک سنگین ۽ با بل و تی ہمراہی ۽ لیلو ۽ گس ۽ بُرت - لیلو
با بل ۽ گشت:

”بُلک سنگین ۽ گشتگ تو منے زبان ۽ مرڈ مئے بلے تو منے زبان ۽ گالوار
۽ نابلدئے منی حیال ۽ کہ تو منے زبان ۽ مرڈ مئے ندئے...!!
با بل و که وہ دے و تی کسانی ۽ کسہ گوں لیلو کرت انت ته لیلو سر پد بوت - اے و
منی ہماز گاٹ، کہ من ماں ز رگل ۽ دا تگ آت۔

آئی پادگانی سُرِ مب

اے رندی دو سال ۽ یازده ماہ ۽ پدو بدے چه دبئی ۽ ویزا Cancel کنا نئینت، وی ڏیہہ ۽ اتکاں، گوں دل ۽ ہمے سو ڏگ کرت کہ دو ھزار لاری (Toyota) یے بھاڑوارا ۽ چواۓ دگه لاری والہانی ور ۽ ایران ۽ سیمسنر (Barder) ۽ بارگشی کنا۔ ہمے واہک ۽ رید گیس جزم گوں دل ۽ گرچ دات آنت کہ اے روچاں آنگت منی سیاد ۽ ہمسا ڳ منی گندگ ۽ دز ھباتی ۽ رو ۽ آنگ ۽ آت آنت۔

یک روپے من وتنی ناکوز گہ احمد گشت من نوں ودبئی آنہ رواں، من
ہم سوڈگ کرٹگ کہ تئی لاری چیمیں لاری یے بہا زوراں ٹشمے وڑا ایران ۴
سیمسرا کاروبار کناں۔ اشکنگ آمال اے کارہ سیت ٹپ آست، گڑا توپ چ گشته
باریں اے کارہ۔۔۔،

تہ آئی دڑا میں ت:

”من دوشی چه سیمسر ء اتکاں۔ ماں اے کارء سیت آست ء تاوان ہم، چ
دُز ء ”گجران“ رک ات نے؟ سیت ء پ انٹ۔ اگاں گوں ”گجران“ ڈیک وارت،
جندۂ جن آنت۔۔۔ گوں دُزاں ڈیک وارت۔ تو وسر پد نے کہ دُز گوں مال واہندا
پ کنت؟ کارے و شریں بلے ہے شومروچ کہ برے برے مردم ء یہ ط کار آنت، مردم
بلے وار بیت۔ اگاں نہ برے برے تاں ما ہے ما ہے سیمسر پچ بیت ء برے برے
دُز ہم و تی بتتاً گر آنت، چے اے دیک جنجالاں گھتر انٹ بزاں ہے وہاں پ لاری والہاں

چیز کے جوڑ بیت---،

آئی ء گپ انگت بر جاہ ات کہ من دڑائی نت:

”گڑا پ من آنچیں مرد مے ء ”دوہزار لاری“ یے درج کہ چیز کے
کلدار، دیاں پشت کپتگیناں قسط واری دیاں کناں، تے آئی آہو کرت ء چاہ، گلڈی
گلب وارت۔ شریں ساعتے نند نیاد پدا پا داتک پشت۔

دومی روچ ء منے ہمسا ہگ تزار علی اتک، سلام، دز ہباقی، پدمی بچک،

آئرا چاہ، آپ واری نت کہ گپ گپ، آئی، دڑائی نت:

”من اشکنگ تو ”دوہزار لاری“ یے بہازورگ، دلماںگ نے...؟

من، ہم آئی چھانی تھا چاران، گشت:

”جی آہوا! من زی احمد، گشت تو پہ من...!!!

تے آئی، دڑائی نت:

”دوشی منی گس، مردمائی من، ہمیں حال دات، گشت اش تو وقی لاری،
قس طاں و چونا ہیگا ہمک ماہ دات نہ کنے، گڑا لاری، واجہ مہر ان، پ بھاپ دئے، من
چاراٹ تے ز ہگ راست گشگ، آنت۔ پمیش کامن تئی، اتکاں کہ منی لاری، دولک،
پنجاہ ہزار روپی قسط منی سر، پشت کپتگ، لاری، واهند، منی لاری مائی وقی
ڈیہہ ایران، بُر تگ، داشتگ تاں کہ قسط یے دنیگ، مہ بنت آلاری، منانہ دنت، نوں
پنجاہ ہزار می کر، آست۔ بلے دلک، جیڑہ، منا...!!

آئی اے ڈرائیں گپ، یک گین، جت آنت، من چاراٹ تے شریں
سوداے دولک کلدار یے دیاں، اے روت لاری، کاریت من لاری، چے ایشی پ
بہازوراں۔ لاری، بُنی واهند، پشت کپتگیں قسطاں ماہ پ ماہ دیاں کناں، ہے

پیم ء من آترادو مردم ء دیم ء ہے گپ مال کا گدے ۂ بنشتہ ء امزرا کنا نینت ء دو لک روپی
 حساب کرت دات، اے دگه روچ ء آلاری ء آرگ ء ایران ء شست۔ منی چم را ہچار ات
 آنت کہ آلاری ء کاریت، پنجی روچ ء من سہیگ بوتاں کہ آئی ء زہک لڈا تگ، کراچی ء
 شنگ آنت ء آئی چند ایران ء شنگ ء لاری ء واہندرء آترالاری نہ دا تگ، کہ آترادو لک ء
 پنجاہ ہز ار روپی نہ بلکیناں ہپت لک پرانت، کہ آئی لاری ء بھی واہندرء را پنجاہ ہز ار
 کلدار دا تگ۔ لاری تاں سے ماہ چلانینگ کاربستگ من پا آئی در گیجگ ء و تی
 کلدار انی گرگ ء کراچی ء شتاں، کراچی ء بازیں ہند ء میتگاں جبست ء پد کرت بلے آتراء
 نہ دیست۔ دگہ چخو کلدار کہ منی کرڑ ء آست آت، ایش مال لاپ ء وڑالی ء گٹ ات
 آنت۔ نوں چار ات کہ دگہ را نیست، لاپ و لوثیت، پمیشکا من حاجی دیجان ء دو ہز ار
 لاری، ء ڈلیور بوتاں۔ کلینڈرے داشت کہ من ء تیل ء سُل ء اے دگہ بارانی لڈگ ء
 ایر گنگ ء مدت پہ کنت۔ کلینڈرے مال ایران ء سیمسر ء رُوگ ء آیگ ء تاں سے رنداۓ
 گوں من ہمراہ داری گرت، بلے چار می رندا زاناں دم بر تگ کہ نیا تک، پمیشکا من
 تھنا ہو رکیں سُل مال لاری ء لڈا ت آنت۔ دیم پہ سیمسر ء شتاں، لاری چے تیل ء بار کرت
 سر شپ ء وہ دیم پہ و تی ڈیہہ ء و اتر آیگ ء دیست کہ دگ ء پہنات ء مردے
 او شتاں تگ، گواچنی من و ترس اتاں۔ بلے وہ مے من آئی نزیک ء اتکاں، دیست تہ
 ایشرا تو پک ء دگہ "اسلحہ" گون نیست ایوک ء تھنا انت۔ بے وس پوریا گرے.. من
 دل ء ہے جیڑان ات آں، تہ آئی ء من ء دست دات (دست ء وسیلہ ء او شنگ ء گشت)
 من لاری آئی کرڑ داشت۔ آئی دڑا نینت:

"واجہ منا دیم ء بَرگوں...!!!"

من لاری ء د رچ گرت، نہ لاری ء سیٹ ء تہ ء بھتی روک بوت۔ آئی و تی

راستیں پاد سیٹ ۽ سوار بو ڳ ئا ییر گرت ته من ہے دیست کہ آئی ۽ پادگ سُرمب
انت۔ گڑا من سر پد بوتاں کہ اے انسانے نہ انت، پهک ئے کہ جيئے۔ منی جان ۽ پُٹ
پادا تک انت۔ بلے من توکل په خُدا اگرت ۽ لاری دیم په وئی منزل ۽ جُنزویناں گرت۔
جا ہے من لاری داشت، آئرا گشت:

”منی حیال ئے کہ تئی نیمگ ئے (لاری ئے) پشت ۽ طائیر گوات کم انت کہ
چو۔۔۔ زحمت (تکلیف) بئے برو بچارے باریں۔۔۔ منی گپ سر جم نہ ات، ته آ
ایرا تک، من لاری ئے را گیر ماں گیر ئے تا چیناں گرت۔ آہمودا پشت کپت۔ دیم ئے
اتکاں ته دگ مردمے دگ پہننا تا اشتانگ من چہ ہماں تھریس ۽ دگ ۽ دوئیں
پہننا تاں چار ات بلکیناں دگہ را ہے ئے لاری ۽ درگنگ ۽ موہ ۽ رس ایت آئی نیمگ ئے
نہ رواں۔ بلے چہ دگ ۽ ڈن دگہ پیچ روگ ۽ وڑ ۽ پیم نیست ات۔ پمیش کامن لا چار
بوتاں، ہماں نیمگ ئے شتاں۔ دیست منی نا کوز ڳ ۾ حمل انت پنگے ساری ماں ایران ئے
سیمسسر ۽ پوریا گری ۽ شنگ ات، سلام ۽ ڈر ہبائی ۽ پدمن سیٹ پیچ گرت، آاتک منی
پہننا ئے نشت۔ آ ڏر، گجر ۽ پوریا گرانی بارہ ۽ گپ ئے ات کہ من ماں آئی گپ ئے
در رائینت:

”من آنُوں کلا کے ساری ھمینگو آیگ ئے اتال، تئی وڑ مردمے دگ ئے
پہننا ئے اشتانگ ات۔ آئی منا دست دات۔ من آئرا سوار گرت۔ بلے ماں لاری ئے
سوار بو ڳ ۽ وہد من دیست، آئی ۽ پادگ سُرمب ات انت... منی گپ انگت نہ گٹ
اٹگ ات، کہ ایشی وئی دوئیں پادگ چست گرت انت، من ۽ پیشداشت ۽ گشت ۽:
”آئی پادگانی سُرمب اے وڑین ات انت۔۔۔؟

بہمیل

اے گپ تاں حددے راست انت کہ انسان پا امیت زندگ انت اے
 گپ هم من چہ زانٹکاراں اشناٹگ کہ انسان ۽ مورینک ۽ جو پہ چہ اے دگہ ساہداراں
 گلیشتراںت۔ انسان ۽ کرڑا ہرچی گلیش مال ۽ دولت پہ بیت، بلے انگت گشیت اے کم
 انت، ایشاں گلیشتراں کنائیں۔ ہے پیم ۽ مورینک هم چو انسان ۽ چنٹ ۽ جنم کنت،
 وہدے کہ ایشی سال ۽ وراک یک برخ ۽ دانگے، بلے ہر روچ پہ گند یک برخ ۽ دانگے
 گر کنان ۽ دیم پہ وتنی ہونڈ ۽ بَرگ ۽ انت ۽ انسان گشیت من چہ درستیں ساہداراں اللہ
 تعالیٰ ۽ کرڙا شرپداراں۔ پکیش کامن۔۔۔

چوش کہ مارا ہمسا گھے اسست آت آنا جوڑات، من وتنی گس ۽ نشانگ اتاں ته
 آئی جنگلکیں نما سگے اتک، منا گشت یے:
 ”منی پس گشیت بیا من ۽ ملک بکن گوں پیرا بائاء ڏا کظر ۽ براں کہ سک نہ
 وش انت...“

آئی ہے گشت انت ۽ تھان ۽ وتنی گس ۽ شست۔ من سواس پادا ۽ کرت
 انت اود ۽ شتاں، دیست ته گواچنی پیر مرد باز تکانسری گنگ ۽ انت، آئی بچک ۽
 آئرا گشت:

”آبا! مہرا انگ ماترا ڏا کظر ۽ ترائچ نہ بیت، دل ۽ ڏو ڏو کن حیر بیت۔
 آئی زگپ وتنی پس ۽ دگہ بازیں ڦلبدی دیگ ۽ ات۔ بلے آئی پس
 وہدے وتنی ڏم پُر کرت ته پا آسردے گشت یے:

”گوک، گوک...“

آئی زہک ءاگشت :

”گوک ءپس ڈرامن کاہ گل دیم گرتگ آنت، تو آیانی پکر ءمہ کن دجم بُو،“

من آنرا گشت :

”آنوں رواں ڈاکٹرے کاراں...“

من گس ءاتک ہوتی ”Alto“ لاری ءسوار بُوتاں تچک ءشتاب ڈاکٹر مراد آورت۔ آئی ناجوڑ چار ات دوسوچن جت ہبھیں گولی ہشر بت ءنام کا گد ہسر ءنبشته گرت دات۔ ڈاکٹر ءآوان ہموکل گرت، من آنرا اوتر آورت آئی گس ءسر گرت۔ وہ تچک ءگس ءاتکاں، پیشیم ہنمازہ پد یک رندے پدا آئی حال پرسی ءشتاب تہ دیست آچ ساری ہنگیگ ءگیش تلوسگ ہتكانسری گنگ ءاہانت۔ بلے دمان دمان ءاگشت:

”تعی پس گوک گوک گشگ ءاہانت۔ بلکیناں ہے گشگ ءجهد ءاہانت گوک ءپش حیرات بکن یا برو گوک ءبیار پیش ہے دار۔ آئی زہک ءگوک ءرا آورت وہی پس ہرا پیش داشت ہگشت:

”اہا! گوک ایش ءاہانت پہ کشناں، حیرات یے بکناں؟“

تہ آئی ءباز جہد ہے پدوتی راستیں دست سرینت ہ دست ہ اشارہ ہ گشت:

”اہا...“

آئی گوک پدا برت، بجاہ ہ بست ہ اتک۔ بلے آئی پس انگت گوک گوک گشگ ءات، تہ ہے دمان ہ منے میتگ ہ مسیت ہ ملا ہم آئی حال پرسی ءاتک۔ مانا جوڑ ہ کسہ گوں ملا ہ کرت آنت، تہ ملا ہ گشت:

”گڑا ایشرا گوک ۽ بخاہ ۽ په برات۔ ما د گه همسا ڳ مار دین آدمے تو ار کرت آورت، نوں ما چار مردین آدمان ناجوڑ ۽ نپاد ۽ گنڈے گنڈے گپت ناجوڑ ۽ را تلام کرت ۽ گوک ۽ بخاہ ۽ بُرت ایر گرت، ته ناجوڑ ۽ یک رندے پدا جهد گرت وئی راستیں دست لرزینا ۽ واڑ ۽ منک ۽ (کہ گوک ھم گوں ہے منک ۽ بندوکات) بُن ۽ ایر گرت۔

مُلّا ۽ گشت:

”منک ۽ بُن ۽ په کوچخ ات...“

آئی ۽ ز ڳ ۽ منک ۽ بُن کوچخ ات، کہ آئی چه منک ۽ بُن ۽ سیاہیں پلاسٹک ۽ گونڈیں گرچ یے گش ات۔ ناجوڑ ۽ وہدے پلاسٹک ۽ گرچ دیست ته وئی راستیں دست ۽ یکرندے پالرزینا ۽ گرچ نیمگ ۽ شہزادیان بوت۔ آئی ز ڳ ۽ پلاسٹک ۽ دپ چچ گرت ته پلاسٹک ۽ تھا کلدارانی لہتیں بندل ودی بوت۔ نوں آئی ز ڳ ۽ پکھم ات کہ پس پر چ ڳ گوک گوک گشگ ۽ بوگ۔ پیشکا آئی پلاسٹک ۽ دپ بست ۽ وئی ناجوڑیں پس ۽ سینگ ۽ سر ۽ ایر گرت، ته ناجوڑ ۽ بلاہیں آہ سر یے گش ات ۽ وئی چم بند کرت آنت کہ آئی دم ۽ روگ ۽ آیگ ھم بند بوت۔

بُدگ

مرچی آئی اوپار و تی گلڈی سیمسران ات۔ پمیشکا آئی و تی دل ء ہے سوڑگ کرت کہ مرچی الم من ء گوں آئی (وتی دوستدار) ء دُچار کپگی انت۔ اگاں نہ مرچی انگت آئی گشت۔ کہ من دَزگٹاں یا و دگہ مگر ہنڑے کرت گڑا من ہم مرچی ء پدنہ آترازنگ جناب نہ پے آئی ہمو بائل ء کلدار (ایزی لوڈ) دیم دیاں۔“

اگاں تو زانے کہ گوں من دیم پ دیمی گپ ء تر ان ء ح کتنے گڑا مو بائل ء مدام پچی ء منا Missed Call دیئے کہ گوں من گپ پ جن۔۔۔ اگاں تو وت ء اپچومزن لیک نے گڑا من ء Missed Call مہ دیئے۔ گوں من دُچار کپگ ء عہد ء کرامہ کن، برے منا جہلگ ء مانشانی کر ڈگر یں گھور چیر ہ آیگ ء ودار پر مائے ء برے ماں جمل ڈگارانی مچدگ ء دُچار کپگ ء ودار پر مائے ... ووت نیا نے۔۔۔

نوں دل منا آنچوش سکین دیگ ء ات کہ اے دلی دوستے نہ انت۔۔۔ پلوریں دوستے۔۔۔ اے من ء ریپینگ ء انت پمیشکا نوں منا ہم پ و ت ء دز پے چارگ لوٹ ایت۔۔۔

آہے حیالانی زر ہ اوڑنا گ ات، کہ آئی ہمو بائل ء تو ار ہ آتر اپڈر بہیت۔ آئی ہمو بائل چے کیتو گش ات، چار ات، تہ آئی ہے دوستار ہ نمبر ات کہ مرچی بدلت ء آئی ہمو بائل ء تو ار یک پیم ہ جاڑی داشتگ ات۔ پمیشکا Missed Call

آئی و تی دیگوش گوں موبائل ءاگرت۔ ساعتے ۽ گپ ڦ تر ان ءارند آئی (گوں و تی دوستدار) گلہ کنان ءدڙائینت:

””” ترا پکے گشان، بلے دل ءا مه کن۔۔۔“

تہ آئی دوستدار ءا گندان ءا گلشت:

”” پکش و تی گپ ء۔ بلے انچیں گپے به بیت که منامہ تو رین ایت“

تہ آئی ماں یک گیں ء و تی گپ گونڈ گران ءا گلشت:

”” آ گپ ایش انت کہ تو ہر وہ دء آ یگ ء گرا کننے۔ بلے و تی آہداني سرءا

نه اوشت نے... پمیش کا نوں من ہے سو ڈگ گرتگ کہ تو باندء سہب ء ساعت ده
نج ء ماں نادرا ہجاء گوں من د چار بہ کپ۔ اگاں نہ پیش ء و ڈمنا و دار پرمائے ء

و ت نیا نے؟ گڑ امر پچی ء پدنہ منا Missed Call بدئے نہ من ترا۔۔۔“

تہ آئی دوستدار ءا آئی گپ پروشت گوں آئی ء محکمیں آہدء کرا کر کنان ء زبان

دات ءا گلشت:

”” تو پہ باندات ء د چار کپک ء باز شریں جا گھے ء نشان دات کہ نادرا ہجاء

یک انچیں جا گھے۔۔۔ بلے د گہ کپے آست کہ ما ادا یکی دومی ء پھے پچا بیاریں۔“

آئی و تی دوستار ءا گپانی پسہ گونڈ گران ءا کمتو اری ء دڙائینت:

”” منی پچا رہمیش انت کہ منی ریش ڻ بر و ساتگ آنت ء من ء سیا بیں گد

گوراء انت۔ سہریں ”Alto“ لاری ء سوار باب کایاں۔۔۔“

بلے تو پکش باریں تو چونیں گد پر کننے کائے۔۔۔؟

تہ آئی گلشت:

”” من زردیں سو ٹے پر کناں کایاں۔۔۔“

اے د گہ روچ ء سہب ء ساعت ده نج ء آئی ء سیا بیں گدء بدل ء اسپیتیں گد

گورئے گرت، سہریں ”Alto“ لاری ۽ بدل ۽ اسپیتیں ”Alto“ لاری یے ۽ سوار بُوت ۽
وئی ریش ۽ بروت نہ ساتگ آت آنت۔ آدمیم په ودار جاہ ۽ رہا دگ بُوت۔ وہدے آودار
جاہ ۽ سر بُوت ۽ وئی لاری ۽ رابرٹ ۽ لاریانی اوشت جاہ ۽ اوشتارینت۔ وٹ ماں لاری
۽ تھا نشت ۽ اے دیم آدمیم ۽ چارگ ۽ لگ ات کہ ہے ساعت ۽ آئی دیست ته
مسنی (Van) لاری یے گنجاتون ٻانگلینک والا ۽ کرڻا اتک ۽ اوشتات، چې لاری ۽
(مزین) ڏروازگ ۽ زرد گدی تیں جنین آدمے ایر اتک ۽ گنجاتون ۽ کرڻا شُشت
اوشتات ۽ ”مسنی“ لاری مکوچے آیاں گستاخش، اوشتات۔

آہے ندارگ ۽ چارگ ۽ ات کہ آئی موبائل ۽ توار ۽ آئی ڏلگوش گوں وٹ ۽
گرت۔ آئی وہدے وئی موبائل ۽ نمبر چارات ته دیست یے اے منی دوستدار نمبرانت
کہ من ۽ رنگ جنگ ۽ انت، ته آئی چې نمبر ۽ گرگ ۽ ساری زرد گدی تیں جنین آدم ۽
نیمگ ۽ چارات تی دیست یے کہ آئی وئی موبائل وئی گوش ۽ ایر کرتگ۔ گڑا آس پر پد
بُوت کہ منی دوستدار االم ۽ ہمیش انت۔

پمیشکا آئی نمبر گپت سلام ۽ دز ہباتی ۽ پد آئی وئی دوستدار را گشت:
”من ہمیش انت کہ ٹوں آچ وئی گس ۽ ڏرائکنگاں دیم په ودار جاہ ۽ رُوگ ۽
آل---“

ساعنتے ۽ گپت ۽ ٿزان ۽ رند آیاں یکے دومی ۽ را اللہ حافظ کرت ۽ آئی ۽ وئی
لاری چالو گرت، ٿچک ۽ گس ۽ اتک ۽ وئی دوستدار رانگ جنت ۽ گشت:
”پ من ودار مه کن--- ۽ آئندگ ۽ ہم جہد کناں کہ مرچی ۽ پد گون تو ڏچار
کپاگ ۽ واہشت ۽ ہم مه داراں۔ چی ۽ کہ من اتکاں۔ ترا ٿئی ناشران ۽ دیست انت
کہ آپ منی بیگواه کنگ ۽ زیان دیگ ۽ ساجوات انت۔

رُوم

جو پاگ و تی گلڈی سیمسران ات۔ چیزے دہ کاناں و تی جوہاں گوت کر گت
ات آنت، چیزے آنگت گوت گنگ آت۔

آدینگ، روچ ات۔ ماں در برجاہاں موکل ات۔ من و تی Air Gun چے
برونک، چیر، کش ات، شست، پتادا نگ تیر، بکل جھول رُرت آنت دیم په
کوچک، مرگ، شکار، راہا دگ بوتاں۔

نیم کلاک، آرند (ماں پنداء) کوچک، سر بوتاں۔ چرڑک (دروچک)
، آبیدشا نتل، کپوت، دگ، وڑوڑیں مرگ سک بازات۔

من شکار کنان، تاں حاجی غلام قادر، جوہانڈ ن، سر بوتاں۔ جوہانڈ ن، ہر
یک دہکا نے گوں و تی بزرگراں و تی و تی ہوشگانی گوت گنگ، دزگٹ ات آنت۔
بلے حاجی غلام قادر، آئی بزرگ میا موسیٰ کلید، سا ہگ، ششگ ات آنت۔ من ہم تچک،
ہمایانی نیمگ، ششان۔ سلام، دز ہبائی، پدمن تاس، را زرت چہ در ہنگمیں مشک،
آپ ایری تک وارت۔ تھ حاجی غلام قادر منی کو پک، بکل جھول، زرت، چار دانگ
رڑک، کش ات، گشک، لگک ات:

”لہار ز ہگ من چار دانگ رڑک په و تی نما سگ، زوراں۔۔۔“
آئی ہمے گپاں گشان، بکل جھول، منی دیم، ایر کرت۔ من ہو گشت، بکل جھول
چسٹ کرت، میا موسیٰ نیمگ، شہار دات، آتر اگشت:
”واجہ میا! بکل جھول، را مرگ باز مان تو ہم په و ت، بزور۔۔۔ منی گپت

پلاس نہ آت کے میا اور دُر ائینت :

”من نہ زوراں کے مرچی شپ ۽ گس ۽ نہ رواں مُرگ ۽ گوشت ادا سُد آنت

حراب بنت۔۔۔“

گڑا من آہرا جست گرت تو زاناں پرچہ گس ۽ نہ روانے؟ تئی۔۔۔!!!

آئی منی گپ گلڈ ات ۽ گشگ ۽ لگ ات:

”دان ماں جوہاں ۽ زاگ آنت من دان ۽ پانگ باں کے من ۽ ٹرس آنت

بلکیناں ڏلو تے بئیت داناں زیانے په دنت۔۔۔“

یکرندے پدا من جست گرت ۽ گشت، گڑا تئی نان ۽ ورگاں کے کارایت؟

تئے آئی ۽ حاجی ۽ نیمگ ۽ چار ات ۽ گشت:

”ورگ په من وا زدار ۽ زہگ کارا آنت۔۔۔“

ما ہئے گپ ۽ آتیں تے زباد ۽ پنڈو (کہ هردو پیر ۽ عاجزات آنت) حراء سوار

چپک ۽ منے نیمگ ۽ آیگ ۽ ات آنت۔ اوہدے نزیک ۽ اتک آنت تے هردو پہ

نہر دگ ۽ تھا گوں ہمتواری ۽ گشگ ۽ لگ ات آنت:

”میا جان! زوت کن مارا دم بکن مارا زوم ۽ وار ٿگ۔۔۔“

آچوسر ٻنگ آت آنت۔ کہ ڏر ہبات اش ہم نہ گرت۔ زباد ۽ وقی کو پگ ۽

شال، میا ڪر ۽ ایر گرت ۽ ووت ۽ پنڈو، میا ڊیکم ۽ نیشن آیاناں جست گرت:

”شمara زانا دوئیناں ۽ زوم ۽ وار ٿگ کے شما یمار ۽ پیم ۽ نہر دگ ۽ ات۔۔۔؟“

تے زباد ۽ وقی راستیں ڏست میا ۽ نیمگ ۽ شہارت ۽ میا ۽ رانیشان دیان ۽

گشت یے:

”آنؤں مارا جست مه کن ۽ مارا دم بکن رند ۽ تراویتی کسہاں گشاں،“

بَلْهے پِنڈ وَ دَمَانَ مَيَا مَيَا رَا لَشْكَ اَتَ:

”مَيَا جَانَ! رُوتُرُوت آزِرَادَمَ كَنَ كَمَنِي پَادِسَكَ دَرَدَعَ اِنَتَ.“

مَيَا دِلْكُوشَ گُوں زَبَادِ دَمَ كَنْگَ اَتَ تَهْ مَيَا آنَا گَهْ جَهَهْ سِرَ اَتَ پَادِاتِکَ اوْشِتَاتَ، ما هَمْ هَسْبَكَهْ هِجَرَانَ بُوتَیِں کَهْ مَيَا چَپَ بُوتَ مَيَا؟ لِپُرْ زَگِيْ گَالَوَارَے لَشْكَ اَتَ لَگَ اَتَ.

”مَنَا چِيزَے پَادِرَانَ يِكَ دُونْجَ دَاتَ--“

مَيَا پَادِ آيِگَ اَتَ مَيَا پَادِانِي كَرَرَ زَورَالَّ بَلَابِیں سِيَا بِیں رُومَے وَتِي لِنْکَ اَتَ چُوْطَهْ رَاستَ كَنْگَ اَتَ:

تَزَبَادِ دَبَ پَادِرَاتِکَ:

”اَے ہے رُومَ اِنَتَ کَهْ مَنَ پِنڈ وَ دَنْگَ یِے--“

مَيَا وَتِي پَهَنَاتَ اِيرِیں چِمَپِلَ رُورَتَ رُومَ رَاجَتَ گُشتَ هَچَ آيَا جُبِسْتَ گُرتَ:

”گَرَادِ رُومَ اِدا چُونَیَ اَتِکَ مُمنَے وَارتَ--“

تَهْ پِنڈ وَ دَبَ پِرَگَرَتَ کَهْ وَتِي سَرَگُوْسَتَ گَپَ بَنْجِيجَ کَناَ. بَلْهے زَبَادَهْ آزِرَادَهْ دَاتَ لَشْكَ اَتَ لَگَ اَتَ:

”گَپَ چُوشَ اِنَتَ کَهْ مَنَ گَوا لَگَ رَاجَو ہَنْدَنَ دَانَ دَانِي كَرَرَ اِيرَ كَرَتَ کَهْ مَنَ پِنڈ وَ گَوا لَگَ دَانَ مَانَ گَنِيْسَ مَنَ دَانَاَ پَيْكَمَنِي (کَاسَگَ دَولِيَسَ دَرَپَے کَهْ مَانَ اِيشَ دَانَ کِيلَ کَنَ اِنَتَ) کَيلَانَ سَپَتَ تَهَا گِيجَانَ اِتاَنَ تَهْ مَنِي دَستَ لِنْکَ تَراَنْگَ لَگَ اَتَ، مَنَ پَادِاتِکَاَنَ وَتِي اَے دِيمَ آدِيمَ چَارَتَ کَهْ بَلَکِينَاَنَ مَنَ اَلوَگَهْ وَارتَ کَهْ دِيسَتَ کَهْ گَوا چِنَ رُومَهْ گَوا لَگَ نِيمَگَ دِرِکَ اِنَتَ مَنَ پِنڈ وَ گُشتَ

زوم اے بہ جن کہ زوم اے من اے ڈنگ جت۔۔۔ پنڈ و جہد کرت کہ زوم اے بہ جنت۔ بلے
منے کر کر آبید منے پاد سواں اے دان اے پڑیں یکمنی اے دیگہ چیز نیست ات، پمیش کا
پنڈ و چہ من ساری زوم اے رالگت دیگ، جہد کرت۔ بلے زوم لگت دیگ نہ بوت اے چ
آئی پادگ اے بر گوست اے زوم اے آتر اہم ماں پاد اے ڈنگے جت اے دیم پے گوا لگ اے شت۔
ما گوا لگ اے سر اے ہمے شال (آئی اے میا اے کر کر اے ایریں چادر اے نیمگ اے دست ٹال کرت اے
گشت) چست کرت پہناتے اے ایر کرت ما گوا لگ اے را کٹری اے گپت گرال کرت
چہ داناں گستا بُرت۔ ماد و نیناں گوا لگ اے را گپت چنڈ ات اے دیم اے آدم کرت کہ
زوم ماں گوا لگ اے لچتگ۔ بلے زوم گندگ نہ بوت۔ من شال کو پگ اے کرت، ما حر
ے سوار بوتیں تچک اے ہمیش انت تئی گور اتکیں کہ تو مارا دم کنے، بلے مارا اے سما نہ
کپتگ کہ زوم چے گوا لگ اے سر کپتگ اے شال اے لچتگ۔۔۔

اے وڑھم بیت

دڙيگٽين من وٽي تپنگ ماں ہماريکاں کند په گرتين ات۔ وٽء را دِگه ڈييه
 ڏو مگے ئه کشتنين ات... گندئے اگاں من بزا نين کمني آسرء آ کبت چوتھا ربیت
 من وٽء پاچبر سپاہياني ڏوستء نه دات۔ چونا ہيگا اے ڏرامني چندء وٽي نابزا نتىء
 ناسر پديء کردا نت که وٽء دستء مام شومان گرت۔ بلئے من وَيرگ ٰ ليلونه
 جنت۔ آترانا ديسٽي مني تپنگ ۽ تيرلگ ات آنت۔ خداوت انت که من مرچيگين
 پيشيء آجو (بَرِي) پباں که سپاہياني ہر روچيس آٹاں مني جان ۽ سل رستگ۔ ياللہ که تو
 وٽ په من ---"

ٻزاں من ہئے گپ ۽ حيالاني زِرء اوڻناگ اتاں که دوسپاہي اتك، من ئه
 دستء اش گپت ۽ آميد گس ۽ بُرت ۽ يله اش دات۔ وہدے من نج ۽ ديم ۽ نشتگين
 مزن سرگ ۽ گوک لاپان ۽ ديسٽ آنت مني ہييدے شت ۽ ہييدے اتك۔ پجيء که
 چدساری من وٽي زندمان ۽ پچ چوشيس جيڻاں ڏچارنه کپتگ اتاں، پميشڪا مني پادچه
 ٿرمس ۽ لرزگ ۽ ات آنت، ۽ وہدے منا جست گرگ بُوت که تو پرچه ڏهاڪان ليلوء
 زهگان ۽ چوره گرت آنت...؟ آئي گناه پجي ات... تو زاناں اے ملڪ ۽ قانودء سهيء
 سرپنهئے، که هر گلے ۽ حونے گرت آماں پا ہوء دڙنجگ بيت ۽ آترا پدا ---!!!

واجه! من سرپداں بلئے منا گوں آئي پچ ڏوليں ڏو ڙمني یئے نه بوٽگ من هر
 وہء ماں آئي گوچگ ۽ پرگ ۽ شکارء شتگاں۔ وہدے من اے روچ ۽ شتاں که
 ديسٽ آئي گوکاني بندجاہ ۽ سک باز شانتل ۽ کپوت ۽ ايڊگه مُرگ دان ڇنگ ۽ ورگ ۽

ات آنت۔ بلا بیں منا اے سما نیست ات، کہ دِہکان لیلووی گوکانی بندجاہ ۽ (بَزَیں
گھُور) ۽ سا ڳِل ۽ واب انت۔ وہدے من ٿپنگ په مُرگاں آچ دات چاراں ته گھُور،
پُشت ۽ گوکارے رُست۔ وہدے من او داشتاں، دیست ته دِہکان لیلو انت که کارتوس
۽ چرھاں آئی دیم جامنگ بلے اے وہدے آتراساہ مان آت که آترامن بُڈ ۽ گرت ۽ آئی
گس ۽ بُرت ۽ سر گرت بلے چڈا کٹر، آرگ ۽ ساری آئی آرواه ۽ بال گرت۔ پمیشکا
من گشاں که آئی زہگاں دزوگ بستگ ۽ منا جیل کناننگ من آترایرگ ۽ بیرگ
ٿپنگ نه جنگ... واجہ شماوت انساپ بکن ات په زانت ۽ بود... منی ڏڙمنی گوں آئی
نه بوتنگ... منی گپ نه گلشک ات، که جچ ۽ منی پا ہو دیگ ۽ حکم دات ۽ گشت.

”ایشی ۽ ونگڑیں گپاں گوش مه دار ات ایشرا په برات ۽ پا ہو ۽ پرخ
رات۔ گوں اے گپ ۽ اشکنگ ۽ منا ایمان ۽ یلمه دات ۽ سپاہیاں منا گر کنان گرت۔
میدان ۽ پا ہو ۽ دار ۽ گور ۽ بُرت ۽ منی دستانی سائل اش پچ گرت آنت۔ منی دست
اش پُشت ۽ بست آنت ۽ منی دیم ۽ رامنی سیا بیں گدے ما نپوشت اش پا ہو ۽ تناب
ا ش منی گٹ ۽ لوپ گرت۔ بلے دُنیا ۽ مردم ماں پا ہو ۽ پچ ۽ جمبگ گت ات آنت۔
وہدے کہ سپاہی ۽ پا ہو ۽ پچ ۽ دو ”گھنٹی“، ”جنت ۽ سیمی“، ”گھنٹی“، توارة گوں ہور من بُرزَة
کشک بُوتاں۔

گوں ”گھنٹیانی“، توارة پا ہو ٻُرزَة کشک ۽ من چ واب ۽ جبهہ سر ۽ اتال۔
چاراں ته منی ”گٹ ۽ تائیت ۽ منی گونڈیں زہک ڙور ڙور ڪشک ۽ انت ۽ الماری ۽
سر ۽ طوہ نیں گھڑیاں آنگلت ”گھنٹی“، ”جنگ ۽ انت۔“

جنّاۓ چوربَتی

مناسنگتے ءچہ دبئی ءماں موبائل ءزَنگ جت ڳشت:

”وٽی پاسپورٹ ءجوڑ کنا نین نقلان یے زوت په من دیم دئے، که مناچہ آرباب ءویزا یے ئرگءُ امیت است---،“

من بازیں کارگسانی ٿلگ ۽ تاچ ءپدوٽی پاسپورٹ جوڑ کنا نینت۔ نقل پا آئی دیم دات آنت۔ پٽھتی روح ءویزا تک ۽ منادست کپت۔ من گل ءبال بوتاں که نوں من دبئی ءرووال ٺہتیں وہدءُ کارکناں، چیر، کے ڪلدار جم کناں، واتروٽی ڏیہہ کایاں په وٽ ءراشنا ڏکانے پچ کناں وٽی زندمان، آؤ کیں روچاں په ڦش حالی گوازیناں۔ من گوں ہے رید گیں جزم، توکل په خدا اگرت دبئی ءشٽ سر بوتاں۔ منی سنگت ءمنا بُرت ماں با گیچہ ۽ سر کرت ڳشت یے:

”اے تئی کارجاہ انت۔ تئی پگار ہشت سد درهم انت ۽ تئی ورگ، هرچ آرباب، سر، انت۔ با گیچہ، ڈرابیں کارانی بارہ، منا سر پدے گرت که با گیچہ، تھا کساس پنجاہ بُن پچ آت انت۔ با گیچہ گندگ، نوک، ڈر آؤ ٿکیں ڏگارے ات۔ پمیشکا ڏگ، کشار یے مان نیست ات۔ منی سنگت، مچانی آپ بندگ، آپ گشیں مشین، چالو گنگ، پیپ، والانی کارا ہیندرمات انت ڳشت.

”تو ادءَ تاں شش ماہ کارپکن، وہدے اے با گیچہ، ساری، مردم چہ وٽی موکلاں واتر گیت گڑا من ترا آرباب، گس، ۽ پا آزانیں کارے، برائ، او دا ترا پگار، هم گلیشور رسیت---،“

ہے پیم، آئی منا دل بڈی دات، جندے واتروتی کار، شست۔ من گول با گیچہ
ءکاراں مشکولی، وہ تو گوازینگ، اتاس، بلے لوگ، مردمانی یات، گیراں منا آنچوش
وتی آمبا زال زر تگ ات کنوں منامان وہی، دمانے اوں وش نہ بو گے ات۔ وہ دے
چمپ، داب، بند بوت آنت، تمن ہے مارات کو تو ڈیہہ، وہی مردمانی تھاشنگ، گپ
ءائز ان کنگا یاں۔ پمیشکا من وہی سنگت، راموبائل، رنگ جت، گشت:

”منا نوں اداوشن نہ بو گے، انت، اگاں بوت کنت، منی پاسپورٹ، چے
ارباب، پیچ گر بیار من ڈیہہ، رواں ہمودا ساری، پیم، ڈگر، لاری، ڈلیوری کناں وہی
زہگانی لاپ، والیناں...“،
تہ آئی گشت۔

ہے ”پہلی،“، با گیچہ، مردم، موکل، گٹ، آکیت، گڑا تو وہی ویزا
کن برو...“، Cancel

من چاراٹ تھی ماہ کہ گوستگ، اے یکیں ماہ ہم گوزایت۔ پمیشکا من
آئرا گشت۔

”دشیر، بلے چوش مہ بیت کہ منی روگ، وہ دے ارباب منی پاسپورٹ، دیگ
، جاہلی پہ کنت...“،

تہ آئی منا دل بڈی دات، گشت:

”آمنی کار انت تو دھم بئے، ترا کہ اداوشن نہ بیت الٰم نہ انت کہ ارباب ترا
پوتی کار، لا چار پکنت انا۔“، پوشی جمعه، موکل انت من تئی نیمگ، کا یاں چکرے
جنال...“،

من آئراوشن اتک گشت، اے دگ سر شپ، وہ دا آیوک، تھنا، پیک اپ
لاری یے سوار اتک۔ سلام، دز ہبائی، پد آئی پلاسٹک، گرچے یے منی نیمگ، شہارت۔

من پلاسٹک، گرچھ دست گپت کہ آنان ۽ ورگ ات آنت۔ چل ۽ بُرت، ناُرشت گرم
گرت آنت۔ من ۽ آئي ورگ وارت، ته گپ گپ ۽ آئي ۽ درائينيت:
”من آنول ”مدام بازار“ ۽ همايزيل ريكاني ٿمپگ، چوئي ۽ اتكال ديسٽ ته
ڏگ، پهناٽ ۽ مردم اشتاتگ، مناپ آئي ۽ بُرگ بوٽ که بوٽ کنت پوريا گرے
چه کارءَ موکل یئے گرتگ، نوٽي گس ۽ رُوگ ۽ انت۔ پميشڪا من لاري آئي ڪرڻ
داشت، در پچ گرت آاتک ماٽ سڀٽ ۽ نشٽ۔ سڀانی کاچ من ساري ۽ بند گرتگ آت
آنت که موسم اوٽ لڳو سارت آت۔ من آئزراوش اتک گرت۔ بلے آئي ۽ منا ٻے تَبَيِّن
وش اتک یئے گرت ۽ بے توار بوٽ۔ من هم ڏگه پچ نه گشت، بلے آئي ماٽ سڀٽ ۽
بندگ، سليٽ بوي ۽ منا دم توٽ کرت پميشڪا من وٽي نيمگ، در، کاچ پچ گرت که
هئي بُوكٽر په بيت۔ من دل ۽ گشت بے وس پوريا گرے ماٽ کارءَ ٻهيد یئے گرتگ
پمشڪا۔، من هئي حيال کنان ۽ تاٽ ”مدام بازار“، نٽر يك ۽ سربوتين ته آئي
درائينيت:

”رکھو میں...“

من لاری داشت آئی لاری، در پیچ گرت ته سیط، بھی مدامی وڑا روک
بُوت۔ ہے ساعت، من دیست ته آئی پاگ سُرمب آنت۔ گڑا من سر پد بوتاں کہ
اے پوریا گریں مردمے نہ انت، بلکیناں ناہو دگیں جئنے۔۔۔،

من ۽ آئي بُرز تواري ۽ گندات، که آئي ۽ گندگ انگت مني کوکا ڳس ۽ جسلکينگ ۽ آت آنت که چڏن ۽ بُرز تواري ۽ کس گشگ ۽ ات: ”ہنسو ہنسو میرا مذاق اُڑا او، میں بھی تمہارا پچھے چھوڑ نے والا نہیں ہوں“

من دل ڈکرٰت چوربَتی زُرت لاگینت، ڈن ۽ دراٹکاں که چاراں
باریں گے انت؟ اے شپ، تہاری مال اے پٽ، سر منی گس، پشت ۽۔۔۔
منی سُنگت ہم منی پشت آیاں بوت۔ مادیست تھے چوربَتی یے روک انت۔ من ہم
وتنی چوربَتی، رُزنائی ہما چوربَتی، نیمگ، شہرارات کے بگندال باریں گے انت؟ تھے
کس گِنگ نہ بوہک ات۔ تہنا چوربَتی یے سے، چار فٹ، بُرزی جہل، بُرز
بووان ۽ روان ات۔

گڑاچے بیت؟

برے دل ۽ گشت پیر آباء درائیں سر گوستاں نبستہ بکن، برے دل ۽ گشت اے وڌیں سر گوست گوں مردم ۽ ہر وہد ۽ چار کپ آنت ۽ بُوت کنت اے وڌیں سر گوست پیچ وانوک ۽ سیت ۽ پاتند گے مه دنت ۽ وانوک اے وڌیں سر گوست ۽ وانگ ۽ وہ زدالی یے سر پد ٻه بیت منا ۽ منی پیر آباء بد ۽ حبرے به گش ایت۔ گڑا شرمنہ انت۔ پمیش کامن آئی سر گوست ۽ گپتی باروا جیڑان تاں آئی کر ۽ سر بوتاں، کہ آء منی مستریں براں وٹ ماں وٹ ۽ گپ ۽ آت انت۔ من آیاں ۽ سلام دات ۽ نشیاں، کہ پیر آباء و تی چادر کو ڳاچے ات ۽ آرگ یے دست ۽ ات ۽ پ ڳوچ ۽ رُوگ ۽ ساجو ات۔ بلے انگت نشیگ ات۔ پمیش کامن آئرا جسٹ گرت:

”پیر آبآ تو زانا گوچ ۽ روئے ک تو چو سر زونڈاں نشیگ ے ؟؟“
تہ آئی درائیں:

”ہاں آبآ گوچ ۽ روائ، کہ دور وچ انت یک ناسر پدیں جنین آدمے ۽ منی ڏگار ۽ نیام ۽ پوت ۽ کشکے جوڑ کر گگ۔ من دو رندال گشتگ تو ساری ۽ اگاں چے ڏگار ۽ نیام ۽ شیگ ۽ اتنگ ے ساری ۽ ڏگار ۽ تھا کشار نہ بُوتگ۔ نوں من و تی ڏگار گله کشتگ ۽ گله نوک رُدوم انت تو ایشاں لگتمال کنے اے نوک رُستگیں گله اے پلکیں زمین ۽ پلانی تھا چیر تر آنت۔ ایشاں چیر ترگ پ من تاوان انت۔ اگاں ہر وہد ۽ و تی جو دن انداں برے، گڑا چے ڏگار ۽ اسپنڈ ۽ سر ۽ آنگو برو، بلے زی انگت ڏگار ۽ نیام ۽ گله ان لپاشان ۽ شستہ ۽ اتكہ۔ ہمے کشک ۽ کہ آمنی ڏگار ۽ تھا ایر کپ ایت۔ ہمے جا ۽ من لهتیں ڏنگر ہم ایر کرتگ، کہ آچے اسپنڈ ۽ سر ۽ پر ووت ۽ بنیت۔۔۔

مرچی رواں چاران یے، اگاں آنگت ماسی ء منی کشار لپاشنگ آنت،
گڑا من گوں آئی را ہے رواں۔ پیشی بلوچان گشتگ:
”یک حطا، دو حطا، سینی ء پگر پتا“۔

آئی بچکند ان ء آرگ و تی کال راء آڑینت ء پادا تک، دیم په ڈگار رہا دگ
بُوت۔ پیشیم ء رند وہ دے من چھ و تی کار جاہ ء موکل گرت ء گس ء اتکاں، دیست تہ
پیر آبَا ہم چہ ڈگار راء اتک ء و تی گس ء سر بُوت۔ گونڈیں ساعتے ء رند، نان ء ورگ
آرگ بُوت آنت۔ منا پیر آبَا نان وارت۔ پہ گیگ نشین، تہ منا پیر آبَا ء سُہمی نیں
گپ گیرا تک، کہ آئی گشتگ ات:

”اگاں مرچی ماسی ء منی گل لگتمال گرتگ آنت، من گوں آئی یے را ہے
رواں گوں---،“

من ہے باروا جیڑگ ء اتاں، تہ منی مسٹریں ہر اس اتک سلام یے دات ء
پیر آبَا کر راء نشت۔ من بے تواری ء سر پروشت، دیم گوں پیر آبَا ء گرت ء بچکند ان ء
ڈر رائینت:

”پیر آبَا مرد پچی گڑا ماسی--- منی گپ سر جم نہ آت کہ پیر آبَا کوہ پروشیں
کند گے جت ء دیم یے گوں من گرت ء گشت ء لگ ک ات۔
”مرچی من ماسی ء را آنچیں ڈرو نتے داتگ کہ امیت انت مرچی ء پد
آنی کار راء بیران نہ کنت---

من د پ پڑ گرت کہ گپ ء دیم ء بَرگ ء ہاترا پیر آبَا ء جبست کناں، تہ آچ
من ساری ہر اس ء آتر اجبست گرت ء گشت۔

”چوں باریں مرچی پدا ماسی ء تی کشار لگتمال گرتگ آنت...؟؟؟“
آئی پہ کمر زانی بندگ ء و تی چادر تچک کناں ء ڈر رائینت:

”سُہمی وہدے من چداں شتاں، کوشاہوءِ ڈگارءِ مانتر اتاتاں۔ من ٹشاہو
 شریں ساعتے نشت گپ ڈیوان گرت۔ من چراتتہ، شاہوءِ ڈگاراں چڈھم باز
 انت۔ گڑاوی پسانی واسٹہ آئی ڈگاراں بگلے چڈھوت چڈھانال چادرءِ گرت آنت،
 تچکءِ دیم پوئی ڈگاراں شتاں۔ وہدے من وئی ڈگاراں سربوتاں۔ چراتتہ ماں
 اتلگ چڈگارءِ نیام وئی دور وچ ساری عرنڊ پداں گلہاں لپاشان، شتگ ڈواتر ہم
 وئی پدھرندال گران، گلہاں لپاشان، پیداک انت۔ من آئی، کشک، سر، اسپنڈ،
 پشت، نشتاں۔ وہدے آنڑیک، اتک، من پادا تک اوشتاتاں۔ وہدے آئی منا
 دیست۔ آہنکہ حیران بوت، گوں لپرزوکیں گالوارءِ مناجوڑ، دز ہبائی گرت۔ من ہم
 آئرا بے تبیں جوڑ، دز ہبائی یے گرت۔ بلے من پہ آئی آنچوش زہرءِ اتاتاں۔ دل،
 گشت بر واشی، جود، ڈگار، نوک، رستگیں گلہاں مالگ پہ دئے۔ تاکہ ایش سر پد بہ
 بیت کہ تاوان چوگران انت۔ بلے زوت حیال کنان، من یکرندے آنگت ماں،
 سر پدی دیاں، گشت:

”ماں من ترا پریری گشت چے اسپنڈ، سر، بیاء، زی، ہم ترا گشت گلہ نوک
 رُدگ، آنت تو ایشاناں۔ منی گپ بلاں نہات، تے آئی، زہر، زہر دڑ رائینت:

”چے بیت پمنی۔۔۔؟؟

”من آئی نڑیک، انکاں، وئی دست پہ آئی گورانی دست جنگ،
 شہار دات انت، تے آیک دو گام، پشت، شت، زہر، گشک، لگک ات:

”ترا شرم نہ کنت گوں پیریں۔۔۔ تو۔۔۔؟؟“

پد امن ہم پزہر، دڑ رائینت:

”گڑا چے بیت؟؟“

نیم تو نیم من

مَنْدُكَ وَتِي مدَامِي نَيْسٍ وَرَاء سَبَارِكَ ءَرْنَدْ تِچَكَ لَشْكُوءُ دُكَانِ ءَشْتَكَ كَلَشْكُو
هُمْ وَتِي دُكَانِ دِيمِ ءَكْرِيْنِ ءَسَا ہَگَ ءَشْنَكَ اتِ ءَأْثُرْبُسْ (چیلک) رِیْسَگَ ءَاتِ۔
سلام ءُدْزْ ہَبَاتِ ءَرْمَنْدُكَ ءَدْرَرِیْنَتِ:

”اَشْكَنْگَ ءَوْشِی مَاشُرِدَتِی ءَمِيرِ سِلِیْمَانِ ءَگَسْ جَنْگَ (پُروشگ) بُوتَگْ تو
ہَبِیْتے۔۔۔؟ دُزْ اَسَکَ بازِ مَالِ بُرْتَگَ ءُدْزِ اَسَ مِيرِ سِلِیْمَانِ ءَحَالِ اوْنَ
داَتَگَ، بِزَالِ کَاَگَدَ نِبَشَتَهَ كَرْتَگَ ءَگَسْ ءَدَرْوازَگَ ءَكْرِی ءَماَجِنْگَ كَه مَاشِ کَاَگَدَهَ
نبَشَتَهَ بُوتَگَ، ما مِيرِ دَوْسِتَنِ ءَمِرْدَمِ اِیں، اَگَالِ تِراَهَمَتِ يِيْ آسَتْ گَلَابِیَاً“۔۔۔
لَشْكُوآَنِی گَپَ سَرْجَمَ بُوْہَگَ ءَتِنِیْشَتِ ءَگَشَگَ ءَلَگَ اتِ:

”دُزْ كَدِی حَالَ دَنَتَ كَه مِنْ پِلَانِی آَلِ اَے بَابَا يِیْكَ پِنَدَلِ مِرْچِی بَانَدَهَ دُزْ
وَتِي سَوْبِمَنْدَ گَنْگَ ءَهَا تِرَا اَے پَمِیِسَ پِنَدَلِ سَازَأَنَتِ۔ دَورِونِجِ سَارِي كَرَاچِي ءَمِنِي چِنَدَهَ سَرْ
ءَهِمَيْ وَرِیْسَ كَسَہِيْ اَتَنْگَ۔ مِنْ وَتِي دُكَانِ ءَوَاسِتَهِ مَالِ ءَبَنْگَ ءَشْنَكَ اتَاتِ۔ مِنْ چَهِ
”لِيمَارِ كَيْطَ“، ءَبَسْ ءَسَوارِ بُوتَانِ دِيمِ پَهْ ”ڈِلِيَاَيَ“، وَتِي مِرْدَمَانِ گُورَءَشَتَانِ۔ وَهَدَيْهَ مِنْ
گَسْ ءَسَرْ بُوتَانِ دَسَتْ كِيْسَگَ ءَبُرْتَ كَه مُوبَائِلِ ءَكَشَانِ ڈِيْپَهَ، وَتِي مِرْدَمَانِ حَالِ
دِيَاَيَ كَه مِنْ پَهْ وَشِ ءَسَلامِي ڈِلِيَاَيَ، مِرْدَمَانِ گَسْ ءَسَرْ بُوتَانِ۔ بَلَےْ حَاكِ مَاشِ کَاَسَگَ
ءَ، كَه مُوبَائِلِ ءَجِنَدَگَارَاتِ۔ گَرَا مِنْ زَانَتَ كَه مُوبَائِلِ دُزْ اَسَ وَتِي آرجَانِ جَنَّگَ۔ ڑِزِمنِي
گُورَءَأَسَتَ اَتِ۔ اِيدِگَه رَوِچَءَ مِنْ دِگَه مُوبَائِلِ ءَSِIM يِيْ زُرتَ۔ مِنْ ”کَھجُورِ بازارِ“،
ڈِمَکَانِ گُوازِ کَنَانِ اتَاتِ۔ دِيْسَتْ تِه دَوْمِرْدَمَ گُوں يِيْكَيْ دَوْمِي ءَهِرَاتَگَ اَنَتِ بِزَالِ دُزْ مَانِ

و رکانی ۽ ڪیٽے دومی را مُشت ۽ لگت جنگ ۽ آنت۔ منا آیانی سر ۽ بڙگ بُوت ۾ من په آیانی گیشینگ ۽ شتاں۔ من میا نجی ۽ دور گرت ۽ آیاناں گیشینت۔ ہمے دمان ۽ ہر ڪیٽے په دیم ٿت۔ من و تی را گپت تچپ ۽ و تی سیطھ ۽ دکان ۽ (ہمیشی ۽ گوراء ہر وہ ڈ کہ من په و تی دکان ۽ و استہ سامان ُر تگ) شتاں سلام ۽ دڑ ہبائی ۽ رند سیطھ ۽ منا چاہ ۽ آپ وارینت۔ من دست ماں کیسگ ۽ بُرت کہ منا سیطھ ۽ ساری ۽ وام ڏیگی ات آنت ۽ د گ لہتیں سامان ہم زور گی ات۔ ته دست چہ کیسگ ۽ آدیم ۽ د راتک۔ چپیں دست په دومی کیسگ ۽ بُرت ته موبائل گوں کیسگ ۽ گارات۔ منی دیم ۽ تب گشت۔ اے زمستان ۽ ساری ۽ منا ہیدے ۽ سٹ ات۔ من گلا سے آپ وارت ۽ سیطھ ۽ را گشت واجہ دُر ڙاں منی دست ۽ دیم سیاہ کرتگ انت۔ آمنی چہ اے نیم تو ایں گپ ۽ ہم بکہ بُوت ۽ گلشگ ۽ لگ ات:

”چوں باریں ۔۔۔؟ پے بُوتگ ۔۔۔؟ تو وسلامت نے ۔۔۔“
 گڑا من و تی آروچ ۽، اے اے روچ ۽ سر گوست ۽ تیو گیں گپ گوں آئی جت آنت ۽ آپوز کنان ۽ کراچی ۽ دُر ڙانی بابت ۽ شیوار گنگ ۽ لگ ات، منی سرگ جھلات ۽ من آئی گپاں په دلکوشی ۽ گوشدار گ ۽ اتال۔ سیطھ ۽ رازاناں په من بڙگ بُوت آئی پنی دکان ۽ و استہ لہتیں پر چون ۽ سامان بند کنا نئینت ۽ ”ٹرانسپورٹ“ ۽ دیم یے دات آنت ۽ منا پنچ ہزار کلدار یہ ہم دات۔ کہ من زی ہمیش انت چہ کراچی ۽ ایکاگاں۔ تو گشته دُر ڙ حال دَنت کہ من میر پلانی ۽ مردمائی۔ دُر ڙ دیم ۽ خداوت بوشت ایت، یا دُر ڙ و تی دست ۽ ووت بد دارایت۔ من دک ۽ لشکو ۽ سر گوست ۽ گپاں سر ۽ ارمان بُوت ۽ کنادات یے ہم۔ ارمان یے اے و استہ بُوت لشکو آئی دوستیں سنگت ات۔ کنادات یے اے و استہ کہ چہ آئی سر گوست ۽ گپاں، دُر ڙی گنگ ۽ پنڈل ۽ رپکے آئی ذہن ۽ اتک آئی

وٽ ءَرَا گوں مِنْک (کر گین ءَمِیا نجیءِ مِتْگیں دار) ءَتِکّہ دات ءُگشگ ءَلگ ات:
 ”اگاں من تو دادل مُرؑ چیزے کلدار ہے پیمیں چالے ءَسراء پکشیں ءَ
 بوریں تئی حیال ءَچون انت---؟،
 لشکو گوں حیرانی ءَجُبست کرت:
 ”آچوئیں چالے کہ تو دادل مُرؑ---؟؟
 مَنْدُک ءَوْتی گمر زانی جنَان ءَشا کار گے جَت، گشگ ءَلگ ات:
 ”دادل مُرؑ ءَگور ءَرَرؑ مال و ساری ءَمُج بُوتگ نوں و گیشتر--- کہ آئی ءَ
 دوئیں زہگ چہ دبئی ءَاتگ انت... تو چوش بکن انوں آچ من ساری دادل مُرؑ چُکانی
 دز ہباقی ءَبُرو، من ساعتی ءَرَندا کیاں۔ وہدے من اودا اتناں۔ تو گپ گپ ءَدادل مُرؑ ءَ
 لہتیں تھل ٹرپشیں جبر گلش۔ آبے حیا و پچ نہ گشیت تہ من آئی بدل ءَچست باں ترا
 دُڑھان ءَبدل ہجرانی بدل ءَگشاں ءَترا یک ءَدو شہمات ہم جنَان۔۔۔ منی ءَتی نقلي
 دُڑھمنی۔۔۔ تو ماں گیابان ءَباگی ببوء دو سے رندہ شپ ءَبیا دادل مُرؑ گس ءَسراء تیر
 گواری پکن۔ من گوں سے، چار سنگت ءَہمک شپ پہ دادل مُرؑ نگہباني ءَآئی چار
 دیوالی ءَکش ءَپہنا تاں گاٹ دسیاں ءَہمک ماه چہ آئی بیست، سی ہنر کلدار کشاں نیم تو
 نیم من۔-

نوکیں دُورِ نوکیں دُر

اے گپ ۽ هر کس شیوار ۽ سر پدا نت کہ امروز یک چکاس جا ہے۔ بزاں
انسان وئی اے چار روپی زندمان ۽ گوں وڑوڑیں جاورالاں ڏچار کپیت۔ ہمے جاورالانی
لہتیں سر گوست ۽ محمد یستیں گپ چہ انسان ۽ بے حیال ۽ شموشگ بنت۔ بلہ تیں تاں
زندمان ۽ گلڈی ساعت ۽ ہمگر خ ۽ ہمراہ بنت، ۽ برے برے انسان گوں انچیں
جاورالاں ڏچار کپیت کہ آیانی شنگ ۽ تالان گنگ دل ۽ دماگ ۽ گرانیں بارے ڪو سبکتر ہم
کننت ۽ ہمے گپ ۽ تزان په دومی ۽ سیت ۽ پائندگ ہم بنت۔ چوش کہ ادامن وئی سر
گوست ۽ گپیانی ڏرشان گنگ ۽ ساری وئی سنگت ۽ تروز ڳ ۽ سر گوست ۽ گپیاں
ڏرشان کناس کہ چہ آئی سر گوست ۽ گپیاں منا، ۽ تراونوک ۽ راشیوار ۽ سوگہ بو ڳ ۽
گونڈین ۽ شریں ڏرو نتے دست کپیت۔ منی سنگت ۽ تروز ڳ ۽ سر گوست ۽ گپ
چوش آنت کہ آئی تروز ڳ ۽ گشتگ۔

”وہ دے من مغرب، وہ دے چہ وہی کار جاہ، (وہی پر پٹ، سرے) دیکم پر وہی گس
آئیگا، بوتگاں تھے کور، تھا دود پونکہ والا مردم یک پر پٹے، سوار چہ متنی پہناتے، کشکا
آئیگا، بوتگ انت۔ من چہ ترس، کشک میں دا تگ پر دیکم وہی پر پٹے، گام تیز تر کر گتگ
انت۔ بلے آہم متنی دُمب، کپتگ انت۔ من چہ آیاں باز دُور شنگ اتاں کہ متنی پر پٹے
چین سستگ، من او شتا تگاں۔ آیاں منا گواز ینتگ وہی راہ، شنگ انت، من وہی
پر پٹے، چین، گیشنگ، بوتگاں تھے متنی دیکی نیمگ، دیگہ دو مردم یک پر پٹے، سوار متنی
کر، اتگ، او شتا تگ انت۔ منا جھست، اش کر گتگ کہ:

تئی پرپٹ حراب انت؟

من آیاناں گشتگ، جی واجہ منی پرپٹ، چین سستگ، مان گونڈیں گڑاڑی
پس اتگ، مناپا نہ پیچکش ہم گون نیست۔۔۔

تئی گپ ہلاس نہ بوتگ کہ مان آیاں چے کیے دومی، راگشتگ:

”تو اے سنگت، کر لعہ نند من گس، رواں پا نہاں رُوراں رُوت کایاں۔“

آپا نہانی آرگ، شتگ، سنگت چمن کمو گستانتشگ۔ برے برے من کہ

آئرا گپ جوست کرتگ تہ آلی منی جوستانی پسہ مان ہاں، انا، داتگ انت۔

گونڈیں ساعتے، رندا آلی سنگت، پا نہ نوکیں چینے ہم آورتہ گوں۔ آدویناں

منا و پرپٹ، کارانی دست جنگ، ہم نیشتگ۔ من چو واجہ آیانی کر لعہ نشتگاں۔

آیاں منی پرپٹ و تشرکرگ، آیاں کیے منی پرپٹ، سوار بوتگ دومی و تی

پرپٹ، سوار بوتگ۔ پرپٹ اش چالو گرتگ انت، کیے و تا سے چہ و تی لانک، دار

گرتگ، و تاس، دپ، گوں من گرتگ، گشتگ۔

”جبردار کہ تو پرپٹ، نام گپت۔ مازانا تئی پس، گلام ایں کہ تئی پرپٹ،“

شرکنیں، ترادیں۔ و تی جان، کش۔ شر بوت کتئی تاچینگ، دمب، کپک، وہدہ،

ماتراتیرنہ جتگ۔ اگاں زندگ بو گلوت نے و تی راہ، گر برو، بچ مہ گش۔۔۔“

ڈڑاں اے وڑ، منی پرپٹ چمن بُرت، من و تی دپ، عچٹان، و تی گس،

اتک گاں۔

منی تروز گپ، و تی سرجمیں کسہ یک گین، گوں من گرت۔

مدامی وڑ، مرچی کہ من و تی پرپٹ برانڈہ، تھا جیک جت۔ مغرب، نماز، پد

کمپاں، دروازگ کڑی کرت، مان گس، اتک، اسٹوپ، کر لعہ نشتیاں کہ گور تیچ،

ترند، ترند کشگ، زستان، سار تی، تیوگیں بیتگ، راوی، آمبا زاں رُرتگ ات۔

وہدے گور بام نماز ۽ پادا تکال دست ۽ دیم شُشت چے گس ۽ دراتکال۔
 چارت ته پر پٹ گندگ نہ بیت۔ لہتیں گام دیم ۽ شتاں پر پٹ ۽ پدان دیست ته پر پٹ
 ۽ را کسے ۽ عہار کنان ۽ چے کمپان ۽ دروازگ ۽ درگر تگ ۽ دروازگ چے ڏنی نیمگ ۽
 گڑی انت۔ من وئی مردمان موبائل ۽ وسیلہ ۽ حال دات که دوشي اے ۽ ڈمنی پر پٹ
 ڏرگ بوتگ۔ ما چار مردم پر پٹ ۽ پول ۽ پول ۽ دراتکیں۔ جھست ۽ پد کنان ۽ بازار ۽
 نز ڦیک ۽ ”داش“ ۽ کر ۽ سر بوئیں، ته پڻھان بازخان وئی داش ۽ پہنات ۽ اوشتا تگ ما
 گوں آئی وئی پر پٹ ۽ بیگو اهی ۽ بارہ ۽ گپ ۽ آئیں، ته دوم مردم Honda پر پٹ ۽ سوار
 ات آنت چے ما کمکو گستاخش اوشتات آنت ۽ پڻھان ۽ راتوار اش گرت۔ پڻھان همایانی
 کر ۽ شُشت کمکیں گپ ۽ تزان ۽ رند پڻھان آیانی نیام ۽ پر پٹ ۽ سوار بوت ۽ آدیوال ۽
 گنڈ ۽ مانترات آنت۔ ما آنگت اوشتا تگ ۽ یک دوم ۽ شور ۽ بنا گنگ ۽ آئیں که ما
 پر پٹ ۽ پٹ ۽ پول ۽ یک ۽ یک بئیں، ته پڻھان اتک، منے کر ۽ اوشتات ۽ ماں
 ڳلو تک ڳالواره گشگ ۽ لگت ات:

ڏرگ امنا ڪلت ات۔ منی Mobile ۽ پانزده ۾ ڙارکلدار ڳیش منی کیس گاں
 آست ات۔ ٻھیشاں که منا توار گرت من آیانی کر ۽ شتاں۔ آیاں منا پا تراپ ۽ پھیهار
 دیان ۽، پُشت ۽ مردم چه پر پٹ ۽ ایر اتک، تاس منی سینگ ۽ داشت ۽ گشت یے۔
 ”په ٻاموشی ۽ پر پٹ ۽ سوار بئے یا تئی سینگ ۽ تیرے بے جنا؟
 من چې ٿرس ۽ پچ ن گشت ۽ آیانی پر پٹ ۽ سوار بوتاں۔ آیاں منا آدیوال ۽
 پُشت ۽ بُرت ڦمنی Mobile ڙارکلدار ---“

مَنْ هَمْ چَهْ آتِيْ، كَمْ نَآلِيْ--

رجـب وہ دے ہـمنک سـہب دـیم پـو قـی ڈـکان ء رـہا دـگ بـوت، تـآتـی الـمـء وـقـی
تـرـو (ماـس ء گـہار) ء گـس ء سـرـے جـت کـہ آـتـی ء تـرـو ء وـقـی گـہار زـگ ء رـا ڈـنـکـی شـیرـے
مـلـٹـرـیـلـاـت ء وـارـیـنـت آـتـرـاـوـتـی گـہار زـگ (رجـب) وـقـی زـہـگـانـی پـیـمـ
ء دـوـسـتـ اـتـ۔ آـتـی ہـرـوـدـہـء وـقـی زـہـگـانـی دـیـم ء رـجـب ء توـسـیـپـ کـرـتـ۔ آـتـی سـے جـنـکـ ء
شـشـ سـرـء نـیـمـ سـرـیـں بـچـکـ آـتـ اـنـتـ۔ آـتـی وـقـی مـسـتـرـیـں جـنـکـ گـوـں رـجـب ء
مـسـتـرـیـں ہـرـاسـ ء سـوـرـدـاـتـگـ آـتـ، ء کـسـتـرـیـں جـنـکـ ء رـا آـتـی ڈـسـکـیـچـ ء وـقـی بـچـکـ ء نـامـ
گـپـتـ (شـتـار) کـرـتـگـ آـتـ، ء آـتـی ء نـیـاـمـتـاـکـی نـیـسـ جـنـکـ نـشـتـگـ آـتـ۔ بـزاـلـ سـانـگـ ء
سـوـرـنـدـاـتـگـ آـتـ، کـہ پـرـنـگـ ء دـاـنـگـ ء وـقـی دـرـوـرـوـتـ آـتـ۔ گـڑـاـیـکـ روـپـے رـجـبـ
وـقـی ماـس ء رـا گـشتـ۔

”توـنـرـوـبـیـگـ ء بـرـوـء آـتـی نـشـتـیـں (نـیـاـمـتـاـکـی نـیـسـ) جـنـکـ ء پـہـ منـ سـانـگـ
بـلـوـٹـ۔ آـمـنـاـبـاـزـ دـوـسـتـ بـیـتـ--“

تـاـے دـیـگـ رـوـچـ ء آـتـی مـاـسـ اـتـکـ ء وـقـی گـہـارـء رـا گـشتـ یـے۔

”مـنـیـ مـسـتـرـیـں بـچـکـ رـا شـہـاـرـتـ سـانـگـ ء سـرـ بـرـ کـرـتـ۔ مـنـ باـزـ وـشـ
بـوـتاـںـ نـوـںـ مـنـ لـوـظـاـںـ کـہ رـجـبـ ء ہـمـ پـوـ قـی نـیـاـمـتـاـکـی نـیـسـ جـنـکـ ء پـہـ زـوـرـاـتـ--“
تـآـتـی ء گـہـارـء گـشتـ:

”رجـبـ مـنـاـ ہـمـ دـوـسـتـ بـیـتـ مـنـ لـوـظـاـںـ کـہ رـجـبـ ء وـقـی زـاـمـاـسـ
بـکـنـاـںـ۔ بـلـےـ توـوـتـ سـرـ پـدـنـےـ۔ کـہ زـہـگـانـیـ مـسـتـرـ آـیـاـنـیـ پـسـ اـنـتـ۔ وـہـ دـےـ آـچـ مـسـقـطـءـ

کیت منا گول انت۔ رجب ۽ په وئی جنک ۽ زوراں، بزاں زاماں کنائیں۔
 رجب ۽ بگش تئی تروءُ گشتہ ہے ماہ ۽ تئی ناکوچے مسقط ۽ پیداک انت۔ منا گول انت
 ترا زاماں کنا ۽ تئی آروس ۽ حرج ۽ درچاں ہم گوں تو گمک کنا۔۔۔ بگو۔۔۔
 دھم بُو۔۔۔“

رجب پیش ۽ روپے ۽ تھا یکرندے سہب ۽ سر ۽ گس ۽ رو ۽ آ
 کرت۔ بلے نوں آسہب ۽ بیگاہ بزاں روپے ۽ تھا دو رندال وئی تروءُ گس ۽ اتک ۽
 شست۔ آئی تروءُ آتراباز گور ۽ حیاں گرت۔ رجب ہم وہدے بیگاہ ۽ دیم په وئی گس ۽
 اتک۔ تہ الم ۽ آئی ڈرڈریں نیبگ ۽ دیکہ بازیں ورگی سامان گپت ۽ آورت، وئی تروءُ
 گس ۽ سر گرت انت۔ ہے پیم ۽ وہد گوں وئی تیزیں گامال روان ات۔ عصاء
 (رجب ۽ تروءُ جود) ۽ ہم مرچی سے، چارروچ بوتگات کہ چے مسقط ۽ وئی گس ۽ سر
 بوتگات ۽ عصاء ۽ مستریں گہار (کہ کو ڦدگار ۽ سانگ ۽ سوردا ٿگات) ہم په وئی
 براں ۽ چارگ ۽ اتگات۔ بیگاہ ۽ وہدات گس ۽ مردم وئی کاراں ڏزگٹ ات
 انت۔ عصاء گوں وئی گہار ۽ بزاں دو په دو گس ۽ پیشگاہ ۽ نشانگ ات انت۔ وہ
 ماں وہ ڳپ ۽ ات انت۔ ته گپ گپ ۽ آئی گہار ۽ ڏرائینت۔

”شنکوں عصاء جان! دو، سے روچ ۽ پد، منی بچک منی رنداء کیت، ماوی
 ڏیہہ ۽ راویں۔ بلے منا گوں تو گپے آست۔۔۔“
 ته عصاء ۽ وئی گہار ۽ نیمگ ۽ چارا ٿت ۽ گشت:
 ”وئی گپ ۽ بگش۔۔۔“
 آئی گہار ڪمتواری ۽ گشت:
 ”من اے گشگ لوطاں، کہ تو منی بچک ۽ په وئی نشانگیں جنک ۽ زاماں
 بکن۔۔۔“

عصاء و تی چم چست کرت آنت، و تی گہارہ را چارت گنگ لگک ات:
 من تی بچک ہما شرط کہ آپ منی جنک منے کمپان گس بندیت
 ہمیدا بندیت "زamas کناں ---"

تہ آئی گہارہ و تی براس شرط بندیت من ات آنت، اے دگہ روچہ
 وہدے رجب ترو گوں و تی جودہ رجب زamas کنگ بابت گپت جنت۔ تہ
 عصاء و تی لوگبائک سر ہر انز گپت گشت یے:

نبا، کنے اگاں تو مرچی پدو تی گہارز ہگ نام گوں من گپت ---
 آئی گوں ترندیں گالوارے و تی لوگبائک سر پد کناں گشت:
 "من و تی جنک پ و تی مسٹریں گہار بچک داتگ۔ آیک دوروچہ
 پدو تی بچک سورہ چکن لا خجہ ہم کنست ب سورہ چرند آئی بچک ہمیدہ منی کمپان
 گسے بندیت بندیت۔ بلکیناں تو یا تی گہارز ہگ پلوٹ ات، کہ ما ایشاناں سندھ
 سیل (سون تلاک) کنائیں ایں جنک گوں و تی گہارز ہگ آروس دیاں۔
 گڑاچہ ہماروچاں دیکم آنگوتومنی ماس گہارے ---

لہتین روچہ رند عصاء گہار گوں و تی مردمان و تی براس گس اتک۔ و تی
 بچہ آروس دودہ ربیدگ ہرد جنت بہاس کرت، چارمی روچہ آیاں سالونک بانور
 مسٹریں گہار بچک و اترماں و تی ڈیہہ کو ہڈگار اتک انت۔ لہتین روچہ
 رند سالونک بانور سالونک ڈسکنچ کیرنداے پدا دیکم پہ بانور ڈیہہ ٹشت انت۔
 بلے عصاء لوگبائک چہ اے اشتالی نیں سانگ ب سورہ گوں و تی جودہ ڈپ وش، دل
 ٹھہل ات۔ دوماہ رند وہدے عصاء موکل ہلاس بوت آنت، پہ و تی نان پدا بزاں
 مسقط ٹشت۔

رجب چرات کہ منا تر و زاماں و نہ کرت، تہ آوتی نا کو (پس ۽ راس) ،
جنک ۽ زاماں بُوت ۽ ہمازوں سُورے ہم کرت۔ رجب ۽ تر و (ماں ۽ گھار) سر پد
ات کہ رجب گوں من دلگران انت۔ پمیش کا آوت یکروچے آئی گس ۽ شت ۽ آزرا
گشت یے:

من باز جهد کرت کہ عصاء ترا زاماں پہ کنت۔ بلے آئی منا یک انچیں
سو گندے دات کہ من ڳچ گشت نہ کرت۔ پمیش کا من گوں و تی دل ۽ ہمے سو ڈگ کر گتگ
کہ توء رجب و تی ہما پیش ۽ داب ۽ منی گس ۽ رو، ۽ آبکن من ہم و تی کر گتگیں کول ۽ نہ
بجتگ آں۔ اگاں آئی (عصاء) ۽ منابیٹ گپتگ من ہم چا آئی کم نیاں۔۔۔

رجب یکرندے پداوی تر و گس ۽ رو، ۽ آبندات کرت۔ وہ جنزاں ات،
روچ، ماں ماہ، ماہ ماں سال، ۽ بدلت بُوان ات انت۔ آئی جنک زگ ۽ دراہ
بُوت آئی زگ بچکے ات۔ وہ دے رجب دیست ته منی تر و زگ ۽ زگ پر نگ ۽
دانگ پہ و تی پس ۽ شتگ، تہ آئی گوں و تی تر و دلگرانی ڏرشان کرت ۽ گشت:

”باید انت زگ و تی ماس ۽ رنگ ۽ بو تین ات یاو۔۔۔“

تہ آیاں (تر و گھار ز گاں) بازو ہدء ہمے باہت ۽ جیڑات ۽ گپت جت۔ ہمے
پیم ۽ وہ ہم گوں و تی اشتا پیں گاماں روان ات۔ سالے ۽ پد وہ دے آئی جنک پدا زگ
۽ دراہ بُوت، تہ ایش ہم بچکے ات، ۽ لہتیں روچ ساری رجب ۽ لوگانک ہم زگ ۽
گپتگ ات۔ کہ آئی زگ ہم بچکے ات۔ رجب مدام و تی تر و را گشت۔

”منی بچک پر نگ ۽ شکل ۽ منی چند انت۔ بلے تئی نما سگ نہ پہ و تی پس ۽
شتگ نہ پہ ماس ۽ شتگ ۽ نتیکہ۔۔۔ من نوں ہمے سر پد بو گ ۽ آں کہ تئی کول انگت
نیم بندگ انت۔۔۔ تہ آئی تر و ۽ تی گھار زگ ۽ راجحی دات ۽ گشت۔“

منی گول نیم بندگ نہ انت۔ باندھ نہ پوشی منی زاماں پہ کارءِ حاطر و تی
نا کو عصاء، همراہی، مسقط، رُوگ، آنت۔ نوں من چاراں باریں من و تی گوالاں
بجھنگ آں یا عصاء۔۔۔

وہ دیکھ جنسزان ات۔ رجب گل، بال ات۔ روپے دو رنداں بزاں ہمک
سہب، بیگاہ آتی ترو، گس، اتک، ٹشت۔ ماں کمپان، آئی ترو، بادشاہی ات۔ پمیشکا
رجب چو بادشاہ، شنک، ات۔ آترانچ، ٹشت پر نیست ات۔
سالے، شش ماہ، رند عصاء، و تی زاماں، پچھی، چے مسقط، و اتروتی
ڈیہہ، اتک۔

تے آئی (عصاء،) گھار زہگ، لوگ بانک، بزاں عصاء، جنک، را پنج روج
بوگ ات کہ زہگ، دُراہ بوگ ات، آئی اے زہگ، ہم بچگے ات بلے رنگ،
دانگ، آر جب، سر، میھا ات۔

مُڑس

مُلّا دوستین ء منی گونڈیں زہگ ادیب ء دم کرت، یک تائیتھے ہم نبشتہ
کرت دات ء گشگ ء لگ ات۔

”تی گونڈ و ترسگ۔۔۔ اے تائیتھے بزور پوش ہتھا بکن ء گونڈ و گورہ
پہ دئے۔۔۔“

مُلّا گپ گپ ء گشگ ء لگت۔

”وہ زمانگاں دلدارنا میں میا یے بوتگ۔ آڑا پنا دڑا ہے دم کنگ ء
بُرگ اش۔ گرامیا راشپ کپتگ۔

نادڑا ہے مردم میا را گشٹگ تی لوگ اداچہ گیں دورانت، شپ بے
وہ دانت، ہتھارانت ہم۔۔۔ شپ ء جل، باندھوتی لوگ ء بر و۔۔۔“

بلے میا جاہل بوتگ، پادا تگ دیکم پہوتی ہلک ء رہا دگ بوتگ۔

وہے آراہ نیم ء اتگ دیستگ یے تھے گونڈیں زہگے چہڑگریں کھورے
سولانی تھا درا تگ ء گشگ ء لگ اتگ۔

”منابر گوں۔۔۔ من کایاں گوں۔۔۔ منابر گوں۔۔۔“

گوکار کنان دیکم پہ میا آیاں بوتگ۔ میا وہے ایشرا پھوٹھی دیستگ،
دست جھل کرتگ پلا کوٹے ہاک ہزو رگ کے دم اش کنان جن نیمگ ہشانک
اش دیاں، تھے آئی ساری میا ہدمبل گپتگ ء گشٹگ ہمنابر گوں۔۔۔ من کایاں
گوں۔۔۔“

میاً چاراً تگ که منی دم کنگ ساری ایشی منا گپتگ باریں منی چے
حال بیت، آہے ترس گل منج ٹچگ لگ ایت، ته ہے دمان آئی دست چہ میا
ڈمبیل گیشتگ آنت۔ میا جا ہے پنگ، جا ہے پتیز گامی ٹچگ وی گس سر
بوتگ۔ بلے آئی روت زوت وی لوگانک چواب پاد کرتگ گشتگ۔

”برو! نالے گرم کن ہبیار منا تیر تیچ بکن، کہ منا وہی ڈگر میں گھور جن اے

بیڑ آورتگ، من بے وڑاں۔۔۔“

آدوئیں تاں دیر ندا آنت ہے گپ ہباروا گل منج کن آنت، ته آیانی زہگ
نماسگ (کہ ہے یکیں گس پیشگاہ واب بنت) ہم چہ واب بُست کنست،
آیانی کرے کاینت۔ میا کہ ایشاں گند ایت، گول لپرزو کیں تو ار وی تیو گیں سر گوست
گلپاں گول ایشاں جنت۔

ایشاں چہ کیے دڑائین ایت:

”آبا! اے جنے نہ بوتگ۔ اے منے ہمسا گک دلشاد ہما وابویں زہگ
بوتگ، کہ دیگر ہو بد منے بیتگ لہتیں گونڈودار چنگتگ شتگ آنت، ته اے گون
کپتہ ہشته۔ وہدے اے دگزہگ چہ جنگل واتر بوتگ آنت ته اے گون نہ بوتگ۔
گلڑ اسرش پتاں دیر آئی پس ماس ما دگ باز مردم وی لالین چور بیش روک
گرت آنت ہو ہلی کور جنگل ہشیپانی تھا پ آئی شوہاز دار گپتیں، بلے ما آترنا
دیست، واتر بوتیں۔۔۔“

ہے پیم میا وی ہے نماسگ دلشاد گس دیم دنت گشیت:
”برو! دلشاد پہ گش! دوشی منی پیڑک آزرات گرتگ تئی زہگ وش ڈراہ
آنت ہلی کور ڈگر میں گھور کش پہنات سوالانی تھا انت۔ بلے آتر اے وڑا
گش کہ منی پیڑک زہگ رادیستگ آئی پہم تگ جنے۔۔۔“

آئی نما سگ په ”فخر“ نماز ۽ دست دیم شود یت و تی پیر کء ڳپانی رو ڌچک
 ۽ لشاد ۽ گس آر ۾ ت. بلے آ گند یت، ته لشاد ماں مسیت آ پترا یت، که نماز جماعت
 ہم بندات انت. پمیش کا آئی سربو ٻگ ۽ ساری لشاد نماز ڳی پت. نماز پد آوتی
 پیر کء ڪلوہاں لشاد ڏن ت، کہ آیانی هم را ہی ۽ گلہتیں مردم وہلی ۽ کور ڏگر میں کھور ۽
 سوالانی تھا درج ڪج آنت (آمال سولے ٻن ۽ واب بیت) واتر دیم په و تی میتگ ۽ نیمگ ۽
 آ یگ ۽ بنت، ته میاءِ کمپان ۽ گریوگ ۽ زار ۽ توار انت. اے وہدے اودا سر بنت گند
 آنت، کہ میاءِ ز ٻگ نما سگاں آسرا چپ ۽ چا گرد گرتگ، گریوگ ۽ آنت پھی ۽ کہ میاء
 کو ڏویں ڏنیا لیلہ دا تگ ات.

من وہدے مُلّا دوستین ۽ گپ اشکت آتنت ته من دلاور بنگالی ۽ یات ۽
 گپتاں کہ من اے وہداں ماں شارجہ ”مدام فیلی دا ور“ ٻا گیچہ ۽ کار ۽ آتاں. روچ ۽
 ماہر ڪیے و تی کاراں ڏزگ ٹ آتیں. شپ کہ بوت، ما بلوچ، سندھی، بنگالی کساس
 بیست، سی مردم ۽ و تی ہر وہد ۽ وڑ ۾ محی الدین ملیباری ۽ دکان ۽ دیم ۽ نشت، دیوان ۽
 مجلس گرت.

اے شپ ۽ ہم منے دیوان بر جا ہات، ته گپ گپ ۽ سخید اد ڙائی نت:
 ”بدو ۾ ہیر ۽ با گیچہ ۽ تھا یک انچیں جئے آست کہ شپ ۽ تھنائی ۽ مردم آئی
 با گیچہ ۽ شست نہ کنت۔۔۔“ آئی گپ بلاس نہ ات، کہ دلاور بنگالی ۽ ڙائی نت.

”ہر کس گشیت جن مردم ۽ ترسین ایت بلے مناچہ جن ۽ پچ نہ ترس ایت“
 بندے گوں سخید اد گشت.

تہ دلاور دیم گوں سخید اد گرت ۽ گشت:

”من آئی اے شپ ۽ تھاری ۽ رواں چہ ۾ ہیر ۽ با گیچہ ۽ محچاں ہر ماگ
 کاراں۔۔۔“

(گواچنی دلاؤر سکلیں ترسو کے ات) سخنید آدم آئی گپ پروشت گشت۔

”من گول تو بنت بندال---“

آئی و تی دست گلمہہ (گلمخ) ہتھوڑی دلاؤر نیمگ شہار دات آنت

(کہ آئی چپ دکان ہبہ از رتگ ات آنت آنگت و تی کار جاہ نہ شتگ ات) گشت یے:

”اے آسن ہزار جیں گلمہہ ہتھوڑی ہبوزر، مہیر ہبیچہ ہبما بزیں جٹھانی کر کے بر گلمہہ ہ زمین ہڈ ڈھکیں جاہ ہجبن (ہزاں گلمہہ ہتھوڑی گون ہ زور ہجبن ہ میک ہکن) ہواتر بیا۔۔۔“

گڑا رند ماہتیں مردم رویں چارن یے، اگاں تو گلمہہ ہمو داجتگ من ترا سدد رہم دیاں۔۔۔“

بنگالی پادا تک ہوتی کندورہ ہا کان یے چنڈا ت گلمہہ ہتھوڑی زرت آنت۔ تچک ہ دیم پہ مہیر ہبیچہ ہشٹ۔ ما تاں دیر ہ نشت ہپ آئی ودار گرت۔ بلے آواتر نیا تک۔ گڑا ماہمہ پکم ات کہ ایشی مارا ریپینت۔۔۔ آباریں و تی کار جاہ ہ شٹ۔ و پت۔۔۔ ماہر کے و تی با گیچہ ہ کار جاہ شتیں۔

اے دگہ روچ ہ سہب ہ منا سخنید آدحال دات (کہ آئی با گیچہ آچ منی با گیچہ ہ بازنڑیک ات) دلاؤر مہیر ہبیچہ ہ تھا و پات کرتگ۔ من آپ ہ مشین بند گرت ہ زوت زوت ہ مہیر ہبیچہ ہ شتاں چاراں تہ راست آنت۔ دلاؤر ہ لاش سپاہیانی ”ایک بولینس“ لاری ہ تھا ایرانت ہ لاری پر وگ ہ جاڑی ات۔

من چہ دلاؤر ہم کار روشن جست گرت کہ دلاؤر ہ پے بوتگ۔۔۔؟ ایشرا کے جتگ۔۔۔ تہ آئی گشت۔

”دوشی دلاؤر گوں سخنید اد ہے باگچہ ء تھے آیگ ئہنیت بتگ۔ دلاؤر دوشی شپ ء اتگ پہ نشانی گلہمہے ماں زمین ء جنگ۔ گلہمہے ء جنگ ء وہد ئے آئی نہ دیستگ، بزاں آسرا سماں بوتگ کہ گلہمہے ئے آئی ئے کندوراہ ء دیکی ڈمبیل ئے را گپتہ گوں۔ آئی ئے گلہمہے ماں زمین ء جنگ، پر گوک ء پادا تگ بلے ڈمبیل گوں گلمہ ئے اڑوک بوتگ۔ آئی ہے پہنمگ کہ منا جن ٽ ء داشتگ۔ آئی نہ زانتگ کہ منی ڈمبیل گوں گلہمہ ئے جنونک انت۔ پمیشکا آدیترک بوتگ---“

گنوکانی سروک

آئرا گوں گنوکاں باز دوستی آست آت۔ آئی ہمک عید گنوک جھیک۔
 گنوک اقبال، گنوک رسم و استہنے کیں گدھ چنپل بہا گپت آیان دات۔ پھی کہ اے
 گنوک، آبید چہ اے دکان ڈگہ کسے ڈکان نہ شنگ آت آنت ڈگہ چکس کلدار
 اش ہم نہ لوٹ ات۔ اگاں ایشان (گنوکان) کلدار پہ داتین ات، ہم پہ کلدار
 زورگ ہر پیچ پیم ساجونہ آت آنت۔

اے سنتیں گنوک ہمک سہب بازار اتک آنت سبارگ وہدہ واتر
 و تی گس نہ شت آنت۔

یکروچے من گوں و تی سنگتے حیات چاہ والا ہوٹل نشنگ اتیں، ته مللا
 رفیق سنتیں گنوکانی ہمراہی اتک ہوٹل گرسیانی سر نہ شت آنت۔

ہوٹل والا آیان چاہ دیم دات۔ آیاں چاہ وارت۔ پادا تک نہ شت آنت۔
 بلے مللا رفیق انگت نشنگ آت۔ پمیش کامن آئرا دردار پیم جوست گرت:
 ”واجہ! منی حیال اے ترا اے گنوکاں جحوال کرتگ۔۔۔؟“

تہ آئی منی گپ پروشت و دڑائی نت:
 ”نانا۔۔۔ ایشان مہ گش اے اللہ ولی آنت۔ ایشان مہ گش۔۔۔ اے منا
 سک دوست آنت۔۔۔“

آئی و تی گپ دزان گشا دڑائی نت:

”ماں مسقٹ ۽ منا سنگتے آست آت، مادوئیں پونج ۽ اتیں، روچ ۽ منے کارجاہ (ڈیوٹی) جتنا جتا آت آنت، بلے شپ ۽ واب ۽ مادوئیں یک کوٹی یے ۽ تھا وئی وئی گٹ (تھت) ۽ سر ۽ وپتگ اتیں۔

یک شپے من چہ واب ۽ سما گرت چاراٹ ته آئی گٹ حالی آت۔ من دل ۽ گشت بلکیناں لانکبو جے ۽ شنگ---!

ہمے پیم ۽ دومی شپ ۽ وہدے من چہ واب ۽ سما گرت، چاراٹ ته آوتی گٹ ۽ سر ۽ نہ انت، منی حیال ۽ کہ من تاں ده، دوازدہ شپ ۽ آئی گٹ ہمے پیم ۽ حالی دیست، بلے واتری ۽ آیگ ۽ من آزرانہ دیست، کہ آ کجام وہدہ گیت ۽ وپسیت۔ بلے گور بام ۽ نماز ۽ وہدہ گوں من ہور پاد گیت، دست ۽ دیم شودیت نمازو ایت ۽ برے برے نماز جاہ ۽ سر ۽ نندیت عبادت ہم کنت۔

آ کمّوللا تب ۽ مردمے آت ۽ کم جبرے آت۔ تاکہ من گپے بنگنج نہ گرت ته آئی پنج نہ گشت۔

ہمے پیم ۽ آئی ہمک شپ ۽ پا سے ۽ یکلو اہ بوہگ ۽ مناوہ ہمے داتگ آت۔ گڑا یک شپے من وئی چمّانی واب حرام گرت ۽ گندلانی سر ۽ واب ۽ دز وشم ۽ دیم پر دات ۽ تچک بُوتاں۔ ته یک وہدے من گندال کساس شپ ۽ دو بہر گوستگ آت ”آ“ چہ وئی گٹ ۽ سر ۽ پادا تک ۽ ڏلن ۽ درا تک، جنگل ۽ نیمگ ۽ رہا دگ بُوت۔ شپ ماہکان آت۔ من ہم بے تواری ۽ سُبک سُبک ۽ گام جنان ۽ وت ۽ چ آئی ۽ کمّو گستاداراں گرت، تاکہ آمنامہ گندایت، آدمیم ۽ روان ۽ من آئی پشت ۽ روان بُوتاں۔

آیک پئٹ ۽ میدانے ۽ اتک ۽ اوشتات۔

من وت ۽ بزیں دز چکے ۽ پشت ۽ آندیم گرت ۽ آزرنا چاراٹ، ته ہمے دمان

آپ آئی گرسی یے آرگ بُوت، آکر سی ۽ سرءَ نشت۔ ووٹ ۽ پیم ۽ مردمانی قطار لگ ڻا۔ وہدے قطار ۽ اوشا تاگیں مردم یک یک ۽ آیاں ۽ چہ آئی چیزے دست گران ۽ واتر روان بُوت آنت۔ وہدے قطار ۽ مردم بلاس بُوت آنت۔ من زانت کہ ”آ“ نوں واتر بیت۔ پمیش کامن چہ آئی ۽ ساری واتراتکاں وتنی گٹ ۽ سرءَ وپتاں۔

منا دل ۽ نہ مرڻ بینت اید گه روچ ۽ من آئرا جست گرت:

”تو شپ ۽ نیم ۽ پادکائے کجا رونے۔۔۔؟“

تہ آئی اول و نہ من ات گشت۔

”من شپ ۽ بیچ جاه ۽ نہ رواں وتنی گٹ ۽ سرءَ وپتگاں۔۔۔“

ہئتماں من آئرا تاگ گرت ۽ گشت۔

”دوشی من تئی چارو بوتگاں۔۔۔ تو اے ڈڑاے ڈڑاے ششگ ہے۔۔۔ مال میدا نے آپ تو گرسی یے آرگ بوتگ۔ تو گرسی ۽ سرءَ نشتگ ہے۔ بازیں مردمے قطار ۽ اوشا تاگ آت ۽ آیک یک ۽ تئی گوراء آیاں بوتگ آنت۔۔۔ تو آیاں ۽ کا گد ۽ پیمیں چیزے نبشنہ کنان ۽ دیاں گرتگ۔۔۔ من وتنی گپ گونڈ گران ۽ چم چست گرت آنت ۽ آئی ۽ چمّانی تھا چا رگ ۽ لگ اتاں۔

تہ آئی وتنی چم ڏر گل ڏینت آنت ۽ منی چمّانی تھا چا رگ ۽ لگ اتا۔

منا چہ آئی ۽ چمّاں تُرس گندگ اتاک۔ پھی ۽ کہ آ کامل ۽ ثابتیں مردمے نہ آت۔ پمیش کامن وتنی گپ سرجم نہ گرت ۽ چ پشلی ۽ وتنی سر جھل گرت ۽ بے توار بوتگ۔ تہ گونڈ میں ساعتے آرند آ گشگ ۽ لگ اتا۔

”اول ایش کہ تو منی پشت ۽ میا تکین ہے۔۔۔ نوں کہ تو منی اے راز ۽ سر پر پوچتگ ہے، گڑا جہد پہ کن منی اے راز ۽ پاشک مہ کن۔۔۔ من ترا گشاں اے مردم کہ

تو پڻ او شنگ ۽ دیستگ آنت اے تیوگ ۽ گنوک آنت---۔۔۔ ایشانی سر وک اللہ تعالیٰ
 ۽ منا ڪرتگ من همک شپ ایشانی کاراں (ڈیوٹیاں) کا گد ۽ سر ۽ نبشتہ کناں
 دیاں---۔۔۔ اے وئی کار جاہاں رو آنت---۔۔۔“
 چه ہماروچ ۽ دیم اینگو---۔۔۔ تا نہ من ۽ رفیق چھوچ ۽ PENSION بُوتاں،
 ”آئرا“ پدانہ دیست گنجائشت---!

”شوم ۽ کشار مدام بے دا ان انت“

جھستان ۽ همک ماہ که وئی پگار گپت، گڑا پگار، نیم ملّا سیدان ۽ دات، که ملّا سیدان چه هما سر ۽ جستان ۽ سر پد گرتگ ۽ گشتگ آت که عصاء تائیت ۾ همک ماہ نوک گنگ لوٹ انت۔ اگال نه عصاء گوں زہگاں یک ماہ ہے، تھا ”سحر“، گنگ مہ بیت، گڑا آئی روزی ۽ بر کت ۽ تھا کمی نہ تیت۔ تو آئی همسروں ۽ ۽ ریداً اوشتات نہ کن نے تو حاکرو پے نے۔ عصاء بئی والا یے۔ تو تاں ہمہ ڈرمہ کنے تو آئی ہم درور بُوت نہ کلنے ۔۔۔

ہمہ پیم ۽ جھستان چہ ملّا سیدان ۽ کرس ۽ همک ماہ ۽ عصاء آئی زہگانی ”سحر“ ساحری، ۽ تائیت نوک کنان گرت انت۔

وہ گوں وئی گامان دیم ۽ زور جنان ات۔ عصاء همک موکالاں که وئی ڈیہہ اتک۔ آزرا الٰم ۽ نادر اہی ۽ گور جت۔ برے آئی ڏرد گرت، برے پا دگاں یے ڏرد گرت۔ آتاں وئی ڈیہہ ڳس ۽ آت، ہرچی کہ ڈاکٹری علاج کنائیت ته پیچ په پیچ ۔۔۔ وہ دے آواتر کد دبئی ۽ شُشت، گڑا اودا آبید علاج کنائیگ ۽ ہم جوڑ ۽ وش بُوت۔ وہ دیم ۽ لِزان ات۔ عصاء وہ دے چہ دبئی ۽ آچ وئی کار، Pension بُوت وئی حقداری ۽ مُز گپت انت وئی ڈیہہ اتک۔ ته آئی هما نادر اہی پدا بندات بُوت انت۔ یکروچے آوتی پر پٹ ۽ سوار بُوت، دیم پ ڏاکٹر فیصل، Clinic، ۽ رہا گ بُوت، بلکیناں منی نادر اہی ۽ علاج ۽ سر پد بیت یاد گہ شور ۽ سونج یے پہ دنت۔ آہم جیال ۽ گڑ منج ۽ ات که ڏاکٹر فیصل، Clinic، سر بُوت۔ آئی ۽ دیست کہ ڏاکٹر فیصل، کرس منی کسانی

ءُهم گنگلیں سنگت ء در بر جاہ ء ہم تبک سیدان نشنگ۔ سلام ء دز ہباتی ء پد عصاء و تی
نادر اہی ء گپ گوں ڈاکٹر فیصل جت آنت۔ ڈاکٹر آنرا کا گدے ء سر ہپتیں شربت ء
گولی ء نام نبستہ گرت دات۔ عصاء آیانا خدا حافظ گرت، و تی گس ء اتک۔ دومی روچ
ء سیدان مجست ء پد، پت ء پول کنان ء عصاء گس ء اتک۔ عصاء وہ دے سیدان ء
دیست، آگل ء بال بُوت۔ سلام ء دز ہباتی ء پد آوتاک ء اتک ء نشت آنت۔ چاہ ء
چلیم بُوت۔ آوتی کسانی ء در بر جاہ ء ہم تبکی ء گپاں گوں یکے دومی ء گشگ ء ات
آنت۔ ته گپ گپ ء سیدان ء در رائینت:

”مزئیں مدد تے ء رند من تو ڈیک وارتگ بلے من چپے تو یک چیزے ء
پہلی ء لوٹاں کہ آچ من مزئیں ردی یے بوتگ، ء منا امیت انت تو منا پھل ہم
کننے---،“

آلی اے گپانی اشکنگ ء عصا ہسبکہ ء حیران بُوت ء پھیرانی آنرا مجست
کرت ء گشـت۔

”چے--- چے گپے۔ چے ردی یے ء پہلی--- من سر پد بو ہگ ء نیاں۔
سیدان و تی دیکم ملور ملور کنان ء پار مان ء گشگ ء لگ ات:

”منا اے واستہ بکش، کہ من اپنخو وہدہ اے سر پدنہ بوتگاں، کہ جستان منی
کرس ء ترا ”سحر“ کنائیںگ ء بوتگ۔ وہ دے کہ من دوشی جستان ء ”فون“ کرت ء منج
گران ء مجست گرت کہ عصا کدیں چپے دہنی ء کیت ء عصاتی چی انت---؟

تہ آلی ء منا گشـت عصا منی ہمـر اماں انت ء منی ہمسا ہگ انت ہم۔ گڑانوں
من سر پد بوتاں کہ پہلک آمردم ء راجستان آچ من ”سحر“ کنائیںگ ء بوتگ، آمنی
گھنیں سنگت توء عصائے---

حالانکه چڏءُ ساری من نه زانگ که توءُ جستان هم زamas ات---!!!
عصاوتی حیرانی ءسر پروشت، گندال گندان ءگشت۔

”ہاں جستان منی هم زamas انت۔ بلے منا اے گمان نہ بوٽگ که جستان
گوں من چوشیں همک حرامی کنت۔ من ہر وہدہ کہ چہ دنی ءڈیہہ ءاتکگاں، پہ جستان
چپے ہمودا جتنا شر شریں گد، سینٹ ء دگہ بازیں ہورت ء پروشیں سامان گپتہ آرتہ
گوں---۔“

سیدان عصاء گپ پروشت، وقی راستیں دست آئی کو گءِ سر ء ایر کرت
آئرا باوری دیان ءگشت:

”توءُ عصانوں لجم بُو، اول ء جستان ء پئی دسحر،“ کنانیگ ء وقی همک ماہ
ء نیم پگار منا داتگ۔ بلے نوں پنج شش ماہ بیت، کہ آئی بچک هم دنی ء فوج ء
”بھرتی“ بوٽگ۔ نوں آئی کڑے کلدار بازانت۔ اگاں آنوں پئی دسحر،“ کنانیگ ء
بیت۔ من آئرا آنچائیں کا گد سیاہ کناں دیاں، چہ ساری ہنگ ء گیشتر کلدار ہم
گراں۔ بلے جستان اے گپ ء سہی ء سر پدمہ بیت کہ من توکیے دومی ء پچا کاریں---!!
مُلّا سیدان آئرا ذمی دیان ء وقی چادر بدھ ء کرت پہ پاد آیگ ء رُوگ ء ساجو
بوٽ، تھ عصا آئرا پہ سبارگ ء نان ء کت ات۔ بلے مُلّا سیدان اشتاپ ات۔
پمیشکا عصا گشت:

”شر انت تو کہ اشتاپ نے سبارگ ء گوں من نه نندئے، گڑا کمو پہ جل
من گس ء روائیں کایاں---!!

عصا گس ء ششت۔ دوجوڑہ گد، دوسینٹ، یک کمبلے ء دگہ بازیں ہورت ء
پروشیں سامان آورت، مُلّا سیدان ء دات انت۔ مُلّا سیدان کمبل، سینٹ ء اے دگہ

سامان وٽی چارڊه گرچ دات آنت، پرپٹ ء پُشت ء بست آنت۔ عصاموکل یے
کرت گل کنان ء وٽی گس ء شت۔

وہد گوں وٽی تیز یں گامال دیم ء روان ات۔ عصا مُلّا سیدان ء سلگتی گوں یک
دومی ء محکم تر بوداں ات۔ ٹوں اے وہد اج جستان ء دبئی والا زہگ ء را پچ سال بوتگ
آت، کہ دبئی ء رونہ آگنگ ء آت۔ وہدے آولی موکلاں وٽی ڈیہہ ء اتگلگ ات، گڑا
آئی وٽی پس ء گس ء چوڑگ ء پوت ء چار سیمنٹ ء برانڈہ والا بان ء بُنیات ایر کنا نینت
آنت۔ ہے پیم ء آولی ہمک موکلاں کہ وٽی ڈیہہ ء اتک، تھ آئی وٽی گسانی ناسرجی
دیست ماں دل ء باز گہتیگ ء آرماني بُوت، کہ من ہمک وٽی ہمک ماہ ء پگار ء پہ پس ء
راہ دیاں کہ تو منی گسانی کار ء سرجم کنا نین بلے۔۔۔ آئی ء مدام ہے بارہ ء جیڑ
ات۔ بلے وٽی پس ء را پچ نہ گشت یے۔ ہے پیم ء تاں اے وہدی پچ سال ء آنگت آئی
گسانی کار سرجم نہ ات آنت، ہے پنچیں سالانی تھا مُلّا ء چہ وٽی آولی آروس ء رند دگ
سے آروس ہم کرتگ ات، پوت دو تگ براہدار، پراہ ہ شاہگانیں مادی یے ہم
بندانیتگ ات۔

شہمات ء گلانگلو چگل دات

دیر گیکیں گپے کہ منا انگت یات انت۔ منے آواران ء کش ۽ پہنات ۽ ہلک ء
 مینیگاں مردم زیات پہواںی زندگو زیانگ ء ات انت۔ انچیں مردم آست ات کہ آیاں
 بھلی ۽ بھلی ء کار کرد گیانی باروا ئچ سر پدی نیست ات، چوکہ آیاں دُش، ٹی وی، وی سی
 آر، سی ڈی، ۽ دیگہ بازیں انچیں چیز آست ات انت کہ ایشانی گندگ و دُوریں گپے
 ات نام اش ہم نہ اشکنگ ات انت۔ نوں و گس گس ۽ بھلی ۽ آسراتی ۽ سبب ء دیگہ
 بازیں آسراتی آست انت۔ بلے اے وہاں کہ لاند ٹی، وی ۽ وی سی آر، آور تگ
 ات انت۔ بھلی ۽ نام نشان نیست ات۔ پمیشکا آئی و تی ڈی وی، جنزیر، ۽ سرء پٹکٹی
 چلانیت کہ ٹکٹے پچ کلدار ات۔ روچ په روچ ء تامر چاروکیں مردم گیش بووان ات
 انت۔ پمیشکا آئی ڈی وی، چلوگ، کش ات ڏلوش ۽ دکان ۽ دیما برت ۽ چلانیت کہ
 دکان ۽ دیم ۽ پیٹ پراہ ۽ شاہگان ات۔ اے روچ ء یک نوکیں مردمے منے ہمراہی ء
 گون ات کہ چد ساری آئی تامر چ نہ چارتگ ات۔ بزاں آئی اوی رند ات کہ آتا تamer،
 روک، روک ۽ چارگ ات۔ وہدے تامر گٹ ات۔ ماڈرا پادا تکیں ۽ ہر کیے گوں
 دومی ء ”بامرد، باجن“، ۽ باروا گپ جناب ۽ دیم په و تی گسائ روج ء اتیں۔ ما وہدے راہ،
 نیم ۽ بزاں پر ہندگ ۽ گور ۽ تھا تکیں ہمے مردم کہ آوتی زندمان ء اوی رند ء تامر ۽ چارگ
 ء اتگ ات، آئی ء گوں سادگیں گالوارے ۽ دڑ رانیت:

”چونیں وشیں ناق۔۔۔ چونیں وش ۽ بر اہداریں گلداش گور ۽ ات ۽ چونیں
 وشیں عطر اش جنگ کہ تنه وہدی عطرانی بومنا چ اتگ ات۔ آئی دیگہ بازیں انچیں
 بے سریں گپ جت کہ اے دیگہ بچکاں آئی گپانی سرء ٿہک دات ۽ گند ات ۽ آزرا

کلاگ اش گپت۔ ہمیں پیغمبر مہاتم کے شپ شتیں تا مُر چاراٹ، واتری، بامرد، باجن،
تا مُر، اے دیگہ هر ڈنگانی بابت گپ جنان بوت، انکیں۔ یک شپ ماروگ آتیں
تھے جمبر، گرو کے جت، ترند، ترند، ہور، رچک، لگک ات۔ شپ تھاراٹ۔ یکے مارا
اے بزیں کل، کاشانی تھے ناہارانی ترس، دوئی مارا ہور، بے وار کرتگ آت۔ پمیش کا پا
تگ ما یکے دوئی گوازینگ آتیں کہ ماں ہمیشی دو ناہار گوں ماڈ چارکپت آنت۔ ما
پوتی رکیتگ، کو کار کننا، چہ یکے دوئی ودگ، ودگ بوتیں۔ گونڈیں ساعتے، رند
وہدے ما گور، آدمیم یک، یک، اتک، چبوتیں۔ چاراٹ تھے منے ہمراہ گبول گون نہ
آنت۔ ما وہی ہمراہ گبول، بابت، گپ، آتیں تھے دو مردم چہ گلاني تھا دراٹک، منے
نز، یک، اتک آنت (کہ آیا، یک، یک گونی بد، آت) آزور، زور، منے سر،
کندگ، آت آنت۔ وہدے ما آیا، کندگ، سب جست کرت تھے کندگ، کندگ،
تھا گشگ آت آنت:

”اے ما بولگیں کہ گونی وہی بد، سر، ایر کر تگ، ناہار، داب، شمنے دمب،
کپتگ، شمارا تا چیتگ، شما پہمیتگ کہ ناہار آنت۔۔۔“
ما ہم آیا، کندگانی ردا کندان، تا مُر، چارگ، شتیں۔ ما چہ بازیں کندگ،
ٹھہ کاں وہی گاریں ہمراہ شموشت۔ ما تا مُر چاراٹ، واترگس، انکیں۔ اے دیگہ روچ، ہی
بوتاں کہ منے ہمراہ گبول، گور، کشک، پہنات، آپ، چھمبلیں کڈمب، کپتگ،
مرتگ۔ گبول، مردمائی آدوئیں مردمانی سر، دیگہ ”کیس“ نہ کرت۔ منے ہلک، کماش،
گبول، حون، چہ آمردمائی گپت، گبول، مردمائی دات۔
تا لہتیں وہدے ما تا مُر، چارگ، نہ شتیں۔ کیروچے لالند منا بازار، گٹ
کرت، گشت:

”شما قاسم آباد، مردم مرچاں پر چا تا مُر، چارگ، نیا یگ، آت۔۔۔؟“

من گشت منے پیریں مردمان مارا تامر، چارگ، گلدن گرتگ۔ پیشکا
مانیا یک، ایں۔

”بلے انشپی بیا، ات کہ بازو شیں تامرے چلانیاں۔“

گڑا من جست کرت کہ زانا بیگا، کجام تامر، چلانیں نئے؟

آئی، وی چیری لنس دپ، گرت، چمماں، گمار کرت، گشگ، لگات۔

”تامر، نام انت، بغاوت“ بازو شیں تامرے۔ چد، ساری من اے پیمیں

تامر باز کم چارا، تگ۔

”آ،“ تامر، بابت، دکھ بازیں گپ، جنگ، آت۔ من آئی گپ، نیام، وی

گپ سر بر، گرت، گشت، شر، انت، گڑا ان شاء اللہ شپ، ہمے تامر، چارگ، کائیں۔

وہدے شپ بوت ما تامر، چارگ، شتیں۔ مانشیگ، تامر، چارگ، اتیں۔ تہ

تامر، بغاوت، واکی بازو شیں تامرے۔ بلے منی دیم، یک کلانکلو، ٹوپ، والا بُر زیں

مرد کے اتک، نیشت کہ آئی دڑا جیں گردن، بلا، کائن کلانکلو، چمنی، نیمگ، آتامر، دیم، آندیم

گرت۔ من وی پہنات، نیشتیں سنگت، راماں گوش، ہلوت، گرت، گشت، اے مزن

پشتیں مالگ، گردن، منی دیم، راو، گپت۔ من ایشراچوں پہ گشاں تو چداں پاد، آتر او، ت،

راواز انگ نیست۔ منی گپ، ہلاس نہات کہ منی سنگت، گشت:

”من وشدل، گشاں آوت ایشی، دوا، زانت۔“

تہ آئی وشدل، تو ار گرت۔ وشدل اتک، منی سنگت، آسرا ہلوت، گشت:

”تو اے بُر زیں مرد ک، آچ منے دیم، پاد، کنا، کین من ترادہ کلدار دیں۔“

وشدل پاد اتک مرد ک، پشتی نیمگ، او شتات گوں زور، آئی کلانکلو، را شہما تے جت

آئی کلانکلو، چغل گپت، وشدل آتر اپہ مسکرا گشگ، لگات۔

”تو اڑے ادا، نیشتگ، من ترا آنگو پٹ، ہلوٹ، کنگا یاں۔“

وہ دے آئی و تی چھم سہر تریتیت آنت و شدال ۽ چارگ ۽ لگ ات۔ و شدال
گوں هجا تین گالوارے آئرا گش ۽ لگ ات:
”منا پہ بکش ۔۔۔ منا ماپ بکن منی سنگت میران ۽ آنچیں کلانکو یے سرء
انت۔ من پاہم تگ تو میران ے پکیش کا ۔۔۔

مردک ۽ پیچ نہ گشت ۽ پادا تک شُت۔ و تی کلانکو ۽ راچت سرء گرت ۽ ہمودا
نشت۔ و شدال اتک و تی ده کلدار گپت آنت ۽ مارا گمتو اری ۽ گش ۽ لگ ات۔
”ہر کس منابیست کلدار دنت من یکرندے پدء مردک ۽ کلانکو ۽ راشہما تے
جبنال ۔۔۔

منی سنگت ۽ گشت برو پہ جن یے من ترا بیست کلدار دنیاں۔ و شدال و تء
گیشیناں گرت تچک ۽ پدء ہما مردک ۽ پشتنی میگ ۽ اوشتات۔ گوں زورء مردک ۽
کلانکو ۽ راشہما تے جت ۽ پز ہر آئرا گش ۽ لگ ات:
”تو اڑے ادا نشگ ے من او دا یک بیچارگے ۽ کلانکو ۽ راشہما تے جتگ
من پاہم تگ کہ تو ے ۔۔۔ آ و حانوادہ تیں مردمے ات۔ منا پیچ یے نہ گشت۔ اگاں نہ
مرچی منا آئی گشگ ات ۔۔۔، مردک ۽ چک تریت ۽ چو حانوادہ تیں گالواری ۽ گش
۽ لگ ات:

”من باہما مردمائ کہ تو منا ۔۔۔“
و شدال و تء را پشل، پشل گرت ۽ گش ۽ لگ ات:
”تو او دا نشگ ات ے گڑا دا کدی اتک، نشت ے ۔۔۔“
مردک ۽ و تی کلانکو چت سرء گرت ۽ و شدال ۽ و تی اے بیست کلدار اوں
گپت ۽ تامر ۽ چارگ ۽ لگ ات۔

ششپی

آئراویتی ہند ۽ جام کارجاه (محکمہ) ۽ انٹریو یے حال ۽ گپت آئی الٰم ۽ توی
”دستاویزاتانی“ نقل ۽ دستبندی یے (درخواست) نبشتہ گرت ۽ ”جمع“ کرت انت ۽
”انٹرویو“، یے دات۔ بلے زاناں آئی بحث ۽ طالع ۽ بے سوبی نبشتہ آت پمیشکا آئی ہر
وہد ۽ ویتی بحث مُرجت۔ بلے توکل ریدگ آت پمیشکا اے رندی ٻزاں پے سوچکاری ۽
واسته ویتی کا گد یے ”جمع“ گرتگ ات انت، کہ آوہدے ”انٹرویو“ ۽ روچ ۽ مال مزن
در بر جاه ۽ مز نیں دروازگ ۽ پُترت، دیست یے ته ”چکاس ہال“ ۽ چپ ۽ چا گرد ۽ مردم مور
۽ ہمگ انت۔ آئی دیست ته منی پیم ۽ ہر کس ۽ ویتی کا گد (اصل دستاویزات) دست
۽ آنت ۽ گوں یکے دومی ۽ ”انٹرویو“ ۽ بابت ۽ گپ ۽ آنت۔ آوتی پچاروکیں سنگتائی کر کے
اٹک۔ آیاناں سلام ۽ ذر ہباقی ۽ گرت ۽ نشست۔ یک رندے پدا ”انٹرویو“ ۽ گپانی چست
۽ ایربدات بُوت، ته گپ گپ ۽ آئی ڊرائینت:

”من ہم بازیں کارجا ہانی ”انٹرویو“ بہر ڙرگ۔ بلے نوں من سر پداں کہ
نوكری په ھشکلیں ”انٹرویو“ ۽ دیگ ۽ نہ رسیت، پمیشکا من گشاں کہ اگاں کسے کرس ۽ سپارش
علی۔ یا ”رشوت“ علی ٻزاں قائد اعظم محمد علی“ آست، گڑا نوکری آئرا رسیت۔ اگاں نہ په
ھشکلیں ”انٹرویو“ دیگ ۽ ودار ۽ پتھر ۽ نندگ ۽ چھی جوڑ نہ بیت۔
آئی ڊپ پُر گرت کہ من ڊگ کپے پنگچ کناں۔ بلے چپراسی بچار آئراوار نہ
رات ۽ گلگ ۽ لگ ات۔

”تو راست گلگھ نئے منی ہم مسٹر میں براس نئی وڑا بارزیں انٹرو یو
ال“ وہت نہ ہوا رکرت۔ بلے پیچ پیچ گلڈی نہ آلا چاربُوت، منے ہماں گھ میر مزار
گور نہ شُت، گشت یے:

”واجہ منا چیز کے کلدار پہ وام نہ بدل پہ دئے من وقی ”پاسپورٹ“ نہ
کشان۔ ادا شر میں کار ہر روز گارنہ رس ایت۔ من دلماں گھ آں دبئی نہ بروال۔۔۔“
”تھے مزار آتر اگش ایت:

”تو دبئی نہ روانے پے کنئے۔۔۔؟ تو بیانی گس نہ دیم نہ مال گونڈیں با گیچہ نہ
کار بکن من ترا پگار دیاں ہر روح تئی دست حرچی نہ ہم ترا دیاں، منی براس نہ چارات تھے
راست گشیت اگاں من دبئی نہ بروال، ہمے دہکانی کار کناں، گڑا پر چمیز بی گیچہ نہ بزگ
نہ باں؟ منا پگار رس ایت نہ چیز کے چہ با گیچہ نہ بیگاں ہم پہ من جوڑ بیت۔ روح نہ
کار کناں شپ نہ تو گس نہ کایاں۔۔۔“

ہمے پیم نہ آمیر نہ بزگ بیت کہ میر نہ مال وقی با گیچہ نہ آبید چہ بند گوبی نہ دگہ سبزی
کم کش تکش اسی کرت کہ آئی ہر وہ دو تو گو بیان اس مال وقی لاری نہ کرت نہ کراچی نہ پہ بہا
نہ بُرت آنت۔ منا یات انت اے دوران نہ من در برجاہ نہ چارمی تگ نہ وانگ نہ
اتاں۔ یک روچے بیگاہ نہ وہ منا پس نہ گشت:

”میر مزار نہ با گیچہ نہ برو، تئی براس ہمودا کار نہ انت بگش یے پس نہ شنگ بیگاہ
نہ کائے گڑا پسانی و است کاہ بیمار گوں۔ من ہو کرت نہ تچک نہ میر مزار نہ با گیچہ نہ شان۔ براس
نہ را پس نہ کلوہ دات آنت، نہ براس نہ گشت تو بروم کاہ کاراں گوں۔ وہ مے من واتر
بوتاں چہ جو نل نہ تھا دیم پہ با گیچہ نہ دروازگ نیمگ نہ راگ نہ اتاں من دیست کہ کم مکم تو
آرت مال گونڈیں پلا سٹکاں بستگ نہ ریک بند گوبی نہ گرگ نہ ایر آنت۔ من چہ با گیچہ نہ
در اتکاں، تچک نہ گس نہ اتکاں۔ براس وہ مے چہ با گیچہ نہ گس نہ اتک۔ گڑا من جبست

گرت، لالاشما گممو آرت مان پلاستکاں گرتگ ہریک بندگوی گرگ ایرگرتگ
آنت زانا اے---؟ منی گپ سرجم نه ات، کہ آئی منی دپ داشت منا کمتواری
گشگ اگت:

”اے گپ گوں کش مہ جن اے ده کلداراں پُرور ہمک سہب من
تئی دربرجاہ دست حرچی اترادیاں---،“

من پرے جبر گل بوتاں۔ ہے پیم وہد پاس دیم روان آت آنت۔ یک
روپے من براں ہاگشت تئی ہمتباک دلدار منا کلوہ دات گشت یے وقی براں
بگش سوچکاری لہتیں ”پوست“ اتلگ اگاں وقی کا گداں ”جمع“ کنئے بیاباند راویں من تو
وقی کا گداں ”جمع“ کنیں۔ وہدے من آئی ہے کلوہ دات آنت، تہ آبید مہتلي گشگ
لگت:

”دلدار بگش منا سرکار نوکری پکارنہ انت، اگاں ترا سرکار ”پوست“ بہازو رگی
انت بگش یے منی براں گشگ بیا ترا رز دیاں چہ سرکار نوکری یے بہايز ور حشکیں
آنڑو یو ہدیگ نوکری نہ رسیت۔ مُپت وقی وہد زوال مکن---“
آئی ہدیم پ دیم اسٹاد ٹسو نشیگ آت آئی کندرات گشت۔

”گواچنی تئی ہما گپ راست آنت۔ دوسال ساری اے آرت بہا من
منی پس ہم گرتگ۔ من روت ہے کار ”کوست گارڈ“ گرانینگ بوتاں۔ بلے منی
سیطھ تکڑائیں مردمے آت۔ پمیشکا آئی منا روت ”کوست گارڈ“ بندی جاہ آجو
کنا نینیت لہتیں روچ آرند من سہی بوتاں ہے ”کوست گارڈ“ یک ایرانی جنین
آدمے گرگ بوتگ۔ ایشرا یک گونڈیں مُرنگیں چلے بڈ ہ بوتگ، کہ آئی ہے چک
لپ ہورک گرتگ ہیروین مان گرتگ۔ اے ماں اولی رندنہ انت، کہ اے

پیپاری گنگ، انت ایشراست دیرانت، کہ ہے کاروبار، تھا بوتگ۔ ساری اے اے زانگ نہ بوتگ۔۔۔

استاد طوئی گپ بلاس نہ آت، کہ مولد آد، آنرا جست گرت گشت یے:

”تو چونی، زاناں اے کار، تھا گرگ بوتگ نے۔۔۔؟ تھا آئی، بچکندا

ات گشک، لگت ات:

”وہے من ”میٹرک“، چکاس پاس گرت تھے منی پس، منا گشت۔

”توب رو کوئٹہ، بوان آئی منی کر، زر راست، تئی حریج، درج ترا دیاں۔

بلے من جاہل بوتاں نہ ونت۔ چی کہ منا وانگ، حاصیں حب نیست آت۔ پمیشکا پس، منا چے گس، گلینت۔ من استاد بدل، لاری، کلینڈر بوتاں۔ لہتیں وہ، آرند من لاری، چلانینگ، دربرت۔ بزاں ڈلیور جوڑ بوتاں۔ یکروچے من گوں سیطھ دلدار، ڈچار کپتاں (ہمیشی کر، منی پس، ہم ہے پوڑ رے کاروبار، پیپاری، پیم، بزاں دیئی، ہروء، آکرت) گشت یے:

تو ”کارگو“، لاری، چلانینگ، وزان نے بیامنی لاری، ہبزور، کراچی، لوڈ بر، ہبیار۔ تراہمک ماہ پگار دیاں، تئی دست حرپی، ہم ترا دیاں۔۔۔

من گشت شر ترانت۔ دومی روح، من سیطھ دلدار، لاری، راڑرت، کلینڈرے داشت۔ لاری پیاز، لوڈ گرت، دیم پر کراچی، شتیں۔ وہے ما، کو سٹ گارڈ، چین، سر بوتیں مادیست، سپاہی، چکے گون انت۔ چک لاریانی چپ، چاگرد، ہسر، بوچنان، منے نیمگ، اتک۔ چک، راچے منے نیمگ، آبید، پیاز، بوجہ، دگہ، پچ، چیز، بوجہ، نہ گپت۔ پمیشکا سپاہیاں مارا موکل دات۔ ما کراچی، شتیں۔ واترو تی ڈیہہ، اتکیں۔ گڑا دومی چکر، من (سیطھ، گشتمن، ہردا) لاری، یک طائیرے پچ گرت،

حالیگیں ٹائیر، تھا آنچوش ”ہیروین“ لگاشت گوائے بُویے زانگ بہ بیت۔ لاری چہ پیاز، لوڈ کرت دیکم پہ کراچی، شہیں۔ وہدے ما ”کوست گارڈ“، سر بُوتیں، تہ سپاہیانی، ہماں چک، تچک، منے لاری، نیمگ، (بھے ٹائیر کہ مس ہیروین تھا لگاشت آت) اتک بُوچنگ، لگ، ات۔ سپاہیانی مستر، مارا، ٹکل، ٹنہر دات، گشت۔

”جلدی جلدی یہ ٹائیر کھلو“

ما آئی پرمان، رِد، رُوت، رُوت، ٹائیر پچ کرت گواٹاناں گشات، ٹائیر، ٹوپ، چتا، چتا، یکر کرت آنت بلے چک، انگت ٹائیر، ٹوپ، بُوچنگ، ات۔ آیانی مستر، دیست، تہ ٹائیر، پچھی مان نیست۔ آئی وہی کاپی، تھا منے نام، لاری، نام، نمبر نبستہ کرت آنت، مارا، گشت۔

”اپنے گاڑی کا ٹائیر تبدیل کریں تم لوگ جاؤ اب“

ما رُوت، رُوت، دومی ٹائیر مان کرت، دیکم پہ کراچی، شہیں۔

بھے پیم، من تاں سے چکر، لاری، بھے ٹائیر، تھا کمو ”ہیروین“، مُشت، کراچی، شہیں ”کوست گارڈ“، سپاہیانی، چک، ہر رند، لاری، بھے ٹائیر پچ کنا نینت، آوت حیران آت آنت کہ منے چک، ہر رند، بھے لاری، بھے یکیں ٹائیر، بُوچنٹ۔ چارمی، رند، من لاری، بھے ٹائیر، راجہ، ہیروین، پُرگرت۔ لاری، چہ پیاز، لوڈ کنا نینت، دیکم پہ کراچی، شہیں۔ وہدے ما ”کوست گارڈ“، سر بُوتیں۔ تہ ہماں چک، وہی مدا میگیں، وڑ، اتک۔ منے لاری، بھے ٹائیر یے بُوچت، (آیانی اپسراہم، ہما پسیر یکیں آت) وہدے آئی مارا دیست، بچکند، ات، گشت یے۔

”یہ کُٹے نے تمہارے گاڑی کے پہیے ٹائیر پر حسد کیا ہے میں تو جانتا ہوں، اس میں کچھ نہیں ہے تم لوگ جاسکتے ہو“

ما گلے چت۔ لاری گیر ماں گیر گرت۔ تجک ۽ کراچی ۽ شتیں۔ پنجھی چکر،
وہ دے ما لاری پیاز ۽ لوڈ کنا نینت ۽ لاری ۽ ہماٹا ۽ پسیر ڳیں ۽ پیم ۽ ہیروین مان
گرت ۽ دیم په کراچی ۽ رہا دگ بُوتیں وہ دے ما ”کوسٹ گارڈ“ ۽ سر بُوتیں، ته چک چو
وئی مد امیگیں ۾ ڦڻ ۽ اتک لاری ۽ ہماٹا ۽ پسیر ۽ بوچت، ۽ ہما آپسرا ہم دیم په ما پیدا ک
آت، بلے آئی وئی دیم مجینگ ات۔ گشے زانا ما آئرا بدھ حمر گشتگ ات۔ گول ارسگ
۽ لاری ۽ نمبر یے چاراٹ آنت ۽ مارا زہر کانی ۽ گشت یے۔

”گاڑی کا یہ ٹا ۽ پھولو۔“

من آئی ڏست گپت آنت ۽ آئرا گشت:

”Sir! میں آپ کا چائے پانی دونگا آپ مہربانی کریں ہم لوگوں کو
چھوڑیں، ہمیں پانچ بجے منڈی میں پہنچنا ہے...“

تہ آئی وئی چم سہر ترینت آنت ۽ گشگ ۽ لگ ات:

”میں تم لوگوں کو کیسے چھوڑ دوں، تمہارے گاڑی کا نمبر کسی نے ہمارے
بڑے صاحب کو دیا۔ فون کے ذریعے بتایا ہے کہ تم لوگ دونumber کا کام کرتے ہو اور
اس نے یہ بھی کہا ہے کہ تمہارا باپ دوستین بڑا Businessman ہے۔ وہ یہاں
پاکستان سے دبئی ہیروین لے جاتا ہے، اور دبئی سے سینٹ، کمبل وغیرہ لاتا ہے، اور یہ
بھی آپ کو معلوم ہونا چاہیے کہ ایک گھنٹہ پہلے تمہارا باپ بھی (کراچی) ائیر پورٹ
میں ہیروین کے کیس میں ہمارے بڑے صاحب نے پکڑ دیا ہے، اور اس کے خوش
قسمتی ہے اس سے کوئی چیز برآمد نہیں ہوا ہے لیکن اس سے لقتنیش جاری ہے۔۔۔“

آئی اے گپانی اشکنگ ۽ منی سرگ ترگ ۽ لگ ات۔ من ہمچو سر پد
بوتاں کہ من آچ وئی بالاد ۽ زین ۽ کپتاں۔ وہ دے من سد گرت چاراٹ، ته تختے ۽ سر ۽
وپتگاں ۽ تھکڑی اش منی ڏستاں جتگ انت ۽ چار سپاہی منی کر ۽ گشتگ ات۔

وہ دے من و تی کلینڈر لاری ء بابت آیا ن جبست کرت تے یک سپاہی
یے اپسے گردینت گشت:
”تمہارا گاڑی وہ کمرے کے پچھے میں نے کھڑا کیا ہے اور کلینز بھی وہی
کمرے میں بند ہے۔“

ماہمے گپ ہاتھیں کہ کلینڈر سپاہی یے ہمراہی ہاتھ کلینڈر منا گشت:
”اُستاد! وہ پریشان مہ کن، من گوں سیٹھ دلدار موبائل گپ جنگ ہوتی
حال احوال داتگ آنٹ آ کراچی انت آنٹ کیت انت۔ پھی کہ من آنڑا یک
کلا کے ساری موبائل حال داتگ آنٹ من کایاں شمارا ہتی پس پچ گراں۔
وہ دے من و ت پس موبائل زنگ جت تے گشت۔

”ہو، من گرگ بوٹگاں۔ بلے منا داد اش داتگ یلمہ اش کرتگ۔“
سیٹھ اودامنی پس راچہ آیاں پچ گپت، کساس دو گلاک آرند گوں پس
”پراڈو“ لاری سرہ منے گورہ سر بوت۔ سلام ہر ہبائی پدا اپسرا آنڑا دست گپت
یک پہناتے ہشت انت۔ گونڈ میں ساعتے آرند آواتر بوت انت۔ اپسرا و تی سپاہیاں
”دھکم“ دات گشت:

”اسکی ہتھلریاں کھول دواور انکو جانے دو“
سیٹھ منا گشت پیازاں پرمیڈی ہلا تین لاری پڑو رتچک گیرج ہبیار۔
من ہو گرت ہوتی کلینڈر پنجی لاری زرت دیم پ کراچی رہا دگ بوتیں۔
پس گوں سیٹھ لاری سوار بوت۔ آہم آچ ما ساری دیم پ کراچی ہا دگ بوت انت۔
ماڈرائیں راہ پس ہمے گپ بارہ گپ جت، برے دل جیڑا ت کہ آنٹ گشت
من ماں ائیر پورٹ گرگ بوٹگاں۔ بلے منا داد اش داتگ یلمہ اش کرتگ۔ البت

من ہے گپ اشکنگ کہ ” مجرم“ ۽ لٹ جن آنت ۽ دیگہ وڑوڑیں ایزا دینیت۔ بلے نتیکہ ” مجرم“ ۽ داد ۽ ٹیکی دینیت ۽ آجوکنست۔ اوداما اشتاپ اتیں، کہ پس ۽ را ہے گپ ۽ بابت ۽ جست پہ گپتیں ات۔ ما ہے گپ ۽ حیالانی تھا اتیں۔ منڈی ۽ سربوتیں۔ لاری ۽ لوڈ لائیت ۽ چک ۽ گیرج ۽ شتیں۔ تہ پس ۽ سیطھ دلدار نشیگ آنت۔ سلام ۽ دز ہبائی ۽ پدم پس ۽ راجست کرت:

” کہ ابا تو قی حالاں پہنچے باریں تراماں ”ایر پورٹ“ ۽ سپاہیاں چونی ۽ گپتگ ۽ پدائلہ اش داتگ، کہ تو گشت منا۔۔۔؟

تہ سیطھ دلدار گندگ ۽ تھا گشگ ۽ لگ ات:

” تی پس کیدویے اگاں گرگ بوتگ، بلے وت ۽ راوت آجو ۽ ہم کنا نتیگ ۽ داد ۽ ٹیکی یے ہم رستگ۔ آشما ات کہ گرگ پہ ات آبیدر ۽ آجو کنا نتیگ نہ پہ ات۔ تو قی پس ۽ راجست بکن ۽ آسپتیں پاگ کہ تراساری ۽ سر ۽ بوتگ۔ تئی آپاگ کج انت؟ من چار ات تہ راست آنت۔ پس ۽ پیش ۽ اسپتیں پاگ سر ۽ بستگ۔ بلے مرچی ایرانی سیاہیں دزمائے سر ۽ انت، گڑا من جست کرت ابا! تئی اسپتیں پاگ۔۔۔؟ منی گپ سرجم نہ ات کہ آئی ڏرائیت:

” اے ڈراہما اسپتیں پاگ ۽ گرامات آنت کہ اے بلاہیں ” مجرم“ ۽ چے آبید من آنگت آجو کنگ بوتگاں۔۔۔“

من پس ۽ گپ نہ پکھم ات، پکیش کا من یک رندے پدا پس ۽ راجست کرت، تہ آئی شاکار گے جت ۽ گشگ ۽ لگ ات:

” منی چک من وہدے ”ایر پورٹ“ ۽ سربوتاں، ہمدا کہ یک ” کمپیوٹر مشینے“ آست ساماناں ”چیک“ کنت ۽ دومی نیمگ ۽ دیگہ یک ” کمپیوٹر مشینے“ کہ مردمانی

”چیک“ گنگ ۽ منڈ ٿگ۔ من هر چکر کہ ہے ”کمپیوٹر مشین“، ۽ دروازگ ۽ گوستگاں۔ ہے مشین ۽ توار گرتگ ۽ آئی سہر میں لیٹ روک بُوگ ہما ساعت ۽ سپاہیاں منا پڻ ۾ اتگ۔ بلے آچ من آیا ٻچ چیز نہ دیستگ۔ حالانکہ منی ہمراہی ۽ دیگہ بازیں مردم چہ ہے ”کمپیوٹر مشین“، ۽ دروازگ ۽ گوستگ آنت۔ بلے آیا نی باری ۽ ٻچ توار یہ نہ گرتگ۔ اے رندی وہدے من چہ ”کمپیوٹر مشین“، ۽ دروازگ ۽ گوستا ته ”کمپیوٹر مشین“، ۽ وقتی توار بندات گرت۔ دیگہ لہتیں مردم کہ منی پشت ۽ گون آت آنت۔ آگوست آنت ته مشین ۽ توار نہ گرت، ۽ ننیکہ سہر میں لیٹ یہ روک بُوت۔ پمیش کامنا سپاہیاں پڻ ۾ ات، یکے ۽ گشت:

”تم ہر وقت یہ مشین کے دروازے سے گزر تے ہو مشین آواز کرتا ہے۔“
آؤ میں تمہیں صاحب کے پاس لے چلتا ہوں۔“
ما وہدے اوداشتیں، سپاہی ۽ منی شکایت گرت ۽ گشت یہ۔

”Sir! یہ چچا ایک Businessman ہے، مہینے میں تقریباً چار پانچ چکر سے زیادہ دھئی آتا جاتا ہے لیکن ہر چکر میں جب یہ مشین کے دروازے سے گزرتا ہے تو مشین آواز کرتا ہے۔ جبکہ دوسرے لوگوں کیلئے آواز نہیں کرتا۔۔۔“
”آئی آفیسر، آئرا چار ات گشت:

”تم نے اچھی طرح اسکا جامہ تلاشی لیا ہے؟“
”آئی دڑائیں۔“

”جی ہاں Sir! میں نے اسکا پگڑی کا بھی تلاشی لیا ہے۔ لیکن اسی سے کچھ بھی برآمد نہیں ہوا ہے۔“
آفیسر، وقتی دیم گوں من گرت ۽ گشت ۽ لگ ڦا ت:

”چچا آپ کے بارے میں ہمیں information بھی ملے ہیں۔ ہمارے ”چینگ مشین“ کی رپورٹ کے مطابق اور میرے سارے اسٹاف بھی آپ پر شک کر رہے ہیں کہ آپ کے پاس دنمبر کا سامان ہے۔۔۔“

بلے آیا نی آفیسر پڑھانے آتے، پمیش کا آگپ گپ ۽ زہر گپت ۽ ویتی ڈست ماں ریشاں بُرت ڳلشگ ڳلگ ات۔

”مجھے اپنی داڑھیوں کی قسم جب تک آپ نے سچ نہیں بولا ہے۔ میں آپ کو نہیں چھوڑوں گا۔ اگر آپ نے سچ بولا مجھے اپنی باپ کی قسم میں آپ کو انعام دیکر باعزم چھوڑوں گا۔ لیکن دبئی جانے نہیں دوں گا۔ آپ کو اپنی بلوچیت کی قسم جھوٹ نہیں بولو۔“

منانہ آئی ریشاںی ڈست جنگ ۽ سو گند ۽ ہاترا گپت نئیکہ آئی پس ۽ سو گند ۽ ورگ ۽ ہاترا گپت وہدے آئی منی بلوچیت ۽ نام گپت۔ منی زہرگ ۽ جہ جت من دل ۽ گشت ہرچی پہ من خدا ۽ آورتگ ہرچی بیت لے بیت۔ من وی پاگ چې سرگ ۽ دُور گرت ۽ آئی ٹیبل ۽ سر ۽ ایر گرت ڳلش:

ہرج گراماتے، کہ اسٹ دُرایے پاگ ۽ تھا آنت۔۔۔، آئی گشت:

”پگڑی فرش پر بچھاؤ۔“

من چې ٹیبل ۽ سر ۽ پاگ زُرت ۽ پہنات ۽ اوشتاتاں (کہ پاگ سک باز مزن آت) آستو، آستوتالان گرت۔ آپ سر ۽ چاراٹ ڳلش:

”اس میں تو کچھ نظر نہیں آرہی ہے۔ آپ بتائیں اس میں کیا ہے۔۔۔؟“ من گشت واجہ گونڈیں پلا سکے بیاراٹ۔ پلا سک آرگ بُوت۔ من اپس سر

راغشت واجہہ بیانز کیک ؎ (پی ؎ کہ آبلوچی زبان ؎ سر پد بُوت، بلے بلوچی ؎ گپ جت
یے نہ کرت بلے من اُردو زبان ؎ سر پد بال ؎ گپ جت ہم کنا۔ بلے پڑانت من اُردوءے
گپ نہ جت) بیا۔

آاتک من چادر ؎ یک لمبے زر ت گوں دوئیں دستاں لتا رت۔ تہیروین چو
آرت ؎ پیم ؎ ہورت، ہورت ؎ پلاسٹک ؎ سر رے رچان بُوت آنت۔ اپسر ہبکہ بُوت ؎
ماں حیرانی ؎ گشگ ؎ لگات:

”تم نے اس کو کیسے اپنے پگڑی میں لگایا ہے؟“

من گشت، پاگ ؎ رامن ششتنگ ؎ گنرک گرتگ ؎ پداشنگ، تنک ؎
ہیروینا نا پاگ ؎ سر رے درز اتگ آنت ؎ ہما ساعت ؎ پاگ من سر رے بستگ۔

چ

مرچی منی موکل، روچ ات، بلوچی وانگی یے چہ ”الماری“، کش ات، گس، دیم، پیتاپ، نشتاں، کہ موسم اوں سارت ات۔ وانگی، دپ پچ نہ کرگتگ ات، ته منی گونڈیں زہک اتک، منی پہنات، نشت، گوں لاڈ کیں گالوارے، گشگ، لگ ات، ”آبامرجی Receiver“ بیار گوں، ماشپ، فلم چاریں۔۔۔

من آئرا Receiver، آرگ، سدکی دات۔ ساعتے، رند بازار، تچک، مسٹری، دکان، شتاں۔ سلام، درہباتی، پدر، منا آئی گشت، ”تئی Receiver“ نہ سہتگ، Computer والا یے، کر، بے، برے ترا ”Software“ کنت دنت یے۔۔۔

ما ہے گر منج، آتیں، تھمسٹری، پس اتک، سلام، درہباتی، پدماما کرسیانی سر، نشتیں، ته آئی زہک، پیا لگے پیا لگے چاہ منے دیم، ایرگرت، ماوتی دپاں چہ سلیمانی چاہاں تامدار کنگ، آتیں، ته گپ، گپ، آئی، منی، لکوش گوں ووت، گرت، گوں، وشیں درشاندابے، وتنی دو شردا پکال گرت۔ وہدے منا پ شعر، وانگ، گشت یے، ته من گشت۔

”بکش منا شعر گون نہ انت، منا شعريات، ہم نہ انت، اے وہدی من آزمائنک، بناج کرگتگ، کہ آزمائنک۔۔۔ منی گپ سر جنم نات، ته آئی دڑائیں۔“
”شماء اے آزمائنک، چوں نبستہ کن ات، کہ آئرا آزمائنک، گشگ بیت۔“

من آئی ء گپ ء مول ء مراد ء سر پد بوتاں، پمیش کامن آئرا گشت۔

”تو اگاں آزمانک نبستہ گنگ ء باروا سر پد بو گپ لوٹے، گڑابیا مرچی منی ہمراہ بُو، من اے Receiver ء پہ Software کنائیں گک ء براں، تو گوں کس ء Receiver ء باروا گپ مہ جن۔۔۔“

ہے پیغم ء آمنی ہمراہ بُوت۔ وہدے من ہما دُکان ء شتاں کے ہے Receiver چچ آئی دُکان ء بہاڑ رتگ ات، سلام ء دُرہ باتی ء پر من آئرا گشت:

”واجہ من اے Receiver لہتیں روچ ساری شمے کر گپ ء بہاڑ رتگ۔

دو، سے روچ انت، کہ چلگ ء نہ انت۔ بچارے باریں حرابی یے چھی انت؟ کہ من انگلت Receiver ء باروا گپ ء اتاں، تہ آئی وقی چالوئیں Receiver ڈیر پچ کرت ء منی Receiver ء جبت ء گشت یے۔

”اے Software گنگ لوٹیت، آبید چچ کراچی ء کونٹے ء ادا اے کارہ کس نہ کنت۔ اپنوجنخالی ء گہتر ہمیش انت اے نوکیں Model ء (آئی ہمے گپاں گشان ء نوکیں Receiver یے منی دیم ء ایر کرت ء گشت) Receiver بُور کہ اے باز کامیابیں۔۔۔“

آانگلت وقی Receiver ٹو سیپ ء ات، تہ منی دپ ء درا تک۔

”آرو پھی تو کہ اے Receiver منادات ء گشت: ”چھا لیشی ء شش تریں Receiver ترا پچ جاہ ء نہ رسیت۔ نوں کہ اے، من گپاں ء وقی Receiver ٹورت۔ چچ آئی دُکان ء درا تکیں۔ منی ہمراہ ء گشت۔

”بروایں، منی سنگتے آست، کم گلیش ایشی کارانی باروا سر پدی دارایت،

باریں آمارا پچ شور ء صلاح و نت۔۔۔“

ما ہے باروا گپ جنان اے تاں آئی ڈکان اے سر بُوتیں، تے ایشی مارادروت ء
درہباقی اے پد کر سیانی سر، نندگ اے گشت، چاء لوٹائیت۔ گپ گپ اے گشت یے۔

”شمانتی حالاں بدستیت باریں مرچی شمارا کجام گواٹ اے۔۔۔ چے آئی گپ اے
سر جم بو ہگ اے ساری منی ہمراہ اے بُر زتواریں گندگے جت اے گشت:

”مہر اے Receiver اے مارا تئی گوراء آورتگ۔ بچار باریں ایشی
ناجوڑی پچی انت، کہ مہر گشیت نہ چل ایت۔۔۔“

آئی Receiver دست گپت اے گوں و تی چالوئیں TV اے ویراں گردار
کرت، چالوء بیٹن جت۔ بلے آئی عکس پیش نہ داشت، پمیش کا آئی انبٹان اے پیچ کرت،
کورڈور کرت۔ کوپیش کا نڈگ اے پد گشت یے۔

”ایشی سر اے کمو کار گنگ لوٹیت بلے مرچی من دست گٹھاں، ساماناں یے چہ
کش ڈکان اے بہا زوراں شریے کناں باندھ پہ برات یے۔ بلے و تی نام اے سر نہ بشتے بکن
ات، منی کر اے وڑیں دیگہ باز انت۔ ادل بدل مہ بیت۔۔۔“

من آئی گپ اے رداء آئی سر اے و تی نام اے موبائل نمبر نہ بشتے کرت اے آئی ٹیبل اے سر اے
ایر کرت ما آئرا مولک کرت، شتیں۔ ایدگہ روچ اے ساعت یازده نجھ اے مناسنگت
عبد الغفار مام موبائل اے گشت۔

”Receiver یے مسٹری پلانی پے Software کنائیگ اے منی کر اے
آورتگ، کہ ایشی سر تئی نام اے موبائل نمبر نہ بشتے انت۔۔۔“

گٹھا من گشت: ”ہواے Receiver منی انت، کہ من ذی مسٹری اے
گوراء پہ شر گنگ اے بُر تگ۔۔۔“ تے آئی گشت۔

”تئی مسٹری اے اے Receiver ذی منی گوراء آورت اے گشت۔

”من ایشی واہنڊء را گُشتگ، ایشی لہتیں سامان حراب انت دِگ سامان
یے مان کنا شرپیت۔ بلے ایشی دِگ پچ چیز حراب نہ انت ایوک، Software
کنگ لوٹیت تو Software یے بکن من واہنڊ ہزاری یے گراں پچ سدتی، پچ
سدنی۔--“

من وتنی ہما سنگت ء را (کہ گشت یے شما اے آزمائنک چوں نبستے کن ات)
ماں موبائل ء گشت:

”واجہ تو کجاء ؟“ تے آئی ء گشت۔

”من وتنی زہگ دکان ء نشتگاں۔“

من آئرا گشت اگاں تو دستگٹ نہ نے، گڑا عبدالغفار دکان ء بیا ترا
آزمائنک نبستہ کنگ، راہبند اال رُما آں۔--“

